

VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK

Ferplej je in ni rentabilen posel

Stran 15

VESTNIK

Murska Sobota, 5. decembra 1991 • Leto XLIII • Št. 48 • Cena 30 tolarjev

NISEM KRISTUS V KANI GALILEJSKI Stran 3

Ljubitelji športa, zlasti nogometa, so preteklo nedeljo v Beltincih prav gotovo prišli na svoj račun.

Najprej so jih s tehnično dobro igro navdušile Zagrebčanke, saj so se predstavile kot dobre nogometašice in se povsem enakovredno kosale z novinarji.

Zatem pa so videli še razburljivo tekmo SNL-a med vodečim Mariborom Brankom in domačim Potrošnikom. Zadovoljni so bili zlasti ljubitelji domačega moštva, saj je le-to ob polnem štadionu iztržilo dragoceno točko. Bila pa je še razglasitev pomurskih športnikov.

(FM)

Foto: Nataša Juhnov

Kazen umaknjena

Ceprav za kakšno pretirano veselje še ni pravi čas, pa je Evropa vendarle začela razlikovati med žrtvami in napadalci v nekdanji Jugoslaviji. Na ponedeljkovem srečanju dvanašterice so namreč umaknili gospodarske sankcije zoper Slovenijo, Hrvaško, BiH in Makedonijo, ki jih je Evropska skupnost sprejela 15. novembra za vso Jugoslavijo. Se pa ostajata kaznovani Srbija in Črna Gora. Na slovenski politični in gospodarski sceni so prepričani, da je umik sankcij za kooperativne republike priznanje nekega novega stanja in prva stopnica k mednarodnemu priznanju.

V prid omenjenih štirih republik je Evropska skupnost sprejela naslednje pozitivne ukrepe — vzpostavitev preferencialnih trgovinskih določil, ki ustrezajo določilom prejšnjega sporazuma o sodelovanju ES-SFRJ, obnovitev pomoči v okviru programa Phare, poziv Evropski investicijski banki, da se odobri posojilo v višini 100 milijonov ekujev za financiranje projektov v kooperativnih republikah. Umaknitev sankcij torej pomeni, da bo lahko Slovenija do konca leta izvažala večino industrijskih proizvodov kot pred sprejetjem ukrepov, to je približno 70 odstotkov izvoza, še vedno pa so težave pri izvozu kmetijskih proizvodov, konkretno pri mesu. Z velikim olajšanjem so umik kazni sprejeli v soboški Muri, daleč največjem pomurskem izvozniku, kjer so že izračunali, da bi s sankcijami ES mesečno izgubljali več kot dva milijona mark. Oddahnili so si tudi drugi izvozniki, ki so jih umetne carine izredno prizadele — Planika, AR Cont, Rašica Beltinka, še vedno pa ostaja sankcioniran izvoz mesa, kar bo izredno prizadelo Mesno industrijo Pomurka. Po besedah direktorja Salavca bi Pomurka morala znižati cene svojih izdelkov za sedemdeset odstotkov, če bi želeli ostati konkurenčni.

Po zaprtju južnega trga je mesarje sedaj kaznovala še Evropa, kamor usmerja Pomurka 40 odstotkov svojega izvoza. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bodo slovenskim mesarjem pomagali tuji partnerji, ki že kupujejo meso od Čehov, Madžarov in Poljakov.

RENATA FICKO

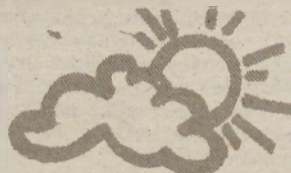
Okupirana Bukovnica

Stran 4

Ob koncu tedna se bo vreme poslabšalo. Oblačno bo s padavinami, v notranjosti kot sneg. Hladneje bo.

PREGOVORA

Ako zima ne miga z rilcem, otepa z repom. Zimska odjuga in fantovska obljuba nič ne veljata.

VREME

Demokracija je res zabavna stvar. Besedo pred vesoljno nacionalno javnostjo dobijo vsi močniki in nemogoči govorniki, ki so jih nič hudega sluteči volilci izbrali za svoje predstavnike. Včasih pa skupščinski teater prestopi razumne meje. Nekaj takega se žal prepogosto dogaja tudi v pomurskih postahskih klopih. Resda nekateri poslanci ves čas upravičeno opozarjajo, da nam primanjkuje gospodarske diplomacije, če se želimo v svetu še bolj uveljaviti. Žal pa nekateri drugi tako resno temo preprosto izkoriščajo za svoje strankarske cilje. Pogled s strani in o zunanje političnih sporih nas vse bolj prepričuje, da bi lahko že ob začetku mandata še pravočasno preprečili nepotrebna pričkanja, ki ne vodijo nikamor, še najmanj pa v Rim.

Druga stvar je, če jim večina drugih poslancev ni dovolj naklonjena, ker vse prevečkrat nastopajo kot povzročitelji nenehnih težav in jim gredo največkrat na živce. Pri smrtno resnih gospodarskih in političnih težavah si preprosto ne moremo privoščiti več teatra, kot

EPP v skupščini

ne velja!

ga nujno potrebuje demokracija, da je še zabavna stvar. Mar nedavno zasedanje skupščinskih zborov v Murski Soboti ne potrjuje doslej izrečenega? Nekakšne strankarske igrice so namreč pripomogle, da so delegati potrebovali kar dve debeli uri, predno so se vendarle odločili za dajanje soglasja k imenovanju ravnatelja petrovske osemletke. Dodaten nemir pa je v parlamentarne klopi vnesel že prej Janko Halb, ki skuša s svojimi marsikdaj kontroverznimi nastopi nenehno vzbujati pozornost, pa čeprav z nesprijemljivimi težnjami. Trn v peti so mu očitno javni mediji, saj je znana njegova gonja proti informativnim sredstvom že pred dobrim letom v republiškem parlamentu, vendar mu večina na srečo tokrat ni nasledila.

Ljudje dobro vedo, komu zaupati in komu ne. To se bo prej ali slej pokazalo tudi v najnovejšem primeru o izbiri ravnatelja petrovske osnovne šole. Pri tem se je potrdila vsa neizprosnost delegata DPZ-ja soboške občinske skupščine in učitelja na omenjeni šoli Aleksandra Ružiča, ki je bil eden od treh kandidatov za ravnatelja. Čeprav se je svet šole odločil za drugega, je skušal v zadnjem trenutku obrniti tok dogodkov v svoj prid. Zato je hotel karseda očrtniti razmere na šoli, ker se mu je pač izmuznil vodilni položaj. Kako neaktivo je novemu vodstvu šole naprtili številne napake in pomanjkljivosti, če si izvisel iz kombinacije, se je pokazalo na zadnjem skupščinskem zasedanju.

Tako se na neki način ponavlja zgled častihlepnega delegata — naključje ali pa ne je, da sta oba iz kmečke stranke — Franca Horvata, ki so mu nedavno spodnesli predsedniški stolček v Kmečki zvezi — Ljudski stranki. Že prej je hotel na vsak način postati podpredsednik soboške občine, še vedno pa ga skeli, da je namesto njega republiški poslanec Janko Halb, čeprav je slednji na volitvah dobil manj glasov od njega. Kako čudna logika! Seveda je v takih razmerah nesprijemljivo, če kdo daje potem vsepovprek nizke udarce. Dolgo časa je namreč kritiziral vodstvo občinske skupščine in vlade ter terjaj njuna odstopa. Podobno kot Aleksander Ružič pa je ostal osamljen in razočaran, saj prava politika ne mara prevelikih kariéristov. Ob vsem tem bi verjetno lahko pritrtili besedam nejevoljnega delegata Jožeta Puhana, ki je zaradi strankarskih pričkanj dobesedno pripomnil: »To je EPP, ki v skupščini občine ne velja! Odklonilno stališče do raznih prenapetežev torej že rodi sadove, pred bližnjimi volitvami pa bo na površje gotovo vržen še kakšen zarodek gnilega v družbi.

MILAN JERŠE

PREBERITE

- »Kaj bi odločali mi stari biki,« pravi nesoje-ni ravnatelj petrovske šole Ružič.
- Šef vlade v Ljutomeru nepreklicno odstopil
- Za uboj moža 15 mesecev zapora
- Osumljeni še ni kriv, ali po poteh nesreče s smrtnim izidom v poletni noči na Cankovi.
- Čigav bo radgonski sejem?
- Športna napoved — zadnje kolo pomurskih nogometašev v državni ligi.

ING—GRA LENDAVA, d.o.o., Partizanska 2
tel: (069) 76-189, 75-179, fax: (069) 76-139
ŽIROČAČUN: 51920-601-12830, SDK LENDAVA

projektiranje, gradbeništvo, inženiring, consulting, marketing

- I. ARHITEKTONSKO PROJEKTIRANJE DESIGN INTERIERA
- II. GRADNJA NOVIH OBJEKTOV SANACIJE REKONSTRUKCIJE GRADBENA, OBRITNIŠKA IN INŠTALACIJSKA DELA
- III. MOŽNOST KREDITIRANJA DO 50 %
- IV. NADZOR IN CONSULTING PRI IZVAJANJU

ZA NAŠE STORITVE SO JAMSTVO TIM INŽENIRJEV VSEH STROK TER ŠTEVILNI OBJEKTI, IZVEDENI V ZADOVOLJSTVO STRANK. OBIŠČITE NAS VSAK DELAVNIK OD 7.00 do 15.00

• širina 4 m
• rezanje po meri
• robljenje

PONOVNO V PRODAJU itison

V SALONU POHIŠTVA IN SKLADIŠČU USNJE VELETRGOVINA MURSKA SOBOTA

Potrošnik

VESTNIKOV KOLEDAR

5. december, četrtek, SABA
6. december, petek, MIKLAJZ
7. december, sobota, AMBROŽ
8. december, nedelja, MARIJA
9. december, ponedeljek, VALERIJA
10. december, torek, SMILJAN
11. december, sreda, DANIEL

DECEMBER
6. decembra bo Luna v znamenju mlaja.
6. decembra bo dan dolg 8 ur in 49 minut.

SANKCIJE EGS-a

Adventno pričakovanje

Nedelja, ki je pred nami, pomeni prvo od štirih, ki katoliško Evropo se ločijo od božiča. Na adventnem vencu se bo prižgala prva sveča in bralo se bo iz Evangelija po Luki.

Ker adventni čas pomeni pač pričakovanje, se evropski in svetovni visoki politiki, vsaj kar se tiče mednarodnega priznanja Slovenije in Hrvaške, nikamor ne mudi. Gospodarska blokada, ki naj bi prizadela predvsem »nekooperativno«¹ Srbijo, prihaja namreč z vsaj štiri-mesečno zamudo. Tudi podpis že 14. sklenitve premirja na še tako visoki ravni, kot je navzočnost posebnih odposlancev OZN-a in EGS-a v oseh upokojenih diplomatov Cyrusa Vancea ter lorda Carringtona, je bolj poteza obupa, da se vsaj nekaj počne, kot pa dejanje konkretnih pragmatično premišljenih ukrepov.

Paket gospodarskih sankcij, ki so ga »naštrikali«² evropski politiki, bo dal jugoslovanski vladi pod srbskim protektoratom še več časa za osvojitve maksimalnega, da se bo potem lahko v miru pogajala o ohranitvi minimalnega. Beograjska čaršija pa se tako ali tako ne ukvarja več z drugimi problemi, kot je: kdo si bo izmislil bolj izviran vic o nainnosti Evrope.

Dejansko so gospodarske sankcije mišljene grozno resno, vendar pa učinkovita prekinitev dogovora o gospodarski kooperaciji in sodelovanju ter s tem povezanih finančnih ugodnosti, predvsem na področju izvozne dejavnosti, potrebuje svoj čas. Časa, ki v teh dneh za marsikoga pomeni vprašanje preživetja v katerem od zaklonišč na hrvaški fronti, pa imajo zunanji ministri EGS-a očitno dovolj: učinke prekinitve trgovskega sporazuma z Jugoslavijo bo namreč mogoče zaslediti šele čez nekaj mesecev.

Avstrijsko vlado boljše predvsem veliki gospodarski izpadi, ki jih povzročajo nemiri na Balkanu. Tako je bilo samo v prvem polletju letošnjega leta zabeleženo okrog 14-odstotno nazadovanje izvoza v Jugoslavijo v primerjavi z enakim obdobjem lani. Do konca leta bi to lahko znašalo cele 4 milijarde ATS ali 1 % celotnega letnega izvoza Republike Avstrije.

Po mnenju dunajskega Wirtschafts-Forschungs-Instituta, znanstvene ustanove, ki dela prognoze o razvoju avstrijskega gospodarstva, so dolgoročni uspehi avstrijskih vlagateljev v Jugoslaviji odvisni predvsem od gospodarskega razvoja Republike Slovenije. Na državo Slovenijo odpade kar 40 % vsega blaga in storitev, ki jih Republika Avstrija plasira na območje nekdanje Jugoslavije. Vendar pa osamosvajanje Slovenije samo po sebi, po mnenju ekspertov tega inštituta, še ni nobeno jamstvo za resnično ozdravitev in razvoj slovenskega gospodarstva.

Avstrijska zunanja politika na čelu s svojim ministrom Alojzom Mockom velja v očeh politikov držav EGS-a za najboljšo poznavalko tako imenovanega jugoslovanskega problema. Spomnimo se samo na hitro reagiranje Avstrijcev ob vojni v Sloveniji in njihovo zavarovanje južne meje. Demonstracije tolikšnega števila »zglancanih«³ in na novo prebarvanih tankov na slovenski severni meji še nismo imeli vse od konca druge svetovne vojne.

Za Avstrijce same so poteze avstrijske vlade mogoče še preveč konkretne, vendar pa je vladi ta konkretnost v okviru njenih prizadevanj za sprejetje v EGS zelo potrebna. Avstrijci imajo v svojih zunanjepolitičnih prizadevanjih okrog reševanja jugoslovanskega konflikta poleg zavarovanja svoje južne meje še dosti bolj vizionarske želje, v katerih se postavljajo v vlogo prihodnjega politično-gospodarskega pogajalca, ali, če hočete, nadzornika EGS za območje Balkana.

Avstrijska vlada vidi svojo pot v Evropsko gospodarsko skupnost ravno v sedanjem razumevanju ali natančneje povedano nerazumevanju konflikta v Jugoslaviji s strani evropske diplomacije. Ravno ta nespretnost EGS-a v reševanju jugoslovanskega problema samo potencira simpatije avstrijskih volilcev do tistih strank, ki jim ideja o centralistično vodeni Evropi ni všeč, in zaradi katere ljudski tribuni avstrijske opozicije kličejo na referendum, kjer bi se vsi prizadeti izjasnili o (ne)pristopu k EGS-u in na katerega vladajoča koalicija socialistov in narodnjakov v tem trenutku še ni pripravljena.

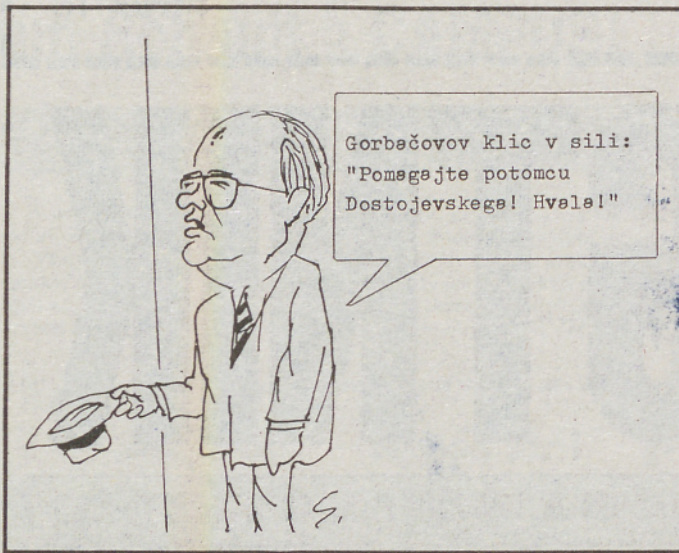
Baliranje z besedami, kar je ob svojem obisku v Italiji počel avstrijski predsednik vlade Franz Vranitzky prejšnji četrtek, da bosta Slovenija in Hrvaška mednarodno priznani »nekje pred božičem ali po njem«, pomeni v tem trenutku, milo rečeno, cinizem. Kritike na račun obotavljivega ravnanja socialističnega tabora v avstrijski koalicijski vladi prihajajo z vseh vetrov tukajšnje politične scene.

Ali bo odločna zahteva podpredsednika vlade in hkrati predsednika avstrijske Ljudske stranke Erharda Buseka po takojšnjem mednarodnem priznanju Slovenije in Hrvaške vnesla tudi dokončen razcep v vladi politiki reševanja jugoslovanskega problema, je težko reči. Vendar pa je treba vzroke spora znotraj avstrijske vladajoče koalicije prav gotovo iskati v pogostih srečanjih politikov slovenske krščanske demokracije z gospodom Peterletom na čelu s predstavniki njim sorodne avstrijske Ljudske stranke.

Slovenski politiki na oblasti se kot pijanec plota držijo političnih obljub, danih na zadnjih volitvah. Izpolnitev gospodarskih obljub, ki so jih namreč tudi dajali, pa naj počaka na boljše čase. Tudi to spada k adventnemu pričakovanju.

Da bi res trajalo samo do božiča...

ANDREJ HORVAT

Kohl: priznanje do božiča

Nemški kancler Kohl je pred bundestagom napovedal, da bo Bonn odločitev za stran mednarodnega priznanja Slovenije in Hrvaške sprejel do božiča, ne glede na to, ali se bodo z njim strinjale tudi druge države Evropske skupnosti. Po Kohlavih besedah zdaj s priznanjem res ni več mogoče odlašati. V tem času naj bi se več držav ES odločilo za priznanje jugoslovanskih republik. Nemški kancler se je izrekel tudi zoper udeležbo nemških vojakov v mirovniških četah OZN-a v Jugoslaviji.

Res več žrtev?

Predsednik komisije Evropske skupnosti Delors je zavrnil oceno, da bi morala Evropska skupnost že zdavnaj priznati Hrvaško in Slovenijo ter v Jugoslavijo poslati vojaške enote. Če bi se to zgodilo,

Bolgarija za opazovalce ES

Namestnik bolgarskega ministra za zunanje zadeve Stefan Tafrov je izjavil, da je Bolgarija zaskrbljena, saj se utegnejo spopadi iz Jugoslavije razširiti tudi na sosednje države. Bolgarija zato prosi države Evropske skupnosti, naj na njeno mejo z Jugoslavijo pošljejo vojaške opazovalce.

bi bilo po njegovem mnenju še več žrtev.

Za priznanje Ukrajine

Predsednik ukrajinskega parlamenta Kravčuk je izjavil, da bodo ZDA, Kanada in Evropa priznale neodvisnost Ukrajine.

Dopuščena uporaba mirovnihi sil

Na predlog Velike Britanije, Francije in Belgije je varnostni svet OZN-a sprejel sklep, ki utrjuje pogajalske pozicije mirovnega odposlanca generalnega sekretarja in nekdanjega ameriškega zunanjega ministra Cyrusa Vancea na pogovorih s prizadetimi stranmi na tleh Jugoslavije in tudi dopušča možnost uporabe mirovnihi sil OZN, če bodo vse strani dokazale, da so sposobne ohraniti trdno premirje, sicer naj po vrsti. O tem, kolikšne naj bi bile mirovne sile, se zdaj govori samo neuradno: poslanih naj bi bilo okoli 20-30 tisoč vojakov, operacija pa bi stala približno 200-250 milijonov dolarjev. Kdaj bodo modre čelade res prišle, koliko jih bo, katere nacionalnosti bodo, kako bodo vojaki oboroženi ter kdo bo to zahtevno in obsežno mirovno operacijo financiral, ostaja še naprej vprašanje.

Vsekakor bo pomembna odločitev, kje med sptimi stranmi bodo mirovne sile. Medtem ko se Hrvaška zavzema za namestitev na republiški meji s Srbijo, Srbija zagovarja namestitev na liniji premirja. Kot pravijo v varnostnem svetu, se Vance nagiba k uporabi modrih čelad le na kriznih točkah, in to šele potem, ko bo Hrvaška deblokirala vojašnice jugoslovanske vojske in se bodo oblegane čete umaknile.

Kravčuk ima tudi največ možnosti, da ga izvolijo za prvega predsednika. Referendum o neodvisni in samostojni Ukrajini je bil v nedeljo.

Tudi Italija bo priznala Slovenijo do Božiča

Podobno kot ZRN je tudi Italija pripravljena do božiča sprejeti odločitev o mednarodnem priznanju Slovenije in Hrvaške. Italija, kar zadeva priznanje, bo ukrepala »strinjeno in hkrati«⁴ z Nemčijo.

zvesta predsedniku Eyademi, sodi, da lahko le on pripravi »demokratske in ne demagoške«⁵ volitve.

Nevarnost udara

Eduard Ševerdnadze je izjavil, da ne dvomi o možnosti drugega državnega udara privrženec trede roke. Predstavniku japonske agencije je povedal, da sile, ki imajo na vesti avgustovski državni udar, niso bile odstranjene, in lahko ponovno poskusijo prevzeti oblast.

Paraga je Slovenec

S temi besedami so v EPP programu na HTV propagirali nedavno številko časopisa Slobodni tjeđnik. V Slobodni Dalmaciji pa je objavljen faksimile potrdila, ki ga je izdalo slovensko notranje ministrstvo 17. avgusta 1991, ki potrjuje, da je Dobroslav Paraga državlján Republike Slovenije.

Vojaška oblast v Togu

V glavnem mestu Toga Lomeju so vojaki zasedli radijsko in televizijsko postajo in sporočili, da ne priznavajo vlade Josepha Kokuja Kofiga, ki so jo sestavili avgusta in ki naj bi organizirala večstrankarske volitve. Zaprl so letališče in vse meje, tujim diplomatom pa priporočajo, naj ne hodijo na cesto. Armada, ki je

SPREMENBA POLITIČNEGA SISTEMA

Žalujoči za socializmom

Doslej smo vedeli, da je takšen starosvetni ALEKSANDER SOLŽENICIN, veliki ruski pisatelj. Dokler je živel v Sovjetski zvezi, je bil disident. Poznal je sistem, katerega najvišji izraz je gulag, komunistično koncentracijsko taborišče.

Ne samo da ga je poznal, tudi čutil ga je »vse do globin velike ruske duše«, kakor se rado pravi. Neznosen sistem. Ni molčal, zato so ga izgnali.

Naselil se je v ZDA in kmalu po prihodu so vase zaverovani Američani zazijali od začudenja. Začel je šibati ameriški način življenja: potrošništvo in čustveno plitkost družbe.

Solženicin še vedno živi na svoji dači v ameriški zvezni državi Vermont. Pred časom se je govorilo, da ga je Gorbačov povabil domov. Zdi se, da se v svoji preveliki ljubezni do matuške Rusije ne more odločiti. Boji se ponovnega razočaranja. Mogoče tudi mladi Vzhodni Nemci, če bi stali pred neverjetno odločitvijo, da lahko ponovno živijo v starem sistemu, tega ne bi hoteli.

Dejstvo pa je, da v kapitalistični združeni Nemčiji niso srečni. Tako razen za Solženicina vemo še za mlade Vzhodne Nemce, ki tudi niso zadovoljni s kapitalizmom.

Nemški časopis Spiegel se je pred kratkim pogovarjal s Claudio Benndorf, 19. Robertom Handrowom, 18. Katharino Door, 19. in Franko Jentzsch, 18. Vsi so doma iz Leipziga, torej iz nekdanje Nemške demokratične republike (NDR). Claudia se je izšolala za delo v turizmu, Robert namerava naslednje leto opraviti maturo in izpizte za tiskarja, Katharina je študentka prvega letnika poslovne matematike, Franka hodi v zadnji razred gimnazije.

Vprašanje: Rojeni in odrasli ste v NDR. Minilo je leto, kar ste državljani Zvezne republike Nemčije. Kako se počutite?

Claudia: »Ossi sem (ossi je posmehljivo ime za nekdanjega državljan NDR, od nem. Ost, vzhod; wessi (west) je vzdevek za zahodnonemškega državljan — op. avt.). Ne nameravam zakrivati svoje preteklosti. Izoblikovala me je, doboča me. Če me kdo vpraša, od ko sem, mu rečem iz »ex-NDR«. Ne iz Nemčije.«

Katharina: »Ne morem reči,

da sem zveznonemška državljanka, saj vendar ni res, da bi imeli mi enake pravice. Zaslužimo manj in nataknilo so nam tuje zakone.«

Franka: »Počutim se kot Leipziganke, vedno je bilo tako. Zakriti pa tega tudi ni mogoče, to se sliši in vidi.«

Robert: »Počutim se kot nekdo iz Leipziga-Connewitza. Za Nemčijo mi je vseeno.«

Vprašanje: Kaj imate proti temu, da bi bili Nemci? Rešili ste se FDJ (nekakšna ZSMS, vendar bolj komsomolska), imate nove svoboščine...

Franka: »Kaj pa imam od tega? Mojo izobraževalno usmeritev so odpravili, prav tako tudi poklicno usmeritev z maturo. Tudi učno prakso so mi odpovedali. Zdaj sem vesela, da sem še dobila prostor na gimnaziji, moram pa zdaj žrtvovati celo šolsko leto.«

Claudia: »Pravzaprav sem želela študirati šport — bila sem perspektivna plavalka — toda zdaj sem to opustila. Kajti nekaj sem se od kapitalizma že naučila: ali hočeš družino in pravi dom z urejenim življenjem ali pa kariero. Na oboje skupaj lahko pozabiš, kar vidim pri svoji materi: na svojem novem delovnem mestu nima časa niti za kosilo.«

Vprašanje: Vsekakor pa je dandanes v šoli mnogo svobodnejše in bolj sproščeno. Ali pa bi nemara imeli raje strune stare čase?

Katharina: »Gotovo, dosti kaj je bilo precej slabo. Veliko tega pa spet sploh ni bilo tako grozno.«

Vprašanje: Kaj na primer?

Franka: »Vedel si, kaj bo. Pa tudi zagotovljeno delo si imel.«

Vprašanje: Ali ste prej verjeli v NDR?

Katharina: »Kar se mene tiče, meni je NDR takrat dajala samo dobro. Negativne plati? Teh nisem opazila. Imela sem vendarle jasen cilj, hotela sem

študirati matematiko. Starši so dobro zaslužili, življenje je bilo lepo.«

Claudia: »Od NDR sem profitirala samo dobro. Kajpada, takrat s štirinajstimi sem se počutila čisto kot državljanka NDR. Bila sem celo ponosna na to deželo in trdno prepričana, da državno vodstvo dela vse prav. Da pa je potem vse skupaj zgrmel navzdol...«

Robert: »...to je bil precejšen šok.«

Tukaj navajanje pogovora zahodnonemškega časopisa s vzhodnonemškimi srednješolci prekinjamo za neko opombo. Ali ni to pripovedovanje teh mladih ljudi slišati čisto tako, kakor da bi vse skupaj govoril Erich Honnecker? Tisti Honnecker, ki ga hoče nova oblast združene Nemčije postaviti pred sodišče, ker je skrivalec za umore prebežnikov, ki so jih ustrelili, ko so plezali čez berlinski zid? Tudi Honnecker, ki ga bodo Rusi nazadnje vendarle izročili Nemcem, kljub Gorbačovim moralnim zadržkom, je takole prepričan.

Vprašanje: Pa je prišel konec NDR v sresnici tako nenadejano? Saj je vendar Gorbačov takrat v SZ že našteval, kaj vse ni dobro.

Robert: Prav v tem je bilo moje upanje. Mislim sem si, če bo šlo tam, zakaj ne bi šlo tudi tukaj.

Claudia: »Meni je bilo za Gorbačova dokaj dolgo vseeno, zame je bila to nekakšna moda z zahoda. Spremenilo se je šele pozneje, tako nekako leto dni pred obratom. Takrat smo dobili novo učiteljico za državljansko vzgojo, zelo nastrojeno žensko. Povedala nam je, kako je s sistemom, z nami je povsem odkrito diskutirala.«

Vprašanje: Kaj pa se potem takem sploh hoteli spremeniti v vaši državi?

Claudia: »Torej — najprej bi bili uvedli načelo produktivnosti.«

Vprašanje: Kako prosim? Ne svobodo potovanja?

Claudia: »Jasno, tudi to. Kar se tega tiče, sem doživela vse mogoče, kot športnica sem mnogokrat šla v SZ, in ko sem

tam srečala ljudi iz Švice ali iz ZRN, jim potem niti pisati nisem smela, ker je bil moj oče v takšni službi. Oni pa so nam ob vsem tem pripovedovali o internacionalizmu. Pa vseeno, gospodarstvo je bilo pomembnejše.«

Zadevni časopis pogovora »wessijevskega«⁶ časopisa z mladimi »ossiji«⁷ ni kometiral, kar objavil ga je. Očitno prepričan, da dejstva govorijo sama zase. Da je očitno blaginja na eni strani in razpadlo gospodarstvo na drugi zadosten argument o kakovosti tega ali onega sistema.

Kaj nenadoma manjka tem mladim ljudem, je razvidno iz njihovih odgovorov. Iz teh odgovorov je tudi očitno, da so zgodaj dozoreli, pravzaprav ostareli. Od življenja pričakujejo gotovost, zagotovljeno delovno mesto, neizčrpljivo delo, državljansko samozavest.

Za nekatere se v nezadovoljstvu »ossijev«⁸ razkriva stari pruski ponos. Vzhodni Nemci morajo prenašati vodstvo in zapovedovanje »wessijev«, medtem ko so bili v zgodovini vedno oni tisti, ki so zapovedovali.

Dejstvo pa je, da tudi prej niso bili zadovoljni. Antropološko gledano pa je zadeva očitna: človek navsezadnje vzljubi tudi svojega krvnika, svojega mučitelja. Torej bodo mladi ossiji naposled vzljubili tudi svoje nove voditelje.

Če ni plehko tukaj izpeljati neki nauk za naše razmere — podobnosti pa so očitne, tudi pri nas se komunistem na vse kriplje »notri kupuje«⁹ z namigovanjem, da je bilo prej navsezadnje boljše — potem bi bil ta nauk v naslednjem: socialistična lenoba je prevzela celo Pruse. Kako ne bi nas? In če v teh časih ni osladno bilo optimističen, potem bi lahko rekli, da je iz socialističnega izkustva in iz razkrinkanja kapitalističnega hlastanja po profitu mogoče skrpati kakšno novo teorijo o pravični in storilni družbi.

Kakor da človek ne bi bil živ, ki ljubi oblast in se izmika naporom. Mar ne?

Štefan Smej

globus

STRASBOURG — Poljska je uradno postala 26. članica Sveta Evrope, najstarejše evropske politične organizacije. Poljska je tako tretja vzhodnoevropska država, ki so jo sprejeli v SE: že prej so sprejeli Madžarsko in CSFR.

NEW YORK — Generalna skupščina OZN je formalno izvolila Butrosa Ghalija za novega generalnega sekretarja svetovne organizacije. Podpredsednik egiptovske vlade bo tako z novim letom zamenjal Pereza de Cuellarja.

WASHINGTON — Ameriški senat je ratificiral sporazum o zmanjšanju vojaških sil v Evropi, in to nekaj več kot leto dni po njegovem podpisu v Parizu.

BRUSELJ — Belgijski premier Wilfried Martens je skupaj s svojo vlado odstopil po hudem porazu koalicijskih strank na parlamentarnih volitvah. Njegov odstop je kralj Baudouin sprejel.

JERUZALEM — Izrael je zavrnil ameriški predlog, po katerem naj bi se mirovni pogovori o Bližnjem vzhodu začeli 4. decembra. Izraelska delegacija je pripravljena priti na pogajanja v Washington šele 9. decembra.

KUVAJT — ZDA te dni iz Kuvajta umikajo še svoje zadnje čete, vendar pa bo emirat, ki so ga zavezniki osvobodili februarja, še ostal pod ameriško zaščito.

AMAN — Jordanija je v pol leta dobila že tretjega premiera. Junija je odstopil Mudar Badran, nasledil ga je Taher al Masri, jordanški kralj Husein pa je za novega predsednika imenoval svojega bratranca Bin Šakerja, ki je bil premier leta 1989.

MOSKVA — V glavnem mestu SZ so sedli za pogajalsko mizo azerbajdžanski in armenski predsednik ter Gorbačovova vlada, da bi zadnji hip preprečili vojno za Gorski Karabah.

OTTAWA — Na poti v Kanado se je slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel ustavil tudi v ZDA, kjer se je z Vanceom in Dayalom pogovarjal tudi o modrih čeladah.

KRIPTOKOMUNIZEM

Modri otok
ekološkega foruma

Nihče ne ve, kdo plačuje ekološke forume. Nihče ne ve, kakšen neposredni učinek imajo ekološki forumi. Nekdo mi je rekel, da je glavni javni organizator forumov Slavko Švenda, kriptokomunist. Kripto pomeni skrit, prikrit, tajen. Ali torej ekološke forume — v petek je bil že 6. po vrsti — organizira kakšna tajna loža? Prostožidarji? Uf, to me je vedno zagrabilo! Tukaj je pričakovati daljnosežne posredne učinke.

Gostilna Zvezda, zgodnja nočna ura v petek, 29. novembra 1991. Kriptopraznovanje nekdanjega praznika! Nekaj po šesti uri: medijski moderator Branko Žunec začne forum in oznani, da bodo improvizirali. Res so. Zapisujem, kakor so govorili, in zavedajte se, da imate pred seboj kriptogram. To, kar berete, je tajnopis! O tem, kako se z ekološkimi forumi pomaga okolju.

Dr. Dušan Bilandžić (zgodovinar) je na začetku govoril o mitu Jugoslavije! Tam okrog 1967. je bilo. Nekje so se tistega leta v

zgodnjem poletju srečali on, Krleža in še nekateri. Krleža je preroval, da bodo v Jugoslaviji nekoč krvava leta med 1941. in 1945. videti kakor »plavi otok«. Vse bo še veliko hujše, bolj krvavo. Bilandžić je šel v zgodnji poletni noči takrat domov in se je zjokal nad Krležo. Smililo se mu je, ker je mislil, da je starostno črnogled.

Zdaj pa ne ubijajo samo ljudi, celo »gruntnice knjige« (»gruntnice«, je rekel Bilandžić) uničujejo.

Dr. Andrej Kirn je bil še nekaj let nazaj prepričan v razumnost Jugoslavije. Upal je, da bomo dobili »neko stopnjo avtonomije in bomo bolj bratski, kakor smo bili.«

Težko vprašanje, pravi dr. Bogomir Kovač, ko ga vprašajo, kaj misli o Jugoslaviji. Zadržuje ga skepsa intelektualca, ki vidi odsotnost politične kulture. Po njegovem gre za igro političnih vodstev, igra je zmedena in izteči bi se morala tako, »da bi nekdo dobil, ne da bi kdo izgubil.«

Konflikti je visel v zraku, ekonomisti pa so opozarjali (Kovač). Po mnenju mladega filozofskega raziskovalca z ministrstva za okolje Vukovića, so vojno zareki intelektualci, pisci srbskega memoranduma. Sledi predstavitev knjige Mladinske knjige Gaia modri planet. Za tem etnomuzika. Andrej Sobočan in cimbele.

B. Žunec podreza dr. Jožeta Mačka (kmetijstvo). Maček mi-mo vprašanja odgovarja na svoje in pravi, da alternativno pridelovanje hrane ne more biti brez nadzora. Pozneje ugotovi, da bi bilo potrebno spiti 10 milijard litrov vode, če bi hotel umreti zaradi onesnaženja talne vode, ki ga povzroči kemično kmetijstvo. Če to ni križotežja!

Vili Rezman (filozof) je nemara edini od poslušalstva poslušal razprave z živo radovednostjo. Zato Mačku nekaj oporeka in ta ugotovi, da »se nismo prav razumeli.«

Preden Slavko Švenda definira moralo, ki da je »pritisek kulture«, B. Žunec izzove še Ivana Obala (predsednik IS SO M. Sobot), ki govori s pozicij realne politike in ne omeni količine denarja, ki jo je za izdelavo kmetijstva doslej porabil Slavko Švenda.

Dr. Stefan Gruškovnjak (društvo za varstvo okolja) edini govori o čutni ekologiji, ker omenja pitno vodo v Lipovcih in drugih vash, pod katerimi so raztopljeni nitrati.

B. Žunec prebere protest proti simbolni oznaki na soboških registerskih tablicah. Z malo odziva. Štorklja nad klasom brani Andrej Gerenčar (predsednik SO M. Sobot).

Indijanski poglavar Saettile je v prejšnjem stoletju pisal pismo »Velikemu Belemu Očetu« v Washingtonu, takratnemu ameriške-mu predsedniku. Ta večer se tega pisma kot najboljšega ekološkega poziva spomni filozof Andrej Kirn. Belci z »Velikim Belim Očetu« vred niso poslušali ne takrat in ne slišijo še vedno.

Na forumu je bilo kakšnih sedemdeset ljudi. Vsakega govorca jih je vsakokrat poslušalo največ pet. Pripovedovalci so sedeli kakor na majhnem modrem otoku, okrog katerega so govorili vsak po svoje. Opazoval in zapisal sem, hvog!

STEFAN SMEJ

Stopiti iz okvira

Naš razvoj moramo usmeriti navznoter in ne le sanjati o velikih korakih do velikih načrtov — v bitki s tu-jim kapitalom bomo izgubili. Rešitev je gospodarski razvoj s krepitvijo slovenske identitete ob navezavi na korenine in zgodovinski spomin. To je le nekaj misli, ki so bile izrečene minul teden med obiskom predstavnikov zelenih in republiških ministrstev v Pomurju in ki so ga sklenili z okroglo mizo na Jeruzalemu o različnih oblikah sonaravnega razvoja Pomurja s kmetijskega, biološko-turističnega, etničnega in urbanistično-arhitekturnega vidika.

Miselni preskok bodo morali storiti tako podeželci (predvsem kmetje) kot tudi vladni ljudje. To pa ni niti malo lahko, kajti ljudje ne verjamejo več besedam; le če bodo videli, da je mogoče preživeti tudi z manjšim vlaganjem (gnojenjem) in da imajo od varovanja okolja koristi, bodo sprejeli ponujene predloge o pridelovanju zdrave hrane, o mehkem turizmu na vasi, oživljanju domačih običajev, Marija Klun iz zadruge Presad-Brezovica je bila upravičeno najbolj zgovorna, saj je bila njihova zadruga pred štirimi leti pionir pridelovanja zdravih kmečkih jabolk v sok. 80 odstotkov ljudi iz krajevne skupnosti je zaposlenih v zadrugi, pomemben pa je podatek, da so pred kratkim dobili posojilo washingtonske banke za posodobitev opreme, podpirajo pa jih tudi ministrstva za planiranje ter varstvo okolja in urejanje prostora. Klunova

je tudi povedala, da zgolj s samoiniciativnostjo in ljubiteljstvom na načelu samozaupanja ne moremo nadaljevati.

Tudi zato (in da demografsko ogrožena območja ne bi popolnoma izumrla) se bodo morali vladni ljudje dogovoriti o globalni strategiji razvoja. Očitek pomurskih pridelovalcev zdrave hrane, da so pod prejšnjo vlado dobili del razvojnega denarja, sedaj pa nič, ni ravno v ponos vsem, ki na raznih prireditvah, srečanjih in okroglih mizah vse pogosteje govorijo o zdravem okolju, oživljanju izumirajočih vasi in demografsko ogroženih območjih. Srečno (ali žalostno) naključje: prav demografsko ogrožena območja so tudi najbolj primerna za pridelavo zdrave hrane.

Miselni preskok bodo morali narediti tudi v republiki, saj so tam še vedno prepričani, da je pomurska ravnica primerna le za žitnico Slovenije, da je potrebno na poljih čim več pridelati po čim nižjih cenah (za kmet). Napačno je tudi prepričanje sedanjih odgovornih v turizmu, da si gostje želijo predvsem čistih hotelskih sob in vroče termalne vode. Če bomo iskali goste le z nizko ceno, bomo kmalu postali kopalnice za najnižje socialne sloje sosednjih držav, kamor nekoč »željenci« gostje ne bodo želeli pridelati niti prsta.

Po končani okrogli mizi v ljutomerski občini smo dobili občutek, da se mnogi želijo otresti dosedanjega nači-

Medtem ko je Ludvik Kovač za domačo časopisno hišo poslušal recitale o izkoriščanju geotermalne vode, sem malo premišljal o lepi dunajski kavarni v hotelu Ajda, malo o velikanskem betonskem silosu, v katerem je ta lepa kavarna in v katerem smo sedeli, čedalje bolj pa me je zanimala živahna gospa z Dolenjskega, ki je na »delovni razgovor o problematiki geotermalnih projektov v Pomurju« prišla z zamudo, pa je takoj samozvestno nagubala sklopljiva vrata, ki so, le delno odprta, našo »novinarsko ložo« ločevala od središčnega prostora »delovnega razgovora«. Tako da smo se naposled vsi znašli v enem prostoru.

Pozneje se je izkazalo, da gospa sploh ni zamudila, marveč je prišla prej, kakor je bilo potrebno, na okroglo mizo z naslovom »Model sonaravne strategije razvoja pomurske regije«, zato je stopila poslušat pač tisto, kar je že bilo v teku.

Prav prevzeto resda ni poslušala. In pod njenim zgornjim vplivom sem se nehal ubadati s tem, kako je zanimiva ta reč okrog hotelov, kakršen je Ajda. Od zunaj je videti kot veleme-stna zgradba, ne zaradi višine, marveč zaradi videza, predvsem pa tistega dovoza, znotraj pa se najde kaj tako pridušnega, kakor je omenjena kavarna.

GOSPA KLUN IN PREMIER
PROTI PUČNIKU

Brž ko sva se seznanila, je gospa Marija Klun-Petjca začela pripovedovati. Kaj pa vem, koliko bi mogla biti stara takšna nadvse zanimiva ženska bistrega pogleda, navsezadnje pa to niti ni pomembno, sploh pa ni dostojno, da bi o tem ugibal. Je direktorica (pozabil sem jo vprašati, zakaj ima na posetnici napisano »direktor«) KZ Gabrovka-Dole, DE Presad.

Zadnjič, pravi, se je sprla s Pučnikom na nekem sestanku dolenjskih direktorjev, na katerega sta prišla tudi on in predsednik vlade Peterle. Ona je nastopila in

govorila o koristih, ki bi jih imeli, če bi se na zunaj v svet kazali kot nekonvencionalni proizvajalci živeža. Pučnik jo je pobijal, rekoč, da nismo tako bogati, da se tega ne moremo iti. Pa ji je Peterle namignil: dajte ga gospa! Potem pa ga je še on. Je rekla gospa Klunova.

Njena trdka, ki prideluje v sokove neškropljena jabolka, je dobila neko washingtonsko posojilo. Pridelovalci bi še več, vendar nimamo ustanov za ugotavljanje ekološko neoporečnih pridelkov, niti republiških institutov nam tam zunaj na zahodu ne priznavajo. Gospa je vprašala, kako je kaj z jabolki pri nas, če bi jih bilo mogoče tukaj kupiti. Med potjo sem ji potem kdaj pa kdaj, ko sem se pač spomnil, pokazal v sadovnjakih in vrtovih visoka starinska jablanova drevesa, ovesena z jabolki. Nihče jih ni pobral in jih ne bo, segnila bodo skupaj s tisto gostovsevo preprogo že odpadlega sadja pod drevesi. Gospa je zdaj, ko je že prepozno, pripovedovala, da bi jih njena KZ odkupila za okrog trikrat višjo ceno, kakor so jih odkupovali pri nas.

Pri bogojanski cerkvi, kjer smo se zbirali za obisk Bukovnice, sem jo seznanil s tamkajšnjim županom. Pogovarjala sta se o odkupovanju neškropljenih jabolk naslednje leto na območju

njegovega županstva. Zdelo se je, kakor da vodilnima iz Mikrokozmosa, iz domačega obmurskega podjetja, ki se tudi ukvarja s takšnimi rečmi, to ne bi bilo prav. Pa je tudi to čisto prav, bo vsaj konkurenca in nemara v Presadu ne bodo nikoli na veliko pridelovali prleških in prekmurskih jabolk. Ker jih bomo ob pomoči kakšne washingtonske banke tukaj spremenili v sokove ...

BOGOJINA PRED
JERUZALEMOM

Malo smo potem stopili tudi v bogojansko Plečnikovo in Bašev-cerkev. Za »sonaravno strategijo« je že potrebno računati tudi z višjim Strategom!

Geolog dr. Stanko Buser, republiški poslanec zelenih, je pokazal na stebre ob stenah cerkvene ladje in dejal, da to, kar se sveti kakor marmor, sploh ni podpeški marmor. Tako mu samo pravimo, ker je cenjenemu kamnu tako zelo podoben. Bele lise v črnem svetlem telesu stebrov so školjke, vse skupaj pa je staro 180 milijonov let. Kako malo se včasih spreminjajo časi — če so stisnjeni v kamen!

ZELENI ASFALT

Predsednik predsedstva Zelenih Slovenije in član republiškega predsedstva dr. Dušan Plut je s sopotniki hodil v Bukovnici po prvi asfaltni cesti, ki so jo kdaj na svetu zgradili tudi po prizadevanjih zelenih. Kako se časi spreminjajo!

Bukovnica ima asfalt, do nje je še vedno makadamska cesta. Če naj bi to kdaj v resnici postala turistična vasa, bi morali asfaltirati ceste tudi do vasi, iz obeh smeri, iz Bogojine in od Bukov-

niškega jezera sem. Za njeno blago turističnost, kajti samo za takšno se gre, je potreben tako dober dostop kakor tudi ureditev naselja. S tisoč drugimi rečmi. Začenši s tem, da bi se morali vsaj hiša ali dve ob spodbudi posojil odločiti za ekološko kmetovanje in sprejemanje gostov. Ki bi se potem šli malo arheologije, ob strokovnem vodstvu seveda, malo bi hodili na izlete, malo bi pomagali na kmetiji, kuhali bi jim po domače (da, potrebno bi bilo organizirati tečajje ljudske kuhinje!) in sploh bi jim ustvarili občutek, da je njihovo bivanje iz strateških razlogov spet enkrat za kratek čas »sonaravno«.

Gostitelji so Bukovničani že sedaj dobri. »Krapci pa rešajo, vrtniki, meso iz čebra.« Do snidenja, Bukovnica! Še te bodo obiskovali ...

METLE, OBRAMBA IN
MODELNA KMETIJA

Kmetijskega in turističnega ministra, Osterca in Paša, na Bukovnici ni bilo. Tudi Umek, minister za družbeno planiranje, in Tancig, minister za znanost, sta poslala svoje namestnike. Ko smo stali na mokrem travniku pred stražnico v Žitkovcih in jo s pogledi obstreljevali, nam je najbolj manjkal obrambni minister ali vsaj kak njegov pomočnik. Da bi povedal, kaj nameravajo s stavbo in zemljiščem narediti. Stražnico bi rada z ene strani zavzela Kavaš in Šoster z Mikrokozmosa, da bi v njej naselila nekaj družin, ki bi se šle modelno kmetovanje. Na drugi strani jo naskakuje neki gospod policist, kakor so rekli, ki bi tam okrog gojil sirek, v njej pa vezal metle.

STEFAN SMEJ

Zelena okupacija v treh slikah

Tempora mutantur et nos mutamus in illis. Časi se spreminjajo in mi se spreminjamo z njimi, pravi latinski pregovor.

Časi se spreminjajo, tu ni kaj. Spreminjajo se letni in politični časi, časi odkritih znamenj nadomeščajo čase negotovih napovedi. Se mar ne bi morali tudi mi spreminjati z njimi ali še boljše »v njih«?

Časi so tako spremenjeni, da se v enem dnevu zgodita na tej in oni strani Mure dve ekološki posvetovanji oziroma en delovni razgovor in ena predstavitev ekoloških projektov na treh krajih. Medtem ko je nekdanj, še ne tako daleč nazaj, veljalo, da je rahlo neumno in zgolj ekscentrično, če se veliko naklada o nekakšni ekološki ogroženosti. Kaj šele o ekoloških gospodarskih projektih!

Najprej je bil v hotelu Ajda »delovni pogovor o problematiki geotermalnih projektov v Pomurju«, ki so ga organizirali Zdravišče Moravske toplice in klub poslancev Zelenih Slovenije. Nato smo se peljali malo naokrog, tja, kjer naj bi bilo na tej strani Mure najprej mogoče začeti vzpostavljati nekakšne ekološke

skupnosti — organizatorji Zeleni Slovenije in podjetje Mikrokozmos so to lepo prihodnost imenovali »sonaravna strategija«. Naposled smo šli še v Jeruzalem, na jeruzalemski hrib, da bi tam opravili potrebno zaklinjanje — sklepni pogovor.

OB EKONOMSKIH UČINKIH
TUDI SKRB ZA EKOLOGIJO

Geotermalne energije ni moč enačiti z ostalimi alternativnimi viri energije. Je bolj kakovostna, s pravilno uporabo ne onesnažuje okolja, izkorišča pa se v dobri meri takrat, ko primanjkujejo drugi viri energije. Geotermalna energija je naravni vir energije, ki pa ni neuničljiv in z nestrokovnim izkoriščanjem lahko povzroči nepopravljivo škodo. Na ta vprašanja so opozarjali tudi udeleženci strokovnega posveta o izkoriščanju geotermalne energije, ki sta ga v Moravskih toplicah pripravila gospodarska zbornica za Pomurje in komisija za izkoriščanje geotermalne energije.

Da so za srečanje izbrali prav Moravske toplice, ni naključje, saj je prav to naravno zdravilišče zraslo in se razvilo na osnovi geotermalne energije, instalirane zmožljivosti v tem zdravilišču znašajo zdaj že 9 megavatov, izkoriščenih pa je 8,7 megavatov. Strokovnjaki pravijo, da bi s pravilnim izkoriščanjem te energije turistične zmožljivosti v Pomurju lahko povečali na 8 do devet tisoč postelj, ne da bi s tem prizadeli naravno okolje.

Raziskave so pokazale, da je Pomurje, kar zadeva geotermal-

no energijo, celovit prostor, saj leži na istih virih, zato bi se pri njenem izkoriščanju morali bolj povezovati. Pri tem ne gre zavreči tudi pobude o ustanovitvi agencije za izkoriščanje geotermalne energije, ki bi lahko v veliki meri prispevala k bolj gospodarnemu ravnanju s to energijo.

Sedanje izkoriščanje je namreč preveč ensotransko, vsa razpoložljiva energija pa tudi ni v celoti izkoriščena. Dogaja se, da še ne povsem ohlajeno vodo spuščajo v vodotoke, s tem pa po svoje prispevajo tudi k onesnaževanju okolja.

K izkoriščanju geotermalne energije je v Pomurju s svojimi ziskavami največ prispevalo Iravilišče Radenska, ki je do- tj dalo napraviti že čez 100 vrtin, ki so bile sprva raziskovalne, pozneje pa tudi eksploatacijske. Poleg nafte in plina pa se z raziskavami geotermalne energije v zadnjem času vse bolj ukvarjajo tudi v lendavski Nafti in njeni strokovnjaki opozarjajo predvsem na potrebe izkoriščanja tistih vrtin, ki so že narejene, pa jih doslej nismo izkoristili. Pri tem med drugimi omenjajo vrtno Ljutomer 1, kjer voda dosega temperaturo okrog 170 stopinj Celzija in bi jo lahko izkoristili celo za pridobivanje električne energije.

Žal pa tudi vsi tisti projekti, ki so že bili narejeni in na osnovi katerih geotermalno energijo že izkoriščajo, še niso povsem dokončani, zato je težko govoriti o

ekonomskih učinkih. Da ti učinki so, pa je nesporno, saj je pozitivno že to, da je geotermalna energija nadomestila druge vire energije, ki niso obnovljivi.

Kot so ugotavljali na posvetu v Moravskih toplicah pa tudi geotermalna energija ni povsem obnovljiva, saj raziskave kažejo, da je njeno izkoriščanje večje od obnavljanja. Njena izraba v Pomurju je še vedno preveč enostranska, zato v sekretariatu za varstvo okolja že snujejo nacionalni program za ravnanje z geotermalno vodo in drugimi naravnimi viri energije. Bilo bi neodpušljivo in preveč neodgovorno bi se obnašali do bodočih rodov, če bi razmišljali le o izkoriščanju, pri tem pa pozabljali na njeno obnavljanje. Zato se vse bolj postavlja zahteva po reinjektiranju vrtin, torej po vračanju uporabljenih voda v zemeljske globine. V Pomurju doslej ni bila narejena niti ena od takšnih vrtin, zato bo to ena od prioriteten na-log. Z reinjektiranjem bi namreč prispevali k obnavljanju količin geotermalne vode, odpravili bi onesnaževanje okolja in ohranili naravno ravnovesje. Za skrb za ekologijo so se na tem posvetu posebej zavzemali predstavniki Zelenih, udeleženci pa so si bili enotni v ugotovitvi, da je treba v aktivnosti pri izkoriščanju geotermalne energije vključiti tudi kmetijce, ki bodo morali to energijo tudi s pridom izkoristiti v svojem programu.

L. KOVAČ

Kmečki sin

Govorimo o potrebnem miselnem preskoku v odnosu do načina obdelovanja in hkrati v odnosu do ljudi, ki živijo na podeželju.

Biti kmet, predvsem samostojen kmet, je bilo dolga leta tudi na našem območju poniževalno — saj poznate tisto: če ne bo znal drugega, bo pa kmet! Na kmetijah so ostajali le tisti, ki niso uspehi pri študiju ali v tovarnah (ali tujini), kmetija jim je pomenila predvsem preživetje. Kar so govorili oče, ded in praded ni bilo več pomembno — vse je bilo drugače, sodobno, pametno. Prišli so inženirji (gospodje) in dejali, da so boljše umetne gnojila kot hlevski gnoj, boljše izplakovanje kot kidanje gnoja — in če ti dajo tudi ugodna posojila, le zakaj jih ne bi poslušal?

Beseda »kmet« je pomenila biti zabit, neroden, nesposoben, nesodoben. Če je prvi otrok rekel drugemu: »Ti si pa res kmet!« je v resnici mislil: Ti si pa res zabit.

Zadnje čase pa si upam trditi, da je tudi na tem področju prišlo do miselnega preskoka. »Že stari ljudje so vedeli, kako se to dela: vodotoki so pomembni, kar vprašate deda, kako so jih morali poglabljati; umetno gnojilo? nikoli — bolj zdravo in koristno je gnojiti s hlevskim gnojem ...« Takšne in podobne stavke lahko slišimo vse pogosteje iz ust strokovnjakov in pomembnih političnih osebnosti. Tudi vladni možje se pri poudarjanju izrabe čenega vse pogosteje opirajo na »zdravo kmečko logiko« ali pa s ponosom razkrijejo do nedavnega prikrito poreklo: »Jaz sem kmečki sin, zato vem, kako je to.«

Čigav pomurski sejem?

Razstavní prostori v Gornji Radgoni so last družbenega podjetja, zaposleni pa delničarji v drugem podjetju

Povsem potihno in brez velikega pompa so opravili nujno reorganizacijo Gospodarskega razstavišča Ljubljana, kamor spada tudi poslovna enota Pomurski sejem v Gornji Radgoni. Konec oktobra smo v medijih le zasledili vest, da sta odšla dve podjetji, ki bosta skrbeli za sejme v okviru Gospodarskega razstavišča Ljubljana. Prvo je družbeno podjetje Gospodarsko razstavišče, ki je lastnik vseh razstavnih prostorov in materialnih sredstev, tudi dvoran in razstavnih prostorov v Gornji Radgoni. Drugo podjetje je pravzaprav delniška družba Ljubljanski sejem, v katerem so delničarji družbeno podjetje in vsi zaposleni — tudi zaposleni Pomurskega sejma v Gornji Radgoni. Toda čigavo je pravzaprav sejmšče v Gornji Radgoni, na katerem so že vrsto let tako imenovani mednarodni kmetijsko-živilski sejmi in zadnja leta tudi gradbeni sejem in sejem embalaže?

Zakaj torej takšna organizacija, smo povprašali direktorja Pomurskega sejma Ivana Kovača, kajti težko je verjeti, da bodo eni

le organizirali sejme, lastniki prostorov bodo drugi, pri tem pa ne bo nobenih problemov?

»Nimam občutka, da so nas ogoljufali — vsaj jaz ne. Mislim,

da je to dobro izpeljano. V delniški družbi Ljubljanski sejem smo udeleženi z 20 delnicami, ena delnica pa je vredna 13 tisoč tolarjev. Naš delež v skupni vrednosti vseh delnic je 12-odstoten. Paziti moramo le, da se bo tudi družbeno podjetje v Gornji Rad-

goni še naprej razvijalo, morali bi zgraditi še eno halo, ker imamo premalo pokritih prostorov, poleg tega pa rešiti razne dosežanje improvizacije pri sanitarijah, kanalizaciji, parkirnih prostorih, nujno pa bi potrebovali večjo večnamensko dvorano za organiziranje raznih spremljajočih prireditev. Ta dislokacija je sedaj res malo problem, sicer pa imamo sedaj svoj žiroračun — cilj vsega je, da se denar, ki se pobere v Gornji Radgoni za najemnine, vrne sem. Kako se ho to v resnici obneslo, bomo videli čez nekaj mesecev,« je povedal Kovač.

Gornjeradgonski sejmari torej zanikajo, da bi prodali edini pomurski sejem Ljubljani v korist svojih delnic v delniški družbi. Poudarjajo, da bodo imeli sedaj boljši nadzor nad vsem denarjem, ki se zbira. Tačas si s samostojnim žiroračunom ne bi mogli pomagati (če bi bila prišteta celotna izguba, bi že šli v stečaj), saj imajo za 2,7 milijona tolarjev neplačanih računov, sami pa so dolžni za približno 1,2 tolarja. Težko je verjeti, da bodo od 600

do 800 tisoč tolarjev sploh kdaj videli, saj so dolžniki iz južnih republik. Sicer pa bo najhujše posledice prekinitev gospodarskih stikov z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami najmočnejše od vseh slovenskih sejmov občutil prav Pomurski sejem v Gornji Radgoni. Zato zaposleni menijo, da bi bilo ustanavljanje samostojnega podjetja (čeprav o tem razmišljajo) v tem trenutku preuranjeno — prej morajo ustanoviti slovensko sejemsko skupnost, si najti novo »tržišče« in nove programe sejmov, predvsem pa si izboriti prostor v okviru skupnosti Alpe-Jadran. Gornjeradgončani upajo, da jim bo pri tem pomagala predvsem bližina meje in dosedanja tesna povezanost z Avstrijo in Madžarsko.

BERNARDA B. PEČEK

Ministrstva za kmetijstvo Slovenije in Madžarske bosta od 19. do 20. decembra na razstavišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni organizirala veliko razstavo madžarskega gospodarstva.

Vznemirljiva statistika

Z zaostrovanjem pogojev gospodarjenja je tudi veliko pomurskih podjetij zašlo v težave. Te so prihajale izraziteje do izraza v letu 1989, ko se je začel slabšati likvidnostni položaj posameznih organizacij. V tem letu je prišlo tudi do uvedbe prvih stečajnih postopkov, saj je podjetju Sobota, katerega stečaj je predlagal izvršni svet, sledila še LINA iz Apač, katere stečaj so na zboru delavcev izglasovali zaposleni sami. Plaz stečajev se je nadaljeval v letu 1990, ko so bili le-ti v devetih podjetjih, letos pa še v osemnajstih. Večina teh podjetij druge izbire niti ni imela, saj je kar 22 stečajev po zakonu predlagala služba družbenega knjigovodstva. Ob tem še podatek, da so bile za tri od teh podjetij, ki so prenehale poslovati, predlagane likvidacije.

Položaj bi bil še veliko slabši, če vlada ne bi uvedla začasnega moratorija na stečaje. Kot smo zvedeli na službi družbenega knjigovodstva v Murski Soboti, je v Pomurju še deset takšnih podjetij, ki so izpolnila pogoje za stečaj, med njimi kar sedem zasebnih. V negotovem položaju je tako še 1.223 delavcev, katerih večina bo po preklicu moratorija brez dela. Že praksa dosedanjih stečajnih postopkov namreč kaže, da dobršen del delavcev ostane brez zaposlitve, saj je od 4.836 delavcev v 29 podjetjih, ki so v prej omenjenih primerih prenehali poslovati, ostalo brez zaposlitve kar 2.275 delavcev.

Če smo imeli leta 1987 v Pomurju še okrog 45 odstotkov zaposlenega prebivalstva, se je ta odstotek v gospodarstvu zdaj zmanjšal na 33,8, medtem ko se je relativna brezposelnost na zaposleno prebivalstvo dvignila na 17 odstotkov, na aktivno prebivalstvo pa na 14,5 odstotka. Po najnovejših podatkih skupnosti za zaposlovanje se v Pomurju ponovno povečuje število zdomcev, saj jih je že več kot 7.200, po zadnjem popisu pa je v Pomurju še vedno 28,5 odstotka kmečkega prebivalstva.

L. KOVAČ

MESNA INDUSTRIJA POMURKA

Pred najtežjo preizkušnjo

Če bo Slovenija izvzeta iz gospodarske blokade Jugoslavije, potem bodo v Mesni industriji Pomurka odložili z ramen največje breme, ki se jim je naprtilo v zgodovini te tovarne. Klavniške in predelovalne zmogljivosti v tovarni namreč daleč presegajo lokalne potrebe, zato so se že v preteklosti preusmerili na druga tržišča, do-
dobro tudi v izvoz. Zaradi zaostrenih gospodarskih in političnih razmer v nekdanji Jugoslaviji so se večinoma že umaknili s tržišč v drugih republikah in tja prodajajo le toliko, kolikor lahko tam kupijo. Trgujejo namreč po sistemu blagovnih kompenzacij.

Zaradi omejitve na domačem tržišču so se zato v Mesni industriji predvsem usmerili v izvoz in oktobra so tedensko izvozili okrog 120 ton v vrednosti 400 ti-

soč dolarjev. Največ v države zahodne Evrope, med katerimi so bili največji kupci Italija, Portugalska in Zahodna Nemčija. Po uvedbi gospodarskih ukrepov proti Jugoslaviji se je za kupce v teh državah uvoz mesa podražil za 70 odstotkov, v takšnih razmerah pa tudi pomurski mesarji ne morejo izvažati. Nekaj zunanjih tržišč jim sicer še ostaja, saj so se v Združenih državah Amerike uvozne dajatve povečale le za 1,8 odstotka, tudi na Kanarske otoke zaenkrat tedensko še izvozijo okrog 20 ton mesa, vendar s tem ne morejo nadomestiti prodaje na evropska tržišča.

Izvoz se je tako skorajda povsem ustavil in pred Mesno industrijo sta le dve možnosti. Če bo Slovenija izvzeta iz ukrepov Evropske gospodarske skupnosti,

bodo lahko nadaljevali z normalno proizvodnjo, v nasprotnem pa jo bodo morali tako rekoč prepoloviti. Tačas so proizvodnjo skrčili na nivo možnih prodaj, vendar v takšnem položaju ne bodo mogli vzdržati dalj časa, ne da bi prišlo do globljih pretresov.

Ob prepolovljeni proizvodnji lahko s sedanjim številom zaposlenih vzdržijo najdlje mesec dni, pravijo v Pomurki, potem pa bodo delavce prisiljeni odpustiti. Pač po tistem znanem načelu čakanja na delo, ki so ga preskusili že v mnogih podjetjih, vendar na koncu vedno z neugodnimi posledicami tako za delavce kot za podjetje. Zaradi naravnega odliva so letos število zaposlenih že zmanjšali za 150 delavcev, vendar jih je za sedanji obseg proizvodnje še ved-

no preveč. Stroškovni pritisk na proizvodne zmogljivosti k sreči ni več tako velik, saj je dobršen del opreme odpisan, zato odpade del stroškov na vhodne surovine, vendar to še ne pomeni, da manjša proizvodnja tudi ob manjšem številu zaposlenih ne bo povečevala proizvodnih stroškov.

Mesna industrija Pomurka je tako zdaj na najtežji preizkušnji v vsej svoji zgodovini. Od rešitve nastalih razmer pa nista odvisna ne njen obstoj in razvoj, pač pa tudi usoda pomurske živinoreje. In prav zato dobivajo problemi, s katerimi se ubadajo v Mesni industriji, toliko večje razsežnosti.

LUDVIK KOVAČ

Razvojni laboratorij Radenske pripravlja pijačo z novim okusom

Različni narodi — različni okusi

»Na opazovanju imamo vedno več okusov« pijač. Iz svetovne ponudbe najprej naredimo več okusov — to traja najmanj eno leto, pijača pa je na opazovanju vsaj tako dolgo, dokler ima predviden rok trajanja. Potem damo te pijače poskusiti večjemu številu ljudi, ki ocenjujejo barvo, vonj in okus. Verjetno bi moralo biti nasprotno, da bi neko pijačo razvijali na osnovi odziva s trga,« je povedala vodja razvojnega laboratorija Radenske Irena Rauter.

V na videz povsem navadni pijači, z velikimi kupi strokovnih revij z barvnimi fotografijami, se odločajo o pomembnih zadevah. Odločajo se o novih okusih in nazivih brezalkoholnih pijač Radenske, s katerimi ljubitelji tovrstnih osvežilnih pijač pravzaprav istovetijo ime Radenske in tri srca. Pretežni del dela se opravi sveda v laboratoriju v Boračevu. Zaposlenih je pet strokovnjakov, ki se ukvarjajo z različnimi področji: priprava in obdelava peloida za obloge ter tehnološka priprava termomineralne vode v tehnološke (bazen-

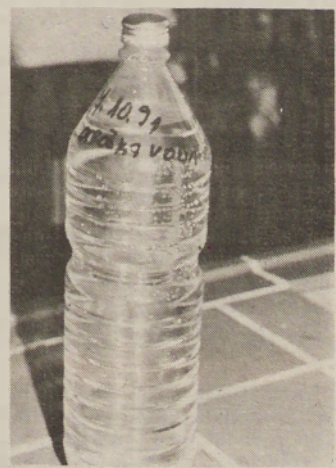
ske) namene (področje zdravstva), občasno sodelovanje pri izbiri korozijske zaščite (za družbo R in S) in priprava novega tipa vode. Zanimivo, da Irena, ki ima na voljo veliko pijač in tudi pozna njihovo kakovost, najraje pije navadno vodo. Nekaj novega bo prav gotovo izvirna ali otroška voda, ki se bo kmalu pojavila na trgu v plastenkah. Je to pravilna (tržna) odločitev?

»To bo »dobra voda«, namenjena pripravi otroške hrane. Zelim, da bi kakovost te vode ustrezala nemškim normam, ki so zelo stroge. Za pripravo otro-

ške hrane ne potrebujemo veliko natrija, tu bo vsega po malem. Prej smo že raziskali trg: vključili smo predvsem območja, kjer je pitna voda zelo onesnažena — vsi so odgovarjali, da bi tako vodo z veseljem kupovali, kajti za svojega otroka bi dali vse najboljše. Oglasili so se že tudi predstavniki društva za zaščito malih živali. To bo mikrobiološko stabilna voda — zapreš ji voda stoji zelo dolgo. Tu pa tam si lahko privoščimo tudi to, da si skuhamo kavo z zdravno vodo. Naš trg se je močno zmanjšal, vseeno pa upamo, da bomo lahko prodajali tudi na Hrvaško,« je še povedala Irena Rauter.

Pri raziskovanju novih okusov brezalkoholnih pijač (delo na tem področju se je intenziviralo šele v osemdesetih letih, točneje po ločitvi s Kajo in samostojnem razvijanju okusov) se zadnje čase ukvarjajo predvsem z novimi sladili. Vse pijače Radenske so sladkane z aspartamom, diabetičnim sladilom, ki je najbolj zdrav. Švicarska firma, ki izdeluje to kakovostno sladilo, daje uporabnikom pravico do uporabe posebnega znaka na nalepkah. Kmalu ga bodo začeli uporabljati tudi v Radenski. V prihodnje bodo laboratorij opremili z novim spektrofotometrom (UVVIS) in računalniki, s pomočjo katerih bodo hitreje prišli do rezultatov, prav tako pa uvajajo nove analitiške metode.

Pripravo novih okusov neradi izdajo, dokler pijača že ni na tr-

Otroška, izvirna ali zdrava voda: imena še niso določili, že sedaj pa mnogi kupci nestrno pričakujejo, da se pojavi v trgovinah.

gu. V tem primeru so naredili izjemo, kajti skoraj dokončno je že, da bo imela brezalkoholna pijača Radenske »Mehrfucht« okus več sadežev. Obdobje »opazovanja« je že za njimi, zdaj morajo pijačo le še ustrezno pripraviti za množično polnjenje. Tako kot okus je pomembna tudi barva: premočne odbijajo. Da je uspela pijača z okusom banana-kivi je verjetno nekoliko povezano z najstniško modo fluorescentnih oblačil. Hitro menjavanje okusov in izdelkov na trgu (zgled Fructal) se strokovnjakom v razvojnem laboratoriju Radenske ne čdi pametno. Vse potrebuje svoj čas, tudi navajanje na nov okus!

Bernarda B. Peček

NAFTA LENDAVA

Kupili bodo ameriško opremo

Pred kratkim so se iz ZDA vrnili predstavniki Naftne in ljubljanskega Smelta, kjer so si ogledali dve ameriški rafineriji, ki pridera v poštev za nakup — Čeprav obratuje rafinerija s polno paro in ima zagotovljeno surovino do konca leta, lebdí nad njo kot tudi celotnim slovenskim energetskim prostorom grožnja naftnega embarga.

Za nakup nove opreme se bodo v Nafti morali odločiti do konca leta, saj bodo le tako lahko pravočasno povečali zmogljivosti in zadostili merilom, ki jih zahteva leto 1993. »Obe ameriški rafineriji nam ustrežata po tehnološkem in tehninem principu, obe sta sposobni predelati milijon ton v primarni predelavi in obe ustrežata zahtevam v letu 1993,« pravi direktor Naftne Miloš Ošljaj. »Katero od obeh pa bomo pripeljali v Lendavo, je odvisno od posojil. Odločili se bomo za tisto, ki jo bo kreditor pospremil z ugodnejšimi posojili.«

Bolj kot nad nakupom nove opreme so v Nafti zaskrbljeni nad grožnjo Evropske skupnosti po uvedbi naftnega embarga. »Če bo embargo veljal tako, kot ga je Evropska skupnost napovedala, potem bomo imeli velike težave z nabavo surovine,« meni Miloš Ošljaj. »Bojim se, da pri teh ukrepih Slovenija ni izve-ta.«

Lendavska rafinerija obratuje tačas s polno zmogljivostjo, s svojimi proizvodi pa pokriva trideset odstotkov slovenskih potreb po naftnih derivatih. Doba-vo potrebne surovine za predela-

vo s Hrvaške imajo zagotovljeno do konca leta, po tem času pa bi naj odnose med starimi partnerji urejale nove pogodbe. »Mi nismo prekinili sodelovanja s Hrvaško, energetske meje niso državne meje, naše sodelovanje z zagrebško Ino je neprekinjeno,« pravi direktor Ošljaj. »Od tne dobivamo določene dobrine, večjejo naša dobri poslovni odnosi, ne glede na mejo, ki je tukaj nastala. Dogovorili smo se za postopen prehod plačila iz ene valute v drugo, tako smo del zapadlih obveznosti poravnali v dinarjih, del nezapadlih obveznosti do konca leta plačujemo v tolarjih, od določenega datuma naprej pa bomo surovino plačevali v dolarjih.«

Uvedbe bonov, o katerih se zadnje čase v Sloveniji precej šušlja, v Nafti ne želijo komentirati. Pravijo, da je to stvar vlade, ne pa podjetja, ki se ukvarja s predelavo. Je pa dejstvo, da glede energetske prihodnosti Slovenije niso optimisti, še posebej po pogovorih z ameriškim senatorji, ki prihodnost Slovenije še vedno neločljivo povezujejo z Jugoslavijo. To pa je lahko v primeru naftnega embarga usodno.

RENATA FICKO

V razvojnem laboratoriju Radenske imajo »na opazovanju« veliko brezalkoholnih pijač. Irena Rauter, vodja laboratorija, pa vseeno najraje pije vodo.

AVTORADGONA

Usoda v rokah upnikov

Spomladanski dogodki, ki so dokončno uničili sistem več kot tisoč članskega kolektiva Avtoradgone, so danes samo še boleč spomin. Še posebej za okrog petsto zaposlenih delavcev, ki so s stečajem postali trajni presežki in bili prepuščeni zavodu za zaposlovanje in lastni iznajdljivosti. Avtoradgona v tem trenutku končuje stečajne bilance in svojo usodo polaga v roke upnikom. Predlagala bo prisilno poravnavo in od tega dogovora bo odvisna prihodnost družb, ki so danes veliki izvozniki in kjer bo na novo zaposlenih čez 500 delavcev.

V Avtoradgoni danes poslujejo štiri družbe, v katerih je dobilo redno zaposlitev 470 delavcev, z definiranjem družbe AR Bus pa se bo dodatno lahko zaposlilo okoli 70 delavcev. Nove družbe Avtoradgone AR Cont, AR Šped, AR Bus in AR Trg nadaljujejo s proizvodno dejavnostjo starega podjetja, seveda z zmanjšanim obsegom in preusmeritvijo v izvoz. Rezultati devetmesečne prodaje kažejo, da je ta skoraj enaka lanski v istem obdobju.

Medtem ko je dejavnost in organizacija treh družb jasna, je nekoliko več oklevanj pri družbi AR Bus, kjer položaj na tržišču (nizke cene majhnih avtobusov) in neizpolnjene obljube avstrijskega partnerja zahtevajo previdnost. Od dogovora z njim, ki pa se bo lahko materializiral šele po stečaju, bo odvisno, kakšne so potrebe na tržišču in temu primerno bo tudi število delavcev.

DAVEK PRETEKLOSTI

Ta davek se kaže danes v holdingu Avtoradgona v zadolženosti. Zaradi podkapitaliziranosti, sirjenja ekstenzivnega zaposlovanja in proizvodnje, ne da bi spremljali s kakovostnimi dolgoročnimi ali lastnimi sredstvi, je podjetje najemalo posojila, za katera znašajo obresti v devetih mesecih 26 milijonov tolarjev ali tri mesečne bruto plače vsega sistema. Kaže se tudi v begu dobrega kadra, predvsem s področja razvoja in trženja, ki je potapljačo se ladjo začel zapuščati že lani ali pa še prej. V času stečaja je Avtoradgona prekinila tudi štipendijske pogodbe, ki jih bo sedaj poskušala obnoviti, da bi potrebne ljudi, še posebej zato, ker se je sedaj intenzivno izvozno usmerila, pripeljala v firmo.

IZVOZ 30 MIO DEM

V letošnjem letu bo holding Avtoradgona ustvaril izvoz v višini 30 milijonov mark. Na tuje gre 90 odstotkov proizvodnje družbe AR Cont in 50 odstotkov družbe AR Šped. V celoti bo izvozu namenjena tudi proizvodnja majhnih avtobusov, ki ima v luksuzni izvedbi v Evropi veliko prihodnost. Za svet je zanimivo vse, kar lahko v podjetju razvijejo iz klasičnega bivalnega zabojnika, predvsem zaradi lahke postavitve in hitre preselitve. Na Evropo 92 je pripravljena tudi špedicija, 10 novih tovornjakov Mercedes ekološke zahteve popolnoma zadovoljuje, načrtujejo pa še nakup več tovornjakov. Zaradi fleksibilnosti in majhnosti se na tržišču dobro znajde tudi družba AR Trg. Ko je že kazalo, da si bo Avtoradgona s povečanim izvozom hitro opomogla, pa so jo kruto udarili ukrepi Evropske gospodarske skupnosti. Ukrepi bodo mesečno odjedli podjetju okoli 150.000 DEM, kar je za Avtoradgono pomembna številka tudi zato, ker z 9 odstotki (toliko znaša carina) ne ustvarjajo čistega dobička. Pri tujih kupcih seveda ni pripravljenosti, da bi nosili povečane stroške, nevarnost pa prihaja tudi z Madžarske in Češke, kjer so podjetja s podobnim programom veliki konkurenti.

SODELOVANJE S TAMOM

V Avtoradgoni ponovno obujajo tudi sodelovanje z mariborskim Tamom, ki pa ima čeprav je že veliko naredil za preustroj, še precejšnje težave. V holdingu so previdni, saj ne bi želeli, da bi se te kazale tudi pri njih. Računajo, da bodo s Tamom sodelovali na kakovostnejših osnovah in da bodo zanje izdelovali manjše šasije. Oba kolektiva veže namreč dolgoletno sodelovanje.

RENATA FICKO

RADENSKA — TRI SRCA

Polnjenje prilagodili prodaji

Čeprav se prodaja mineralne vode družbe Tri srca ni občutno zmanjšala, so polnjenje vseeno prilagodili manjšemu povpraševanju. Vzrok za slednje je predvsem zmanjšano tržišče zaradi vojne na Hrvaškem. Kljub trenutno izredno neugodnim tržnim razmeram, ko se jug zapira, sever pa kaznuje, ostajajo Tri srca družba z obetavnim proizvodnim programom in cenjeno blagovno znamko, ki je po kakovosti in poznavanju med vodilnimi v Sloveniji.

V Radenski bi lahko prodali občutno več mineralne vode, in to predvsem na račun Hrvaške, kjer je le-ta zaradi razbitih domačih polnilnic in onesnažene pitne vode izredno potrebno in iskano blago. Zaradi tveganja pri prevozi in finančne nediscipline ter neurejenih plačilnih tokov med obema državama pa se Radenska omejuje predvsem na trgovanje z bližnjim hrvaškim tržiščem in prodajo znanim kupcem — zanesljivim plačnikom. Zato so proizvodnjo v polnilnici povsem prilagodili manjšim možnostim prodaje. Vsi zaposleni delavci družbe Tri srca, razen tistih v odpremnem in prodajnem oddelku, imajo ob petkih dopust. V tem času intenzivno obnavljajo linije, da bodo lahko novo sezono začeli brez zastojev in s polno zmogljivostjo. Da bi čim bolj izrabili obstoječo delovno moč in pocenili proizvodnjo, so se tudi odločili, da bodo sami začeli izdelovati palete, nemoteno pa teče tudi proizvodnja nosilk.

PRIHODNOST. Zaenkrat se za prihodnost družbe Tri srca ni bati. Čeprav je tržišče na jugu, kamor so prodajali okoli 40 odstotkov zmogljivosti svoje proizvodnje, okleščeno, čeprav bo za večji izvoz hitro potrebno najti tujega partnerja s tržiščem in čeprav padec standarda ogroža prodajo izdelkov v višjem cenovnem razredu brezalkoholnih pijač, ostajajo Tri srca zdrava družba z obetavnim programom.

Dolgoročno in pametno načrtovana proizvodnja danes omogoča Radenski, da nastopa na tržišču z izpopolnjeno paleto proizvodov glede okusov, embalaže in volumna. Intenzivna naložbena dejavnost v posodobitev proizvodnje in tehnologije predvsem v zadnjem času je družbo postavila ob bok največjim in najmodernejšim evropskim polnilcem. Zmanjšanje števila zaposlenih delavcev zaradi naravnega odliva — Tri srca so družba s pretežno starejšimi delavci — pa je optimiziralo število zaposlenih glede na polnilne zmogljivosti in stroške proizvodnje. Ob tem je potrebno dodati, da je blagovna znamka prepoznavna doma in na tujem in da je imidž firme še vedno soliden. Prav zaradi tega je Trem srecem nekoliko lažje iskati tujega partnerja kot drugim, saj ne potrebujejo kapitala, ampak tržišče. Vodilni v Radenski napovedujejo, da je izvoz s primernim partnerjem, ki ga intenzivno iščejo, možno povečati za pet- do šestkrat.

SOCIALNA USTANOVA. Je pa tudi res, da je bila družba Tri srca verjetno predolgo časa socialna ustanova za manj zdrave dele sistema Radenske. Ne bomo pretiravali, če zapišemo, da je prav ta družba omogočila večje naložbe v sistem, da je umetno držala pri življenju Zdravilišče Radensko in Tovarno polnilne opreme ter preobsežne skupne službe. Vse to je bilo v zlatih časih Radenske seveda možno, s socialnega vidika pričakovano in politično odobreno, pa čeprav se je zaradi tega nekoliko zanemarljivo razvil razvoj. Zdaj bi bilo verjetno modro, če se to zdravo jedro sistema ne bi preveč izčrpavalo. Akumulacija po potrebovalo zase, za razvijanje novih proizvodov in prodor na tujia tržišča.

RENATA FICKO

Obrtniki so si olajšali dušo

Precej kritike na račun vlade in njene neuspešne gospodarske politike so izrekli predstavniki malega gospodarstva na okrogli mizi spodbujanje zasebne iniciative, ki sta jo minuli petek organizirala Obrtna zbornica in Izvršni svet občine Gornja Radgona. Še posebej se je z odgovori na vprašanja namučil gost okrogle mize Viktor Brezar, minister za drobno gospodarstvo, ko je odgovarjal na konkretna in življenjska vprašanja obrtnikov.

Razumemo davkarja, ki se zanjima za davke in jih pobira, ne razumemo pa finančnega ministra, ki ga plačilna nedisciplin ne zanima, so dejali obrtniki. Replika je bila namenjena slovenskemu finančnemu ministru Šešku in njegovi izjavi, da bi se z vzpostavitev finančne discipline kar nekaj slovenskih podjetij postavilo pred zid. Ali naj zato, da preživijo bolni, odmere gospodarstvo, ki se do sedaj ni srečevalo z rdečimi številkami in pred katerega se polaga prihodnost preživetja Slovenije? Ali naj odmere gospodarstvo, ki je veliko za

15 jeseniških železarn in ki je vladi ponudilo svoj program in vizijo razvoja z odpiranjem novih delovnih mest, če se nekatere zahteve ugodijo? Kje je odgovor vlade, ki je obljubljala, da bo boljše od tiste rdeče? Zakaj ta ne zmanjša ali oprosti carin uvoznike zelo potrebnih strojev za proizvodnjo, če v isti sapi ugotavlja, da imamo tehnološko zastarelo proizvodnjo?

Še več vprašanj so obrtniki namenili ministru, bolj ali manj pa so vsa izhajala iz zakonsko nedorečene in finančno premalo podprte pomoči razvoju drobnega gospodarstva. Minister Brezar je dejal, da vlada proučuje zahteve malega gospodarstva, ki pa skoraj vse terjajo spremembo zakonodaje, zato je postopek tako počasen. Glede hranilnic je omenil možnost njihove ustanovitve in pri tem opisal kranjski zgled, kjer je 60 obrtnikov z deležem 3.000 DEM ustanovilo lastno hranilnico. Tudi zajamčeni OD, ki je v obrtništvu 4-krat višji kot v gospodarstvu, se bo po vsej verjetnosti izenačil. Minister Bre-

zar je tudi dejal, da zahteve drobnega gospodarstva niso šle mimo vlade in da so v njenem programu dela za prihodnje leto.

Glede zapletenosti načina za pridobivanje sredstev sklada je menil, da se ta letos ne da spremeniti, bo pa letošnja izkušnja podlaga za poenostavitev postopka prihodnje leto. Žal je renominacija proračuna skrbila predvidenih 900 milijonov tolarjev za razvoj demografsko ogroženih področij na 300 milijonov, prav tako pa se minister zaveda, da 100 milijonov tolarjev, ki so v skladu za razvoj drobnega gospodarstva po sprejetem zakonu, razvoja podjetništva ne bo rešilo in ne pospešilo.

Če so se obrtniki morda nadejali konkretnih obljub za dejansko podporo razvoju malega gospodarstva, so se ušeli. Na neki način pa so si vendarle olajšali dušo, saj jih je minister Brezar, ki je bil obrtnik 11 let, pazljivo poslušal in verjamo, da tudi razumel.

RENATA FICKO

INKUBIRANO PODJETJE MACO

Prvi izdelki na Švedsko

Pred dobrim mesecem je začelo izdelavo pohištva iz masivnega lesa in lesne galanterije v opuščeni prostorih Ljutomerskega Mizarstva mešano podjetje MA CO, prvi otrok podjetniškega inkubatorja INPO. Podjetje je mešana firma, a izdelki pohištvene industrije višjega cenovnega razreda stoodstotno usmerjeno v izvoz.

Lastnik podjetja je Marjan

Prelog, diplomirani inženir lesarstva, ki je bil prej zaposlen v Muralisu kot vodja razvoja. Zaradi možnosti večjega zaslužka, večje fleksibilnosti, uresničevanja novih zamisli ter prodora na tuji trg se je Marjan Prelog s partnerjema 2MF in inkubatorjem Inpo odločil za ustanovitev mešanega podjetja. Na novo so zaposlili okrog 40 delavcev, za katere je

organizirano trimesečno usposabljanje, in za toliko zmanjšali število brezposlenih, prijavljenih pri občinskem Zavodu za zaposlovanje. »Začetne težave, pa tudi strah so sedaj mimo,« pravi direktor MA CO Marjan Prelog.

»Proizvodnja je stekla in tačas izdelujemo za znanega kupca iz Švedske vitrine iz masivnega lesa. Proizvodnja je tudi vnaprej za določeno obdobje razprodana, računamo, da bomo od izvoza mesečno iztržili milijon švedskih kron.«

Podjetje MA CO je prvo inkubirano podjetje v Ljutomeru. Iz natančno izdelanega načrta se pričakujejo pričakovana uspešnost, visok devizni priliv, racionalno koriščenje prostorov in navsezadnje nova delovna mesta, kar je ob rastoči brezposelnosti in stiskah nezaposlenih več kot dobrodošlo.

RENATA FICKO

Dopisujte

v Vestnik

Opuščeni prostori Mizarstva so dobili novo vsebino. Okrog štirideset mladih, do sedaj nezaposlenih delavcev, končuje prvo pošiljko za kupca na Švedskem.

Srečanje slovenskih naravnih zdravilišč v Moravskih Toplicah

Ne le preživeti!

Letošnja turistična sezona je bila katastrofalna; prvič so tudi naši hotelirji pošiljali ljudi na čakanje ali jim celo dajali delavske knjižice (če niso že prej sami odšli), ponekod pa so za nekaj tednov zaprli kar celotne hotelske komplekse. Čeprav slabše, pa vseeno nekoliko boljše kot drugi, so poslovala zdravilišča. Mogoče tudi zato, ker si v poletju 1991 ni nihče upal potovati daleč, niti na morsko obalo.

Minuli teden (27. in 28. novembra) so se v Moravskih Toplicah srečali predstavniki vseh slovenskih naravnih zdravilišč, da bi se dogovorili o nadaljnjem organiziranju in načinu reševanja najbolj akutnih problemov. V okviru nekdanjega jugoslovanskega turizma so se slovenska zdravilišča lahko hvalila, da so med najkakovostnejšimi; kako pa bo odslej? Kako bodo na skupnem evropskem turističnem trgu na primer nemškega gosta prepričali, da se bo odločil za eno od slovenskih zdravilišč. Vsekakor ne tako, da mu bomo obljubljali dobro zdravstveno oskrbo, kajti sodoben zdraviliški gost ne želi biti bolnik — gost, temveč gost, ki pozabi na vse skrbi se za lahek način znebi odvečnih kilogramov, poskrbi za svojo zunanost in doživi kaj novega in zanimivega. O tem in podobnem sta v nekajdnevnem seminarju v Moravskih Toplicah (v sredo so mu prisluhnili tudi udeleženci srečanja naravnih zdravilišč) govorila tuja strokovnjaka Werner Siger in Niki Schwarz, ki ju je najelo podjetje IPOK. Tuja turistična strokovnjaka sta tudi poudarila, da so povsod in vedno nujni prijaznost, nasmešek, čistoča in drobne pozornosti — za nemškega gosta je to, če si mora nesti sam kovčke v sobo, prava žalitev. Čim prej moramo ugotoviti, kaj je tisto enkratno in zanimivo, zaradi česar bodo tuji gostje prišli v naša zdravilišča. Vročo vodo, zdravniške usluge, zabavišča in podobno imajo tudi drugod. Poleg tega je vse bolj odločujoči dejavnik čistoča okolja in pitne vode — nemškemu zdravilišču lahko povzroči članek o onesnaženosti pitne vode v bližini pravo katastrofo.

Pred zdravilišči je torej še veliko pomembnih nalog, če bodo hoteli pridobiti vsaj nekaj tujih gostov. Resničnost je pač taka da domači gostje nimajo denarja, tuje pa ta čas bolj zanimajo češka in madžarska zdravilišča.

Bernarda B. Peček

PEPSI-RADENSKA

Bo padec standarda tudi višja sila?

Podpis sporazuma med Radensko in firmo Pepsi o skupnem vlaganju pred letom dni je v tistih časih obetal uspeh. Ali je Pepsi našla Radensko ali obratno, ni pomembno, dejstvo je, da so se za skupno vlaganje odločili uspešni — Pepsi kot svetovno znan polnilec in prodajalec pijač Cola je z Radensko želela osvojiti izgubljeno jugoslovansko tržišče, in Radenska, takrat še največji jugoslovanski polnilec mineralne vode in brezalkoholnih pijač, je s Pepsi dobila novo polnilno linijo, na kateri lahko polni tudi svoje pijače in ustvarja dodaten zaslužek. Za dosego svojih ciljev in želja sta obe stranki podpisali mednarodno pogodbo, kjer sta pravila igre, pravice in obveznosti ter seveda sankcije ob neizpolnjevanju le-teh natančno opredelili.

Radenska se je s pogodbo zavezala za točno določeno količino prodaje pijače Pepsi v plastenkah po Jugoslaviji. Na dlani je, da letošnjih količin iz znanih razlogov ne bo mogla prodati. Vendar je zaradi tega sankcije ne bodo doletele, saj je vojna, ki je glaven in edini razlog za nastali položaj, opredeljena kot višja sila.

Radenska pa ne izpolnjuje tudi količinske prodaje pijače Pepsi v stekleni embalaži v Sloveniji. Kot glavni razlog manjše prodaje, kar ji verjamemo, navaja padec kupne moči in standarda. Ali je tudi to višja sila? Pogodba te sile ne pozna, omenjeni razlog manjše prodaje je neznan tudi poslovnemu sistemu Pepsi in njegovemu tržnemu konceptu. Ali bo Radenska, ki je nekoč že morala sama dokazovati upravičenost prekinitve mednarodne pogodbe, čeprav je do prekinitve prišlo zaradi racionalnosti in pod patronatom takratne gospodarske politike, ponovno postavljena ob zid? Težko je pričakovati, da bi ji ob tem pomagal kdo od uradne politike, saj bi s tem svetu odkrito povedali, kje smo in kaj smo. Povedali bi namreč, da smo na robu revščine, da pepsi na policah v trgovinah večina Slovencev niti ne opazi, čeprav je na vidnem mestu in primerno predstavljena, ko preštevata tolarje, ki so ob vseplošni draginji potrebni za kruh in mleko.

RENATA FICKO

ABC POMURKE-KMETIJSKA ZADRUGA LENDAVA, TZO KMETIJSKA KOOPERACIJA LENDAVA

objavlja

javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev po sistemu videno-kupljeno:

1. tovorni avtomobil RABA 832, letnik izdelave 1980, nosilnost 12,5 t, vozen, neregistriran
izključna cena 1.200.000 SLT
2. tovorni avtomobil RABA F — 22 z DAFF-ovo kabino, letnik izdelave 1982, nosilnost 12,5 t, nevozen, neregistriran
izključna cena 800.000 SLT
3. dvoosna kamionska prikolica GOSA, letnik izdelave 1986, nosilnost 14 ton, neregistrirana
izključna cena 500.000 SLT
4. osebni avtomobil R-4 GTL, letnik izdelave 1984, nevozen, neregistriran
izključna cena 50.000 SLT

Javna dražba bo v četrtek, 12. 12. 1991, ob 12. uri v prostorih ABC Pomurke-Kmetijske zadruga Lendava, TZO Kmetijska kooperacija Lendava, DE Milin v Lendavi, Partizanska ul. 103 a.

Interesenti morajo pol ure pred začetkom dražbe položiti 10 % varščine od izključne cene ali jo vplačati na žiroračun KZ TZO KK Lendava št. 51920-601-11784 pri SDK Lendava, kar dokažejo na dan dražbe s potrdilom.

Ogled vozil pod 1., 3., in 4. je možen vsak delavnik med 8. in 12. uro na kraju dražbe, ogled vozila pod 2. pa v Avtoobnovi Ljubljana, Allendejeva ulica.

Kupec in prodajalec skleneta kupno pogodbo najkasneje v 5 dneh po dražbi. Če kupec ne sklene pogodbe v tem roku, varščina zapade, prodajalec pa je hrez vseh obveznosti.

Trije vladini scenariji

Gospodarski del slovenske vlade, ki so mu do sedaj očitali, da še ni ponudil makrogospodarskega načrta, je javnosti predstavil tri različice gospodarskih scenarijev za naslednje leto. Ker temeljijo na izredno negativnih ocenah rasti in padcu makroekonomskih sistemov v letošnjem letu, so ponujeni scenariji bolj socialni programi in manj načrti za temelje gospodarskega razvoja.

Družbeni proizvod je v primerjavi z lanskim upadel za 11 odstotkov, izvoz in uvoz blaga ter storitev za 10, prodaja in nakup v drugih republikah za okrog 30, osebna poraba za 8 odstotkov, javna poraba za 32 in naložbe za 16 odstotkov. Zaposlenost se bo do konca leta zmanjšala za 9 odstotkov, stopnja brezposelnosti pa se bo od lanskih 4,7 povzpela na 8 odstotkov. Na osnovi teh dejstev ter pod pretnjo razpadajočega jugoslovanskega trga, naftega embarga ter gospodarskih ukrepov dvanajstere so napovedi zelo negotove in tvegane.

Vladini scenariji so trije. Prvi predvideva, da bosta uvoz in

izvoz oz. menjava Slovenije s preostalimi jugoslovanskimi republikami v celoti izravnana in da bodo gospodarski tokovi tekle tako, kot je v navadi pri gospodarskih z nekonvertibilnimi valutami. Prodaja na te trge bi se zmanjšala za 14 odstotkov.

Drugi scenarij predvideva zmanjšanje prodaje v druge republike za 20, uvoza pa za 7 odstotkov. Zmanjšana menjava z drugimi republikami povečuje njuno večjega izvoza, vendar je še sedaj jasno, da se izgubo jugotrišča ne bo dalo v celoti nadomestiti z zahodnim, mogoče dve tretjini, vendar le na podlagi nove strategije gospodarskih odnosov s tujino in

spodbujanjem izvoza s tečajno politiko, delovanjem deviznega trga, pritegovanjem deviz bivalstva v gospodarstvo, uvedbo izvoznih posojil in zavarovanj... Po obeh scenarijih pa bo družbeni proizvod še naprej padal, in sicer ob prvem za 6 pri drugem pa za 12 odstotkov.

Tretji scenarij se glede virov financiranja razlikuje od prvih dveh. Vlada računa, da bi iz tujine pridobili 200 do 300 milijonov dolarjev, ki bi jih uporabili izključno za naložbe v gospodarstvo, za nakup sodobne tehnologije in za programe, ki odpirajo nova delovna mesta. Če bi uspeli pridobiti sveži kapital, bi se naložbe v prihodnjem letu povečale za 12 odstotkov, zaposlenost pa bi se zmanjšala samo za tri odstotke (po prvih dveh scenarijih za 9). Realno pa bi na letošnji ravni lahko ostali osebni dohodki in javna poraba.

Kot je zatrdil minister Ovirk slovenskim gospodarstvenikom na Bledu, bo vlada vse ekonomske izračune delala na podlagi prvega scenarija, ob prizadevanjih, da bi le nekako uspeli pridobiti tuji kapital in z njim uresničiti tretji scenarij.

Pot do svežega denarja ne bo lahka in v tej luči so nasveti dr. Normana Baileyja, ki jih je nedavno posredoval gospodarskemu delu vlade, nadvse dobrodošli. Približno takole je dejal: »Tržno gospodarstvo je moralni sistem. To ni cerkev, ki osrečuje ljudi, niti politika, ki ljudi zavaruje, to je podjetništvo, ki ima za cilj največjo možno učinkovitost in blaginjo. Slovenija se mora otresti manj vrednostnega kompleksa, ponuditi možnost za vlaganja. Za poslovnost ni pomembno, kako velika je država, temveč dobiček.«

RENATA FICKO

ŠTUDIJSKI DNEVI SLOVENSКИH NOVINARJEV

Proti cenzuri, za zbornico, kodeks in stavko

Je že tako, da novinarji pišemo o sebi bolj poredko, kot da to ne bi bilo potrebno in zanimivo za druge. Ampak vsakoletni novinarski študijski dnevi, ki so se do letos imenovali tudi Gorjupovi dnevi (Mitja Gorjup je bil v prejšnjem sistemu zelo cenjen novinar, ki je umrl na pragu svoje največje ustvarjalnosti), so vendarle priložnost, da posredujemo javnosti tudi nekaj lastnega, da napišemo oziroma vsaj opišemo tisto, kar se tam dogaja in zgodi.

Naši tradicionalni študijski dnevi so potekali tokrat ob koncu minulega tedna v Gozd-Martuljku, kjer nas je pričakala tudi kar precej debela snežna odeja. Na to delovno srečanje z blizu 200 slovenskimi novinarji in gosti iz Hrvaške, Avstrije in Švice tokrat nasprotju s prejšnjimi leti niso bili povabljeni največji državni politiki ali predstavniki oblasti, če izvajamo ministro za informiranje Jelka Kacin in predsednika SDZ — Narodno demokratične stranke dr. Rajka

Pirnata. Odločili smo se namreč, da se bomo pogovarjali predvsem o svojih, zlasti sindikalnih problemih in prizadevanjih, pa tudi o temah, ki so povezane s poklicnim novinarskim delom.

»Vroč« je bilo že na začetku, ko smo se pogovarjali z Jelkom Kacinom o osnutku Zakona o javnih glasilih, kajti slišati je bilo precejšnja razhajanja o smiselnosti nekaterih določb, ki so zapisana v tem zakonu. Se najbolj sporen se nam je novinarjem zdel člen o cenzuri, ki je v demokraciji ne bi smelo biti. Kot se lahko zmoti tudi novinar, se namreč lahko zmoti tudi cenzor v presoji kakega članka. Vendar pa je minister Kacin vztrajal pri tem določilu, saj je zapisano, da se cenzura lahko uvede samo ob neposredni vojni nevarnosti, v vojni ali izrednih razmerah, in to le tedaj, če takšno odločitev sprejme skupščina Republike Slovenije.

Številne omejitve oziroma »zapovedi« pa smo si novinarji postavili kar

sami v Kodeksu novinarjev Slovenije, ki smo ga sprejeli na tem srečanju. Bistveno in prvo določilo je, da je novinarstva temeljna obveznost resnično in nepovračeno obveščanje javnosti. Novinar poroča kot očividec ali na osnovi dejstev in dokazil znanega poročila. Izpuščanje bistvenih in novinarju znanih dejstev, prikrivanje in zapiranje informacij ali ponarjanje dokumentov je v nasprotju s kodeksom. Norma resničnosti velja za besedilo, sliko in zvok...

Sprejeli smo tudi odločitev o ustanovitvi Novinarske zbornice Slovenije, v katero se povezujejo strokovne novinarske organizacije in sindikati ter na ta način koordinirajo delovanje v zadevah skupnega pomena in interesa. V okviru Zbornice bo deloval tudi strokovni svet, ki bo med drugim pripravil in tudi vodil postopke za pridobitev novinarske licence (strokovni izpiti). To je vsekakor velika novost v novinarstvu. Izpiti naj bi bili 2-krat letno in na ta način naj bi ostali v no-

vinarskih vrstah. Je tisti, ki si to zasluži s svojim znanjem in delom.

Kot na začetku je bilo spet posebej »vroče« tudi zadnji dan, ko smo se pogovarjali o novinarski kolektivni pogodbi. Po dolgotrajnih pogajanjih med predstavniki novinarskega sindikata in drugih treh partnerjev je kazalo, da je vse nared za podpis pogodbe, potem pa se je vodstvo RTV-ja premislilo in dalo zadevo še na Svet RTV Slovenija, kjer pa je prišlo do zapleta in zahteve po novih pogajanjih. Ker so novinarji pogajalci že doslej popustili do zadnje meje in ker je bil že dosežen dogovor med vsemi partnerji, se novinarski sindikat o tem ne namerava več pogajati, ampak bo 11. novembra organiziral opozorilno stavko, če kolektivna pogodba ne bo podpisana do vključno 10. decembra. K opozorilni stavki bo sindikat pozval vse slovenske novinarje.

JOŽE GRAJ

AIDS — naša skupna skrb

Svetovni dan aidsa, 1. december je tudi letos priložnost za ponovne pogovore o tej bolezni, možnosti obrambe pred virusom HIV in krepitevi vseh naporov za ustavitve bolezni v vseh državah sveta.

Ta dan pomagamo graditi trajne napore vseh za ustavitve aidsa. Nenehno poudarjana preventiva pred aidsom je danes še vedno zasnova samo na obveščanju in seznanjanju vseh ljudi z načini okužbe in širjenja virusa HIV in načini varovanja pred okužbo. Od vsakega posameznika pa je odvisno, ali bo in kako dosledno bo upošteval napovedane ukrepe. In tako bo ostalo, dokler ne bo vodila in se obvaroval pred boleznijo. In tako bo ostalo, dokler ne bo cepiva ali uspešnega zdravila proti aidsu.

Skrb zbujajoč je podatek, da skoraj po desetletju javnega informiranja je ogromno ljudi ne pozna treh osnovnih načinov širjenja aidsa:

- med nezaščitenim spolnim odnosom z okuženim partnerjem
- z okuženo krvjo ali krvnimi produkti
- z okužene matere na plod v nosečnosti, med porodom ali po rojstvu.

Velika večina odraslih pa je žal prepričana, da se lahko okužijo tudi z običajnimi vsakdanjimi stiki z okuženim, kot so: rokevanje, objem, dotik, hrana ali voda, pribor za hranjenje, kozarci, kuhanje, kihanje, plavalni bazeni, stranišča, komarji ali drugi insekti itd. Vsi načini načini prenosa virusa HIV niso možni, ker virus zelo težko in na kratki čas preživi zunaj človekovega telesa. Napadna prepričanja ljudi o prenosu bolezni in strah pred okužbo se kažejo v vseh okoljih s popolnim izogibanjem zdravih ljudi vsakemu stiku z okuženimi. Posledica takega odnosa je popolna izolacija obolelih ali okuženih, osamljenost, izrinjenost iz družbe in vrsta dodatnih psiholo-

ških problemov. Tudi tisti, ki jih ljubijo, jih največkrat zapustijo. Tako diskriminacija ljudi okuženih z virusom HIV ali z aidsom, pospešuje molčečnost in skrivanje ljudi, pri katerih je sum okužbe. Povedati se celo strah pred zdravstvenimi delavci. Posledica vsega tega je nepravčasno odkrivanje bolnikov, širjenje bolezni in izgubljanje teh ljudi, ki bi sicer lahko bili neprecenljivi zavezniki v boju zoper aids.

Mnogi med nami še vedno zatiskajo oči pred dejstvom, da aids grozi vsem nam. Oseba z aidsom je lahko naš otrok, brat, sestra ali prijatelj. Aids je iz leta v leto več, bolezen se širi na nova območja. Predvideva se, da je z virusom HIV okuženih 8 do 10 milijonov ljudi na svetu in da jih je poldrugi milijon obolelo za aidsom. V Sloveniji je bilo do 17. oktobra 1991 prijavljenih skupno 19 primerov obolelih in 40 okuženih oseb. Leta 2000 se bo število okuženih v svetu povzpelo na 30 do 40 milijonov.

Med njimi bo največji odstotek mladih in odraslih v srednjih letih. Njihova smrt bo družbo oropala velikega števila najbolj produktivnih prebivalcev vseh poklicev. Ogromno otrok bo ostalo brez staršev, zato ne smemo podcenjevati problema aidsa. Proti njemu se znamo boriti in zato moremo in moramo dobiti biko. To pa je mogoče samo z vso odgovornostjo v obnašanju vsakega posameznika — vsak izmed nas se mora prepričati, da razume dejstva v zvezi z aidsom, in pomagati drugim, da se bodo vedli enako. Nihče ni odporen. Nihče v prihodnjih letih ne bo ostal neprizadet, saj aids grozi vsem narodom in spreminja naša življenja.

Zato na letošnji svetovni dan aidsa, pa tudi vsak drugi dan v prihodnje prispevajmo svoj delež za ustavitve aidsa.

dr. Zorica LEVACIC-TURK spec. epid.

PREDLOG POKOJNINSKEGA ZAKONA

Za eno leto odloženo povišanje starostne dobe

Ministrica za delo, Jožica Puhar je na seji vlade, 28. novembra predlagala, da se v esutek pokojninskega in invalidskega zakona zapiše, da zvišana starostna meja za tiste zavarovance, ki že imajo polno pokojninsko dobo, začne veljati šele leta 1996. Takrat so v vladi tudi menili, da kljub pravilnemu načelu, da naj človek čim dlje preživi sebe, v naslednjem obdobju ne bi bilo umestno podaljševati delovne dobe pri ljudeh, ki so že dosegli polno pokojninsko dobo.

Toda na seji, prvega decembra, je vlada spremenila to mnenje. Sklenili so, da v predlogu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju skupščini ne predlagajo odločitve uresničevanja povišanja starostne dobe za pet let. Predlagajo, da se ta začne postopno zviševati leta 1993.

Tako bodo delavci, ki v prihodnjem letu dopolnijo pokojninsko dobo (moški 40 in ženske 35 let), se bodo lahko upokojili, ne glede na to, koliko bodo stari. Starost za tiste s polno pokojninsko dobo bo postala pomembna šele leta 1993, ko bodo moški že morali biti stari 55,5 let in ženske 50,5 let. Starost se bo od tega leta naprej podaljševala, za vsako leto za pol leta. Tako bodo morali biti moški 1988 leta v odhodu v pokoj ob polni pokojninski dobi, stari 58 let in ženske najmanj 53.

Slovenska vlada se torej ni odločila za sprejem umika podaljšane starosti za pokoj. V šestih letih se ho torej starost za upokojitev za moške podaljšala na 63 in za ženske na 58 let.

mh

MINISTRSTVO ZA DELO PRISPEVA ZA ŠTUDIJO OB DELU

Za mlade, ki so ostali pred vrati fakultet

Možnosti za zaposlitev mladih, ki so zaradi omejenega vpisa na fakultete ostali na cesti, so zelo majhne, prav tako tudi njihove družine zaradi nižjega življenjskega standarda ne morejo dosti pomagati pri šolanju ob delu. To, pa tudi nizka izobrazbena sestava zaposlenih je bil razlog, da so se na ministrstvu za delo odločili, da sofinancirajo študij ob delu v obliki plačila stroškov šolnine za to šolsko leto.

KDO LAHKO DOBI VRNJENE STROŠKE ŠOLNINE

Mladi se mora prijaviti na zavodu kot iskalec zaposlitve, navesti da se je letos prvič vpisoval v prvi letnik fakultete ali je na njej opravljal tudi sprejemni izpit. Pomembno merilo je tudi učni uspeh. Uspeh iz srednje šole mora biti vsaj dober in prav tako ocena iz ključnih predmetov. Upoštevali pa bodo tudi socialno stanje družine ter sposobnost in interesno naravnost.

Kandidat, ki pa pri šolanju ne bo uspešen (izjema je bolezen ali drugi opravičljivi razlogi), bo moral šolnino vračati. Dodatna pojasnila mladim, ki se zanimajo za to možnost, dajo na zavodih za zaposlovanje.

mh

Prodaja stanovanj se umirja

Na občinskih službah, pristojnih za upravljanje stanovanj, ugotavljajo, da se je prodaja stanovanj ali podpisovanje prodajnih pogodb umirilo.

V Murski Soboti so prejeli okoli 355 vlog ali zahtevkov, ki jih rešujejo sproti. Imajo tudi nekaj zadržanih vlog, kjer so zakonski zadržki za prodajo.

V Gornji Radgoni so podpisali 53 pogodb, vse po oktobrski vrednosti točke stanovanj, pet vlog pa bodo posebej obravnavali, ker gre predvsem za stanovanja družbenih zavodov.

V Ljutomeru ni velikega zanimanja za nakup stanovanj, saj so podpisali le 27 pogodb.

V Lendavi je zanimanje za nakup nekoliko večje, podpisali pa so 34 pogodb.

Kako poteka prodaja stanovanj podjetij, še ni mogoče reči, se pa oglašajo nekateri prizadeti, ki razkrivajo, da podjetja v pogodbo vnašajo še svoje pogoje za nakup.

mh

Kdaj občinski praznik?

Je že tako, da si vsaka nova oblast postavlja svoje praznike, da bi tako izničila vse kar je storila stara. Tako so se tudi v lendavski občini odločili, da bodo na novo določili dan ko naj bi obeležili občinski praznik. Doslej je lendavska občina praznovala 22. junija, v spomin na množično internacijo prebivalcev občine predvsem Primorcev in Istrijanov, ki so se v naše kraje naselili po prvi svetovni vojni. Razprava o tem, ali je ta dan res primeren za praznovanje ali ne so se resda začele že za stare oblasti, vendar je le šele sedaj postala stvar aktualna. Občinska skupščina je namreč sprejela sklep o imenovanju 15. čitanske komisije ki naj bi določila novi datum praznovanja. V komisijo so pritegnili zgodovinarje, etnologe, kulture in geografije v njej pa bodo tudi predstavniki vseh treh zborov občinske skupščine. Upati je le, da bodo izbrali pravišni dan za bodoči občinski praznik.

JD

Čestitke Soboti!

V okviru 23. tekmovanja slovenskih turističnih krajev, ki ga je v letu 1991 že 23-ič organizirala Turistična zveza Slovenije, so Radenci v posebni skupini zasedli drugo mesto, v skupini turističnih krajev je tokrat na prvem mestu Murska Sobota, v skupini izletniških in tranzitnih krajev pa na tretjem mestu Veržej. Podelitev priznanj bo v petek, 6. novembra, v Rogoški Slatini.

bbp

Prireditve ob podelitvi športnika Pomurja so omogočili:

**AGROMERKUR
RADENSKA — ZVEZDA
GOSTIŠČE BELTINCI
MS — Turistično, kmetijsko in
trgovsko podjetje iz Ključarovec**

GORENJE COMMERCE

NOVO NOVO NOVO NOVO

BELA TEHNIKA

MALI GOSPODINJSKI
APARATI

ELEKTRONIKA

POSODA WMF

ROČNA ORODJA

IN ŠE IN ŠE ...

VAŠA NOVA PRODAJALNA!

TIPO Murska Sobota

pooblaščen prodajalna,
Prekmurske brigade 31, tel:

069/31-250, fax: 069/31-250.

ODPRLO JO BOMO DANES,
5. DECEMBRA, OB 11. URI.

GORENJE COMMERCE

SKB BANKA D.D.

PREGLED LETNIH OBREŠTNIH
MER TOLARSKEGA
VARČEVANJA OBČANOV

Stanovanjsko komunalna banka, d.d., od 1. 12. 1991 obrestuje tolarska
prodajna občanov z naslednjimi obrestnimi merami:

	MESEČNE OBREŠTNE MERE	LETNE OBREŠTNE MERE
1. ŽIRORAČUNI OBČANOV	9,35 %	186,46 %
2. HRANILNE VLOGE OBČANOV		
— vpolgodne	9,35 %	186,46 %
— vezane nad 1 mesec	18,90 %	667,71 %
— vezane nad 3 mesece	19,10 %	682,76 %
— vezane nad 6 mesecev	19,29 %	697,82 %
3. TEKOČI RAČUNI OBČANOV		
— pozitivno stanje	9,35 %	186,46 %
— dovoljena prekoračitve	18,70 %	652,66 %

SKB vam daje na tekočnem računu limit v višini plače brez realne obrestne
mere, obrestovane le z R — rastjo drobnoprodajnih cen na mesec

Za obrestne limit v višini 150.000 SLT
Za varčevalce dnevna vezava sredstev, če je polog daljši od 30 dni, za vsak
naslednji dan so sredstva obrestovana v višini revalorizacije (R)
SKB vam upokojuje prenos pokojnin iz tujine AVSTRIJE, FRANCIE in
SKR upokojuje vabijo, da se oglašijo na ekspozituri v M. Soboti na

Krajci 16, kjer jim bo banka uredila vse potrebno.

SKB daje stanovanjska posojila z odplačilno dobo 15 let po obrestni meri

R + 9 % Polog pa obrestujejo po R + 4 %

SKB daje hipotekarne kredite

Pozicije jih lahko po tel.: 32-495 ali 22-057

Zdenka Vidovič

Lokalna samouprava po novem

Zakon postavlja občino kot temeljno obliko lokalne samouprave. Območje občine obsega naselje ali več naselij, ki jih povezujejo skupne potrebe in interesi prebivalstva. Nove občine bomo ustanovili z zakonom, po predhodnem referendumu, s katerim se bo ugotovila volja prebivalcev na določenem območju. Občina bo pristojna, da samostojno ureja in opravlja vse lokalne zadeve javnega pomena in druge javne zadeve, ki se tičejo življenja in dela prebivalcev, razen tistih, ki so z ustavo ali zakoni v pristojnosti države. Republika lahko z zakonom prenese na občino opravljanje posameznih nalog iz svoje pristojnosti, če za to zagotovi tudi sredstva.

Za funkcioniranje mora imeti občina določeno število prebivalcev in določeno opremljenost. Za čim večjo racionalnost v teritorialnem organiziranju in ob primerljivosti s sosednjimi državami zakon določa kot najmanjše število prebivalcev 3.000. Zaradi prostorskih ali gospodarsko-družbenih razlogov so dopustne tudi izjeme. V občini morajo biti prebivalcem zagotovljeni osnovni pogoji za življenje. Kot minimalni standard, ki zagotavlja prebivalcem normalno življenje, zakon opredeljuje: osnovno preskrbo z življenjskimi potrebščinami, osnovno zdravniško in socialno oskrbo, osnovno šolanje, splošne komunalne in stanovanjsko-prostorske razmere za bivanje, osnovno prometno in komunikacijsko-informacijsko povezavo, prostore za izvajanje upravnih in političnih dejavnosti. Izpolnjevanje naštetega daje zagotovilo, da se bodo ljudje v občini tudi dejansko povezovali v pristno lokalno skupnost.

Zakon dopušča možnost nadaljnje delitve občine na manjše dele. Pri tem se opira na tradicijo krajevnih skupnosti. Nižja oblika teritorialnoupornih enot ne bi bila obvezna, ampak le kot prostovoljna skupnost. Res je, da bi s tem povečali demokratičnost upravljanja v občini, vendar menim, da so krajeve skupnosti v novi organiziranosti odvečen člen lokalne samouprave, še zlasti glede na vlogo in učinkovitost sedanjih krajevnih skupnosti. Zakon prav tako predvideva še različne možnosti prostovoljnega sodelovanja med občinami.

V skladu z zakoni lahko občina poseduje, pridobiva in razpolaga z vsemi vrstami premoženja in vodi javna in druga podjetja. Pri tem je potrebno opozoriti na velike težnje države po centralizaciji, ki se jasno kaže v novi zakonodaji. Republika tako rekoč razlašča občinske, kmetijske in gozdne površine, prisvaja pa si tudi nepremičnine v družbeni lasti in celo takse, ki jih na novo uvaja. Zaenkrat smo v skupščini proti tem pojavom nemočni. Bojim se, da novim občinam ne bo ostalo nič ali bore malo premoženja, ki pa ga nujno potrebujejo, saj premoženje lahko pomeni pomemben vir dohodka. Občina se namreč praviloma financira iz lastnih virov. Osnovo financiranja predstavlja občinski proračun, ki se napaja z občinskimi davki in drugimi dajatvami, dohodki od premoženja, vlaganji zasebnega kapitala, s posojili in dotacijami republike. Republika je dolžna zagotavljati dodatna sredstva tistim občinam, ki zaradi manjše gospodarske razvitosti ne bi mogle v celoti financirati svojih nalog. In kakšne bodo naloge temeljne enote lokalne skupnosti. Vse naloge nove občine se nanašajo na njen gospodarski, kulturni in socialni razvoj.

(nadaljevanje prihodnjic)

JAVNA TRIBUNA SOBOŠKE LDS

»Okraj bo zapolnil vrzeli malih občin«

»Čeravno smo blizu sprejemanja ustave, je marsikaj še vedno nejasno. Eno pa je gotovo: gremo na klasično lokalno samoupravo, kakršno smo poznali pred 30 in več leti pri nas. Leta 1955 smo namreč uvedli komunalni sistem in od takrat imamo sedanjo občino, ki jo imenujemo tudi komuna. Ta komuna pa je bolj podobna okraju kot občini. Občino morajo zanimati neposredni interesi občanov, kot so komunalni problemi, gradnja cest, vodovodov, javnih razsvetljav in socialni problemi. Tako ima dejansko neopredeljen krog nalog in je na splošno pristojna za vse lokalne zadeve, ki si jih v bistvu sama določa. Čim razvitejša je, tem več takih nalog opravlja.

V sedanjem svetu pa na to občino ni možno gledati čisto izolirano od države, čeprav se zavzemamo, da občina sploh ne bi bila del državnega aparata, kar se dogaja zdaj. V tem okviru se ne poteguje toliko za svoje naloge, ampak bolj za status v okviru javnih financ. Seveda pa lahko država prenese del svojih pristojnosti na občino, kot je npr. matična služba, ki je neposredno povezana s terenom. Seveda mora biti občinski aparat čim manjši, kajti v prevelikih občinah se izgubijo skupni interesi, razboboti se državna birokracija in to ni več lokalna samouprava.« To je na javni tribuni v Murski Soboti, ki jo je pripravil občinski odbor Liberalnodemokratske stranke, poudaril dr. Janez ŠMIDOVNIK iz republiškega ministristva za zakonodajo. O temi Regije in občin

ne v novi zakonodaji in praksi so spregovorili še drugi ugledni strokovnjaki in strankarski veljaki.

Po mnenju dr. Šmidovnika je najbolj sporno vprašanje celotnega ustavnega besedila t. i. vmesna stopnja med občino in republiko. »Regije so postale nekakšno strašilo za mnoge stranke, ki se bojijo nevarnosti, da bi »raznesli« našo majhno državo. To je neupravičen strah, saj so regije kvečjemu tehnični in organizacijski problem, brez učinkovitega delovanja regij pa si težko predstavljamo, kako bi v Republiki Sloveniji sploh upravljali. Okraj bo zapolnjeval tisto vrzel, ki nastane zaradi premajhnih občin. Sicer pa občina lahko ustanovi samo subjekt, ki je še zmeraj občinski, ne pa okrajni. Vemo pa, da je bil nekoč okraj pri nas

samostojna institucija, pod katero nismo označevali medobčinskega sodelovanja.«

Zanimiva je gotovo tudi zasnova prihodnjih občin, ki jo je podal profesor ljubljanske Filozofske fakultete dr. Igor VRIŠER. »Ključ za ureditev občin, ki naj bi bile naravne in zlasti družbene enote, je v povezovanju ljudi in naselij, ki imajo skupne interese, želje in cilje.

Praviloma bi imela občina 3 tisoč prebivalcev in nekaj osnovnih funkcij, kot so trgovina, pošta, šola, zdravstvena postaja in občinsko poslopje. Pri uveljavljanju teh kriterijev se pojavljajo nekateri problemi, saj je Slovenija tako različna, da ne moremo vsega dati pod eno kapo. Vsak koncept ima svoje prednosti in slabosti, zato členitev ni preprosta, čeprav se da z dobro voljo marsikaj urediti. Verjetno se bo težko omejevali le na 3 tisoč prebivalcev in bo treba iti pod to mejo, po drugi strani pa je treba upoštevati posebne razmere, kot je npr. madžarska manjšina, da ne bi povzročili njene razdrobljenosti. Poleg tega bodo velike razlike med posa-

meznimi občinami po njihovi velikosti, gospodarski razvitosti in usmerjenosti. Po tej zasnovi bi bile občine v Murski Soboti, Beltrincih, na Cankovi, v Gornjih Petrovcih, Gradu, Martjancih, Prosenjakovcih, Puconcih, Rogoševcih, na Tišini, v Lendavi, Crenšovcih, Dobrovniku, Gaberju, Turnišču, Ljutomeru, Križevcih, Gornji Radgoni, Apačah, Radenci in Vidmu ob Ščavnici.

Po besedah mag. STANETA VLAJA bo odločilna ljudska volja, ugotovljena na referendumu, izide pa bo sankcioniral zakon. »Vse ne bo šlo kar čez noč, saj bodo z zakonom omogočene notranje členitve večjih občin na ožje enote, za katere se bodo ljudje pač odločili.« In še misli predsednice odbora za lokalno samoupravo pri republiški skupščini DARJE LAVTIŽAR-BELER: »Ne bi bilo smotno delati prevelikih rezov, kajti moramo zasledovati neko racionalnost v tej preobrazbi lokalne samouprave, v končni fazi pa zlasti njeno učinkovitost.«

MILAN JERŠE

Gradnja po želji ali varstvo okolja in urejanje prostora v občini Murska Sobota

Naslov, ki mnogo obeta, in naziv ene od občinskih služb, ki naj bi delovala v smislu, ki ga označuje ta naslov. Kako pa je stvar videti v resnici?

Ni dolgo od tega, ko se je zbral v Murski Soboti nekaj nadobudnih arhitektov urbanistov iz nekaterih krajev Slovenije, da bi dali s svojega zornega kota nekaj mnenj glede razvoja in zgraditve mesta. Medtem ko so se pogovarjali o ohranitvi ali neohranitvi starih zasnov razvoja mesta in arhitekture v preteklosti, so postavili vprašanje, kako da imamo sredi mesta počitniške hišice, kamor po njihovem mnenju ne spadajo. Na žalost dosti dalje od tega niso prišli. Če bi pa pogledali po naši širši pokrajini, bi lahko videli še marsikaj.

Videli bi oskrnjen vrh hriba z ogromno zgradbo neopredeljene oblike, ki je vidna daleč naokoli, videli bi novozgrajene hiše sredi najboljših polj na ravninah in gorčkih pobočjih, novozgrajene hiše v nestrnjem zaporedju ob najpomembnejših cestah v občini, sredi tipičnih kmetijskih naselij bi videli nove hiše takih oblik in take arhitekture, kakršne nikakor ne spadajo v našo pokrajino, ker so prej podobne čudnim skrivljenim propelerjem kot stanovanjskim hišam, med starimi prikupnimi vinskimi kletmi v vinorodnih območjih bi videli moderne hiše, vile ali celo palače, med rodovitnimi predeli na Goričkem, kjer raste najbolj okusno sadje, bi videli tovarno kovinske ali kakšne druge industrije in lahko bi naštevati še in še ...

Nekaj teh napak je iz prejšnjih časov, dosti pa jih je iz novejšega obdobja, to je iz obdobja, ko smo rekli, da ne bomo več delali napak. Pa jih delamo. Še bolj kot prej, še večje in še hitreje se vrstijo druge za drugo. Vse te napake pa izhajajo iz nespoštovanja predpisov. Predpisov pa dandanes ne upošteva nihče več in tako se pri nas v občini M. Sobota dogaja: Nekdo ima v bližini naselja njivo ali travnik. Lahko pa tudi od naselja oddaljeno zemljišče, ki je v bližini asfaltirane ceste. Lastnik želi, da bi bila ta parcela zazidljiva. Morda bi sam

gradil na njej hišo, lahko bi jo prodal. Pri pristojnih službah izve, da se na parceli gradnja ne dovoli. Ima prijatelja, ki pozna vplivnega funkcionarja. Funkcionar jima svetuje pisni zahtevek. Odgovor pravi, da parcela ni zazidljiva. Njun prijatelj funkcionar gre k še višjemu funkcionarju. Ta pravi: Bomo že uredili. In uredijo. Komanda pada, parcela postane zazidljiva. In ne ostane samo pri enem primeru, kajti dober glas seže v deveto vas. Pusti te, ki togo spoštujejo predpise. Ti so osli. Pojdi naravnost k funkcionarju, pa boš uredil tako, kot ti ustreza.

rušitvi, toda v naši občini se gremo nekakšno socialo, češ kako lahko kdo poruši ubogemu revežu počitniško hišico ali vinsko klet, čeprav si jo je brez dovoljenja zgradil na najbolj občutljivem prelovanem območju.

Namesto tega celotna pristojna in nepristojna občinska služba celo s pomočjo inšpekcije išče načine in stranpoti, da bi na vsak način vse črnogradnje legalizirali. Verjetno zato, ker se nihče ne bi rad nikomur zameril, saj je med črnograditelji tudi veliko prijateljev pristojnih dejavnikov ali celo sodelavcev.

Da bi legalizirali nekatere črne gradnje in omogočili nekaterim občanom gradnjo na kmetijskih zemljiščih prve kategorije, t. j. na najbolj prepovedanih območjih, so pripravili nekateri vplivnejši funkcionarji na občini predlagati prekatégorizacijo nekaterih delov kmetijskih zemljišč v prvem območju v manjvredna zemljišča. Pri tem izrekajo kritiko na račun kmetijskih strokovnjakov, ki so to zemljo pred sprejetjem planskih aktov ovrednotili in kategorizirali, češ da so svoj posel opravili površno in nestrokovno. Tako očeno si upajo dati ekonomisti in pravniški funkcionarji, pri tem pa v roki držijo spisek svojih znanec, prijateljev ali pa tehničnih strank, katerim želijo omogočiti gradnjo na teh po njihovem mnenju za obdelavo neprimernih površin ali pa legalizirati že začeto gradnjo. Večje število privilegiranih občanov je dobilo na tak način že gradbeno oz. lokacijska dovoljenja, čeprav občinski odloki teh prekatégorizacij še ne zajemajo in so zato tako izdane odločbe nezakonite.

Kdor ne pozna omenjene razlike, pa bi rad gradil tam, kjer ni dovoljeno, ubere naslednji način: Navozi gradbeni material in ob sobotah, nedeljah in praznikih, ko je zanesljivo, da inšpekcijska služba ne dela, zgradi hišo. Kako podrobneje poteka črnogradnja, ne bom opisoval. Paziti je treba le, da mojster, ki vodi dela, ne bi bil zasačen pri delu, ker je zanj kazen malo višja. Sicer je pa na splošno tako nizka, da jo pri naložbi, kakršna je hiša, lahko enostavno zanemarimo. Ponavadi je hiša že kompletno opremljena, ko jo ustrezne inšpekcijske službe opazijo. Če pa jo opazijo še prej, preden je pod streho, nič hudega. Inšpektor sicer zahteva ustavitev del, lastnik pa bo po odhodu inšpekcije streho vseeno naredil in z gradnjo nadaljeval, kot da se ni nič zgodilo. Kajti, kdo si pa upa porušiti hišo, pa čeprav bi bila zgrajena na najbolj nepravem mestu. Zadnji temelji hiše, zgrajeni na »črno«, so bili porušeni pred deseti leti, od takrat se pa nihče ni dotaknil nobene črnogradnje v soboški občini, čeprav jih kar mrgoli in jih je dosti na najbolj vidnih mestih v pokrajini. Nekaj jih je legaliziranih, nekaj jih je v postopku, nekaj je pa takih, za katere so že izdane odločbe o po-

zemljiščih prve kategorije, t. j. na najbolj prepovedanih območjih, so pripravili nekateri vplivnejši funkcionarji na občini predlagati prekatégorizacijo nekaterih delov kmetijskih zemljišč v prvem območju v manjvredna zemljišča. Pri tem izrekajo kritiko na račun kmetijskih strokovnjakov, ki so to zemljo pred sprejetjem planskih aktov ovrednotili in kategorizirali, češ da so svoj posel opravili površno in nestrokovno. Tako očeno si upajo dati ekonomisti in pravniški funkcionarji, pri tem pa v roki držijo spisek svojih znanec, prijateljev ali pa tehničnih strank, katerim želijo omogočiti gradnjo na teh po njihovem mnenju za obdelavo neprimernih površin ali pa legalizirati že začeto gradnjo. Večje število privilegiranih občanov je dobilo na tak način že gradbeno oz. lokacijska dovoljenja, čeprav občinski odloki teh prekatégorizacij še ne zajemajo in so zato tako izdane odločbe nezakonite.

Parcela na asfaltu
Pri urbanističnem urejanju naše pokrajine bi morali imeti glavno vlogo občinski odloki o prostorskih ureditvenih pogojih. Nekateri odloki pa so na žalost tako površno pripravljani, da je nemogoče vzdrževati red na podla-

gi nekaterih dvoumnih določil v njih. Tako se dogaja, da imamo v grafičnem delu nekaterih odlokov obkrožene površine, ki so predvidene za gradnjo, v tekstualnem delu pa piše, da se lahko gradi ponekod, se pravi na drugem območju kmetijskih zemljišč, tudi zunaj teh obkroženih delov. Kako daleč se lahko posega, pa ni natančno določeno. Problem je pa v tem, da se obkroženi predeli štejejo za stavbne parcele, neobkroženi deli pa za kmetijska zemljišča. Uradna cena stavbnih zemljišč pa je veliko večja kot cena kmetijskih zemljišč in vzporedno s tem se izračunava tudi davek na promet z zemljišči. Logično po vsem tem je, da nihče ne išče več stavbnih parcel, ki so dražje, ampak njive, travnike in druge kmetijske parcele, ki so cenejše. Obvezno pa seveda morajo biti te parcele ob urejenih asfaltiranih cestah, kar pa predstavlja poseben problem pri urbanističnem urejanju pokrajine. Najlažje je pozidati vse parcele ob cesti od Sobote do Hodoša. Kar neopazno. Vedno samo po eno hišo. Dovoliti prijatelju, znanцу, sodelavcu ali jokujoči stranki gradnjo, pa bomo kmalu imeli od Sobote do Hodoša dolgo ulico, mogoče imenovano po dobrodelnih občinskih funkcionarjih, v ulici bo pa omejena hitrost motornih vozil 60 km na uro, obenem pa bomo razmislili o tem, da bo treba zgraditi hitro obvoznico zunaj naselja.

Če se zamislimo nad stvarmi, ki so tu opisane, lahko ugotovimo, da nobena od navedenih stvari ne varuje okolja in ne ureja prostora. Vse ta dejstva, o katerih so pisni podatki, nas vodijo v kaos, ki je podoben vojnemu stanju v sosednjih republikah. Vsakdo lahko dela, kar hoče, kjer hoče in kadar hoče. Zato je tudi vprašljivo, ali so vse te stvari v takem stanju, kakršno je, ki se ukvarjajo z raznimi papirji okrog dovoljenj, sploh potrebne. Pri tem ni izključena tudi inšpekcijska služba, ki je popolnoma neučinkovita, morda ne v celoti po svoji krivdi, toda ne more biti dobra, če se trudi, da bi legalizirala namesto sankcionirala nedovoljene gradnje.

Vsi ti odgovorni dobrotniki, ki s tako lahkoto kršijo predpise, smo zato, da ustrežijo prošncam pozablajo, da posameznikom napravijo dobro, drugim, siri skupnosti pa lahko s posameznimi potezami napravijo veliko škodo z daljnosežnimi posledicami. Saj niso vsi predpisi zanižani v glavnem ima vsak svoj namen, zato jih kaže upoštevati, sicer adijo Evropa. Evropejci niso na nas gledali tako, kot smo mi včasih na Puščo, dokler ni bila še urejena.

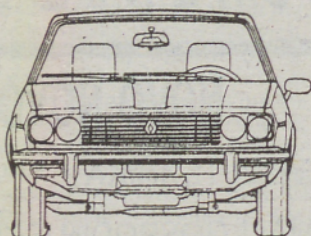
Morda bomo dočakali obdobje, ko se bodo poslanci imeli za poglabljati tudi v vsebine odlokov, ki jih sprejemajo, in na izvajanje le-teh. Verjetno bo to prvi krat, ko bodo zmanjšali ali opustili nepomembne medstrankarske razprtije in se ozrli po okolju, v katerem živijo. Takrat bodo tudi opazili, da morajo biti tako zelo odgovornih mestih in odgovornejši ljudje z zelo široko poznavanjem dela, ki ga opravljajo.

JOŽE BRUNEC

AGROSERVIS
MURSKA SOBOTA

Kroška c. 58, Tel.: 069/21-630, Telex: 35-219, Telefax: 21-322

GARANCIJSKI SERVISI VOZIL: ZASTAVA — RENAULT — CİMOS CITROEN — TAS VW — TAM

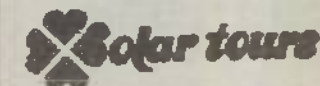

TRAKTORJEV IN STROJEV: IMT — TORPEDO — URUS — ZETOR — TOMO VINKOVIĆ — ZMAJ PRODAJA VOZIL: RENAULT — TAM — ZASTAVA

V DECEMBRU SMO VAM NA VOLJO S STORITVAMI:

- odkup rabljenega vozila
- posredniška prodaja vašega vozila
- ob vplačilu takojšnja dobava vozila VW GOLF z bencinskim motorjem, 1300 in 1600 ccm.
- do 15. decembra zelo ugoden popust za popravila zavornih sistemov, krmilnih mehanizmov, notranjosti ter servisna in karoserijska dela.
- popust tudi za vse rezervne dele pri teh popravilih.
- brezplačna montaža v Agroservisu kupljenih gum.

NA SILVESTROVANJE VAS VABI

LENDAVA

na MADŽARSKO z organiziranim prevozom tudi iz MURSKÉ SOBOTE BUDIMPEŠTA, 3 dni (31. 12.—2. 1. 1992), 160 DEM + 1.500 SLT HEVIZ, 3 dni (31. 12.—2. 1. 1992), 125 DEM + 1250 SLT HEVIZ, 3 dni (31. 12.—2. 1. 1992), samo 80 DEM + 1250 SLT in 2 dni (31. 12.—1. 1. 1992) samo 60 DEM + 1150 SLT TER V SLOVENIJI: PORTOROŽ, 4 dni, 196 DEM, PIRAN, 3 dni, 135 DEM, CERKNO, 5 dni, 190 DEM (plačilo v SLT-jih po veljavnem tečaju NBS na dan plačila) Informacije in prijave po tel./faxu (069) 76-088 ali pisno na SOLAR TOURS, Partizanska 14, 69220 LENDAVA

Lastninjenje v Pomurki

Po mestu so se v zadnjem času razširile različne govorice in navedenja o procesih lastninjenja v sotoški Mesni industriji. Da bi preverili resničnost informacij, smo se oglašili pri odgovornih v podjetju, kjer so nam povedali, da res ustanovljajo mešane družbe v trgovski dejavnosti, medtem ko bi bil v mesni predelavi in klavnicah to prevelik zalogaj in se ga ne lotevajo. V trgovini naj bi ustanovili 13 mešanih družb z omejeno odgovornostjo, v katerih bo večinski lastnik Mesna industrija, ki bo vložila od 90 do 95 odstotkov sredstev, preostali del pa vodja posamezne firme. Za slednjega je omejitev, saj ne more vložiti manj kot pet in ne več kot deset odstotkov ustanovitvenega kapitala nove firme. Pri vsem pa je pomembno, da ne gre za prenos lastništva osnovnih sredstev, pač pa za nametni odnos in bodo nove firme plačevale Mesni industriji ustrezno najemnino za osnovna sredstva, ki jih bodo uporabljale za poslovanje.

L. K.

Prejeli smo

Koruza po 7 SLT za kilogram

Toliko je pripravljena plačati KZ Panonka kmetom za letošnji pridelan koruzi pri 13-odstotni vlažnosti in 2 odstotkih primesi. Na pogovorih pri vodstvu KZ Panonka so bili namreč kmetje, ki jih je vodil kmet Jože Štefko, odgovoren za poljedelstvo pri podružnici SKZ-LS Murska Sobotica. Kmetje so seznanili direktorja Vratariča z odgovorom, ki so ga dobili od namestnika republiškega ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano gospoda Albin Debeveca, katerega so pred kratkim obiskali v Ljubljani.

V tem odgovoru se priznava polnolastna cena letošnjega pridelka koruze v višini nekaj nad 8 SLT za kg. Za približno enako ceno bi bile pripravljene odkupiti koruzo državne rezerve Slovenije. To je spodbudilo kmete, da so na seji upravnega odbora SKZ-LS Murska Sobotica sprejeli sklep, da zahtevajo doplačilo v višini približno 1,5 SLT, kajti KZ Panonka je med časom odkupila in večina kmetov že tudi izplačala okrog 4500 ton koruze po ceni 6,30 SLT za kg pri 13-odstotni vlažnosti in 2 odstotkih primesi. Kmetje menijo, da je njihova zahteva upravičena, saj je cena koruze že inflacija razvrednotila. Direktor Vratarič je seznanil kmete s finančnimi težavami Panonke, saj namesto novih posojil, ki bi jih potrebovali za izplačilo, mora banka predčasno vračati že dobljena. Poleg tega je koruza ena od glavnih sestavin živalske krme in bi visoka cena zelo dvignila ceno močnih krmil. Cenejša pa je po njegovem tudi močnejša koruza. Največ, kar bi lahko doplačali, pa je 0,70 SLT po kg, kar bi skupaj znašalo 7 SLT za kg koruze. Znesek bi izplačali v prvi polovici decembra. Kmetje se s tem seveda niso mogli zadovoljiti, saj menijo, da so upravičeni vsaj do plačila proizvodnih stroškov, ker ne more ena panoga v kmetijstvu trpeti na račun druge. Direktorja so tudi opozorili, da ravno tako ni dokončno rešeno cena sladkorne pese, in kmetje se sprašujemo, do kdaj bomo morali prositi in molodovati, da dobimo primerno ceno za svoje težko pridelane pridelke.

Evgen Sapač, Brezovci

So to še spodbude?

Če je še v začetku leta kazalo, da bo letos za pospeševanje kmetijstva v Sloveniji namenjenih kar precej sredstev, saj naj bi se ta zagotavljala iz dveh naslovov, je zdaj položaj za kmetijstvo veliko manj ugoden. Zaradi izpada v republiškem proračunu in prerazporeditve teh sredstev je za kmetijstvo ostalo manj denarja, poravnati pa je bilo potrebno tudi še nekatere obveznosti iz prejšnjega leta.

Po odloku o uvedbi finančnih intervencij za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter proizvodnje hrane za leto 1991, ki je bil objavljen v drugi polovici maja, naj bi se sredstva namenjala za spodbujanje razvoja živilore in rastlinske pridelave ter za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in še za nekatere druge namene. Ob sredstvih iz tega naslova pa naj bi kmetijstvo dobilo še sredstva iz sklada za razvoj demografsko ogroženih območij.

Komisija, ki pregleduje zahteve za intervencije v kmetijstvu, sestavljajo pa jo vodje regijskih kmetijskih svetovnih služb in predstavniki republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je pred kratkim že opravila del svojega dela in odobrila tudi prva sredstva za te namene.

Kot nam je povedal Janko Slavič, vodja javne kmetijske svetovne službe za Pomurje, so dobili vsi zahtevki, ki izpolnjujejo pogoje, zeleno luč, že decembra pa naj bi prvi prosilci ta sredstva tudi dobili. Največ je bilo zahtevkov govedorejcev, saj jih je komisija doslej pregledala in odobrila 290, za te namene pa bodo kmetje dobili nekaj več kot 19 in pol milijona tolarjev. Intervencijska sredstva za naložbe v govedorejske objekte bo v Pomurju dobilo 40 rejcev, medtem ko je za gradnjo prašičerejskih objektov komisija obravnavala 36 zahtevkov in zanje namenila nekaj manj kot 2 milijona tolarjev. V nasprotju z govedorejskimi objekti, pri katerih odpade na Pomurje le manjši delež, se jih bo v prešičerejski gradilov v Pomurju kar 14. Zastavlja pa se seveda vprašanje, koliko bo

do ta sredstva sploh prispevala k hitrejšemu razvoju živilore, saj so že maja, ko je bil odlok sprejet, predstavljala le 8 odstotkov vrednosti objekta, inflacija pa je med tem opravila svoje. Tudi za 100 odstotkov povečana sredstva za te namene tako predstavljajo le še okoli 4 odstotke vrednosti posameznih objektov.

Veliko je tudi zahtevkov za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, saj bi potrebovali samo za razvoj kmečkega turizma v Sloveniji 65 milijonov tolarjev (od tega v Pomurju 2,8 milijona), za vse dopolnilne dejavnosti pa 106 milijonov tolarjev.

Komisija je doslej odobrila 380 zahtevkov za gradnjo objektov, katerih predračunska vrednost je okrog 200 milijonov tolarjev. Čeprav so bila v ta namen predvidena tudi nepovratna sredstva, bodo prosilci dobili posojila po 2-odstotni letni obrestni meri z devizno klavzulo, doba vračanja pa bo po dveh letih moratoriju 10 let.

LUDVIK KOVAC

Izobraževanje kmetovalcev

Tudi pozimi, ko delo na poljih miruje, kmetijci ne počivajo. Ta čas bodo izkoristili predvsem za izobraževanje, saj sodobno kmetovanje zahteva tudi več znanja. V kmetijski svetovni službi za Pomurje so že pripravili program predavanj za to sezono, z njimi pa se želijo čim bolj približati kmetom, zato bodo predavanja na terenu v posameznih vaseh. Predavanja so zdaj namenjena predvsem živilorecem, prva so že imeli prejšnji teden, nekaj se jih vrsti danes, z njimi pa bodo

nadaljevali prihodnji ponedeljek in torek, 9. in 10. decembra.

O prehrani goveje živine pozimi s poudarkom na pomenu vitaminskih mešanec in prehrani bo v ponedeljek ob 9. uri predavanje v Gerlinčih, ob 11. uri pa še na Pertoci. Predaval bo Ernest Omar. O prehrani govedi v zimskem obdobju bo predaval tudi Jože Puhani, in sicer v ponedeljek ob 9. uri v Zerkovcih, v torek ob 9. uri pa še na Cvenu in ob 11. uri na Razkrižju. V ponedeljek ob 9.

uri bo predavanje tudi v Prosenjakovcih, na njem pa bo Stanko Kapun govoril o pridelavi strniščnih krmnih dojkov, Štefan Bogdan pa o ureditvi pašnikov.

Tri predavanja se bodo vrstila še v torek, ob 9. uri bo Drago Legen v Križevcih pri Ljutomeru predaval o ohranjanju rodovitnosti tal, prav tako ob 9. uri bo Marjana Sovič na Cvenu govorila o gnojenju poljščin, to predavanje pa bo ob 11. uri ponovila še na Razkrižju.

Previdnost pri naložbi

V Ihovo so pripeljali asfalt, žal pa črnega traku še niso speljali do Fekonjevih. To pa ne pomeni, da do njihove kmetije pelje blatna cesta! Sami so namreč navozili nekaj deset kubičnih metrov gramoza, krajevna skupnost pa je plačala izkop občestnih jarkov.

Kmetija je zunaj strnjenegega naselja, na pobočju, kjer vlada blažen mir. Ko sem sogovorniku inženirju agronomije Francu Fekonju izrazil svoje navdušenje nad to točko, mi je pojasnil, da je enakega mnenja še marsikdo drug. Zdal pa sem prepričan, da tudi on sam, ki se svojemu domu ni izneveril, čeprav uradno živi v bližnjem drugem kraju, enako se ni izneveril delu na zemlji, saj po službi in čez konec tedna popri-me povsod tam, kjer starša ne uspesta ali pa ne moreta. Navsezadnje: Franc je kmetijski strokovnjak in kot tak dela v pospeševalni službi obdravskega zavoda za veterinarstvo in živilorejo.

»Kmetija še ni specializirana. Svoje zemlje imamo 10 hektarjev, v najemu pa je 8 hektarjev.

Na površini 4 hektarjev sejemo pšenico, ki smo je letos prodali 20 ton; na 5 hektarjih pridelujemo koruzo, ki jo seveda pokladamo živini, letos pa je bilo še 25 ton tržnih viškov. Sladkorno peso imamo ponavadi na 1,5 hektarja in je pridelamo med 100 in 150 tonami. V hlevu je od 25 do 30 glav živine, od tega 10 do 12 molznice. Letno oddamo 35 000 litrov mleka, prodamo 5 do 6 pitancev in 5 do 6 telet.

Tako mi je v kratkih besedah predstavil mlad kmetijec kmetijo svojih staršev, kjer pa ima najbrž glavno besedo on. Vsaj tako sta mi zatrjevala roditelja. In sploh sta dejala, da se naj pogovarjata mo o vsem z njim. In potem, ko je pogovor dejansko stekel, mi je Franc »potožil«, da je tako raz-

Izkušnje kmetovalcev

ril predvsem v pitanje goveda in prirejo mleka, sila neugodno. Pač visoke obrestne mere! Ob tem sem se spomnil živiloreja, ki je pred kratkim uredil (na kredit) velik hlev za molznice, zdaj pa mu sivijo lasje: ves dohodek poberejo obresti, kje so potem anuitete in ostanek za plačilo dela in morebitno razširjeno reprodukcijo kot se učeno reče denar-

Inž. agronomije Franc Fekonja dela v državni pospeševalni službi, ob tem pa vzorno obdeluje še polja v rojstnem kraju v Ihovi pri Benediktju.

Foto: Š. S.

Filtriranje vina

OKVIRNI FILTRI

Tehnična izvedba okvirnih filtrov omogoča njihovo izdelavo v zelo velikem razponu zmogljivosti. Srečujemo filtre z zmogljivostjo le nekaj litrov in tehnično podobne filtre z zmogljivostjo več sto hl na uro. Zmogljivost filtrov je odvisna predvsem od uporabljene površine filtrirne slojnice. Ta površina je lahko le nekaj dm² ali pa več m².

Prednosti teh filtrov v primerjavi z naplavnimi so naslednje:

1. Enostavna in hitra priprava za filtriranje
2. Velika izbira velikosti in zmogljivosti
3. Možnost filtriranja različnih, tudi zelo majhnih količin vina
4. Možnost prekinitve filtriranja
5. Naprave so lahke in zato tudi prenosljive
6. Majhne izgube pri filtriranju

Kako poteka filtriranje? V osnovi formirajo okvirji in filtrirne plošče dva kanala. Spodnji je dovodni kanal, kjer prihaja nefiltrirano vino in zgornji kanal za odvod filtriranega vina. Na vsaki filtrirni slojnici ločimo hrapavo in gladko stran. S hrapave strani prihaja vino, medtem ko z gladke strani izhaja filtrirano vino. Ko vlagamo filtrirne slojnice v filter, pazimo, da jih pravilno obrnemo. Hrapava stran mora biti vedno obrnjena k dovodnemu kanalu. Gladko stran obrnemo tako, da je po odvodnem kanalu mogoč odtok filtriranega vina.

Napajalne plošče so običajno kvadratne oblike velikosti 20 x 20, 40 x 40, ali 60 x 60 cm. Plošče so z obeh strani rebrasto narezane, da je mogoče razdeljevanje oziroma zbiranje vina in prehajanje v okenca ali ušesa, ki tvorijo dovodni oziroma odvodni kanal. Nečisto vino priteče po dovodnem kanalu in se prek okenca razdeli na obe strani napajalne plošče. Pritisk ga prisili, da preide skozi obe prilegajoči se slojnici, pri čemer se filtrira in se kot čisto vino zbere po kanalih sosednje plošče skozi okenca v zbirnem kanalu čistega vina.

Pri filtriranju moramo paziti na pritiske. Pritisk dovajanja vina mora biti enakomeren in stalen. Sunkovite spremembe pretoka lahko poškodujejo filter slojnice in vino ne bo več čisto. Dovodni pritisk ne sme prekoračiti adsorptivne moči filtra slojnici.

Delovni ali dovodni pritisk naj bo 1-4 bare. Razlika med dovodnim in odvodnim pritiskom je lahko 0,5-3,0 bara in se regulira z ventili. Pri različnem filtriranju je dovoljena razlika največ do 1,5 bara.

Poleg okvirnih filtrov poznamo še razne druge vrste filtrov, ki se zaradi številnih prednosti v svetu vse bolj uveljavljajo. To so tako imenovani ultra filtri. Tudi pri nas jih posamezne kleti in zasebniki že uporabljajo.

Nemško podjetje je poslalo na trg tak filter s komercialnim nazivom Romicon, ki lahko filtrira tudi sveže mošte in celo motna mlada vina s tako imenovanim »crossflow« postopkom filtracije.

STROKOVNIAKI SVETUJEJO

Filtracija poteka skozi vložke v obliki sveče. V prozornem cilindru so posebno izdelani filtrirni vložki z veliko notranjo površino. Zaradi tega imajo zelo veliko sposobnost zadrževanja vseh vrst delcev, ki so v moštu ali motnem vinu.

Vložki, imenovani tudi »patrone«, se čistijo — regenerirajo enostavno tako, da se s čisto vodo izpirajo z nasprotne strani.

Filter je kompleten s centrifugalno črpalko in z vso potrebno varovalno avtomatiko.

Izmed številnih prednosti teh filtrov naj navedemo samo najbolj pomembne:

1. Iz motnega mošta ali vina dobimo čist filtrat
2. Odpade uporaba vseh pomožnih materialov, ki jih sicer potrebujemo pri filtriranju (filtrirne slojnice ali kremenčeva pena)
3. Postopek filtriranja je avtomatiziran, zato je upravljanje zelo enostavno
4. Zamašene pore filtra se čistijo enostavno in hitro
5. Vina pred filtriranjem ni potrebno predhodno čistiti, zato odpade uporaba čistil
6. Izgube pri filtriranju so neprimerno manjše v primerjavi z drugimi filtri
7. Filtrirni vložki so zelo trpežni, zato se lahko uporabljajo več let
8. Po konstrukciji je naprava lahka in enostavna, zato jo zlahka premeščamo. Najmanjši z dvema cilindroma tehta 145 kg in je dolg dober meter
9. Naprava je zelo prijazna za okolje, saj pri filtriranju ne ostajajo neuporabni odpadki
10. Zaradi številnih prednosti in kakovosti delovanja imajo ti filtri še veliko prihodnost

Zmogljivost filtra je odvisna od števila povsem enakih cilindrov z vložki. Njihovo število se giblje od 2-8. Vložkom ustreza je tudi urna zmogljivost filtriranja, ki se giblje v mejah od 300 do 2400 l.

Ob stekleničenju se uporablja membranski filter. Rabi se za ponovno varnostno kontrolo filtriranega vina pred stekleničenjem. Tudi ti filtri imajo posebno izdelane vložke, sposobne zadrževati vse večje delce, tudi kvasovke in še celo bakterije. Tako prispevajo k večji zanesljivosti različne EK-filtracije. Velikost por je prilagojena namenu filtracije. Tako so na razpolago vložki za predfiltracijo in vložki za kontrolno — varnostno filtracijo.

Ti filtri se vdelajo na odvodno cev. Črpalka, uporabljena pri filtriranju potiska vino skozi ta vložek, ki ima veliko notranjo površino. Tudi ti filtrirni vložki se enostavno perejo z vodo in se zato lahko trajno uporabljajo.

IZBIRA FILTRIRNIH SLOJNIC

Za uspešno in racionalno filtriranje je izbira ustreznih slojnic zelo pomembna. Zato moramo pred filtriranjem izbrati odgovarjajoče slojnice.

Da se bomo pravilno odločili, moramo vsaj približno presoditi količino, velikost in vrsto motnih delcev vina, ki ga bomo filtrirali.

Danes se izključno priporočajo slojnice, ki ne vsebujejo azbestnih vlaken. Izdelane so iz celuloznih vlaken z dodatkom kremenčeve pene. Številne evropske tovarne ponujajo vedno nove izboljšane izdelke. Danes se prodajajo globinske slojnice z vse večjo sposobnostjo vezave delcev, ki povzročajo motnost. Te slojnice so označene s črko T.

Vse slojnice lahko na grobo razdelimo v tri skupine:

1. Slojnice za grobo filtracijo z večjo zmogljivostjo. Uporabljajo se motna, slabo naravno čista vina. Za tako filtracijo bi od firme Seitz priporočali: K-900, k-700 ali že bolj fino K-300
2. Za fino filtracijo vin, kjer so se uporabila čistila, bi od iste firme priporočali K-200, ali K-100.
3. Razključno ali sterilno lahko filtriramo le vina, ki so že bila fino filtrirana. Uporabiti bomo slojnice EK ali EK1 firme Seitz.

Filter slojnice firme Seitz smo navedli zato, ker se te slojnice lahko kupijo v Sloveniji za SLT-je. Lahko pa jih po želji tudi uvozimo iz tujine.

Poleg firme Seitz so znani še naslednji izdelovalci: Carlson, Beco, Filtrix in Strassburger.

Vse te firme tudi prodajajo neoporečne, brezazbrestne slojnice in izbira je zelo pestra!

Mag. Slavko Žalar, dipl. inž.

RAVNATELJ V PETROVCIH

Kaj bi stari
biki odločali

Prizorišče dogajanja je velika sejna dvorana občinske skupščine v Murski Soboti. Kot po navadi je večina poslancev (oprostitite, delegatov!) praznično oblečenih in pripravljenih za »boj«. Spopad se začne, še preden se dobro ogrejejo. Treba je glasovati o soglasju za ravnatelja osemletke v Gornjih Petrovcih, toda glej ga šmenta, kako se odločiti, ko pa je bilo poprejšnje glasovanje v komisiji za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja pri SO M. Sobota neodločeno! Verjetno se doslej kaj takega še ni zgodilo. Ali je bila večina za predlog ali pa proti. Tokrat so se eni naslonili na strokovno (?) mnenje Zavoda za šolstvo in šport v Murski Soboti, drugi pa na sklep sveta šole Gornji Petrovci. Pa se je začelo.

»Glasoval bom za kandidata, ki ga je izbral svet šole — šlo je za Branka Sapača, vršilca dolžnosti ravnatelja —, saj vendar moramo zaupati tistim, ki tam živijo in delajo,« jih je reklo nekaj iz prvega tabora. Nasprotniki so vračali udarce z drugimi argumenti.

»Moramo vendar upoštevati strokovno mnenje Zavoda za šolstvo! Ravnatelj mora biti tisti, ki je domačin, da ga ljudje poznajo od rojstva. Kaj bi stari biki (člani sveta šole, op. p.) odločali o tem? Stanje na šoli se ni izboljšalo. Še naprej se tam opravljajo zasebni posli...«

Nasprotna stran je v igro znova pošiljala Aleksandra Ružiča, ki je že kandidiral za vršilca dolžnosti in imel tedaj pozitivno mnenje Zavoda za šolstvo. V drugem krogu se je to mnenje nekoliko spremenilo, kar se je zdelo nekaterim dokaj čudno.

Kar dolgo je trajalo, preden je padla odločitev, da bodo o soglasju glasovali tajno. Pokazalo se je, da so za Sapača navijali tudi nekateri iz nasprotnega tabora, zato se je bitka končala njemu v prid. Nekdo pa je potem dejal: »To je bila prava kokerija!«

JOŽE GRAJ

V zdravstvu plače po
kolektivni pogodbi

Sprejeta kolektivna pogodba za zdravstvo je med zaposlenimi v tej panogi povzročila nemalo nezadovoljstva, predvsem med nezdravstvenimi delavci in zdravstvenimi z nižjo izobrazbo. Kljub temu je svet Pomurskega zdravstvenega zavoda sprejel pravilnik o osebnih dohodkih — leta upošteva določila kolektivne pogodbe —, saj jim kaj drugega tudi ni preostalo. Tako bodo za november zdravstveni delavci že dobili plače po kolektivni pogodbi, po njenih določilih pa bodo naredili obračun plače še za oktober.

Sindikati so sicer pripravili številne pripombe ter predloge za drugačno vrednotenje posameznih delovnih mest, vendar so na svetu zavoda menili, da se obstoječe stanje, ocenjenost posameznih delovnih mest, zaenkrat ne more spreminjati.

mh

NE SPLAV DEMOKRACIJE, AMPAK
SPLAV ŽIVLJENJASplav kot vprašanje
obstoja naroda

V »enobarvnem« času vprašanje splava sploh ni bilo vprašanje, nihče se ob njem posebej ni ustavljal, razen vsake toliko časa zdravniški ali zdravstveni delavci. Bil je v senci javnega, predvsem v zasebnem, v življenju ženske.

S porajanjem političnih strank pa je vprašanje splava postalo javno, vzeli so ga iz zasebnosti in ga začeli obdelovati na javnih razpravah, tribunah ter ga razčlenjevati po časopisnih straneh. Vprašanje splava kot vprašanje obstoja naroda je postalo srž nekaterih programov političnih strank. Več rojstev (nasproti temu so seveda splavi) bi po takratnem tolmačenju rešilo številčno majhen slovenski narod.

Koliko so si politične stranke z vprašanjem splava pridobile volilce, se povzpele na lestevici politične moči? Na to vprašanje je težko odgovoriti, vendar ostaja dejstvo, da so politične stranke splav, probleme splava uporabile v politične namene (programi so se vendar pisali za volilce in pridobivanje njihovih glasov!)

SPLAV V USTAVI

Tudi ob sestavljanju ali pisanju ustave je vprašanje splava spet zelo aktualno, ampak od takrat, ko so ga imele stranke v volilnih programih s to razliko, da se več ne postavlja v povezavo z obstojem naroda. Splav je tokrat obravnavan s pravne strani, s strani človekove pravice, pravice ženske do svobodnega odločanja o številu otrok ali/ in pravice nerojenega otroka do življenja. Čeprav tokrat splav nima čiste politične (strankine) barve, pa je spet vprašanje vseh strank. Ob njem so se namreč razdelile v dve skupini. Prvi postavljajo pod vprašaj še samo pisanje pravice v ustavo, ter drugi, ki to terjajo. Prav ti naj bi bili bolj kot na strani nerojenega otroka na strani ženske.

Po njihovem ženska mora imeti pravico, da svobodno odloča o rojstvu, da pa ta pravica to tudi bo, mora biti zapisana v ustavi. Če to ne bi bila, bi jo lahko z drugimi zakonskimi določili omejevali.

Drugi ali zaščitniki tudi nerojenega otroka se sklicujejo na otrokovo pravico — osnovno pravico, pravico do življenja. Pravice torej ne sme imeti samo mati, ampak tudi še nerojen otrok.

SPLAV, VPRAŠANJE ŽIVLJENJA

Politične stranke lahko v svojih razpravah vprašanje splava pripeljejo do skrajnosti, ali do črnega in belega ali do absolutnega ZA ali PROTI. Pravniki lahko pri oblikovanju besedila za ustavo uporabijo vse svoje znanje za sprejemljivo formulacijo besed, toda problema splava ne bo rešil nihče. Problem splava je namreč problem zasebnosti. In kot so si različni ljudje, kot so si različne okoliščine in svet okoli nas, tako samosvoj je splav za vsakega človeka, žensko. Nobeno tehtanje dokazil ZA ali PROTI nikomur ne bo dalo zadoščenja v rešitvi problema.

Tudi postavljanje žene kot osebe, ki krati pravico nerojenega otroka ali otroka, ki krati pravico ženske do svobodnega razpolaganja s svojim telesom, je lahko samo »tehnično« in politično razmišljanje. Mati in otrok sta si lahko nasprotnika — ne po naravnosti, ampak le po družbenosti.

Ali se bo rodil spočet otrok ali ne, je lahko samo moj, tvoj ali njen problem. In zakaj je zame, zate, zanjo to postal problem? Tisoč ZATO, za katere razpravljalci v političnih vrstah (to pa so predvsem moški) ne morejo vedeti.

Vprašanje splava ali rojstva otroka torej v svojem bistvu sploh ni vprašanje politike ali demokracije — čeprav je v sedanjem trenutku predvsem to. Je predvsem vprašanje življenja.

MAJDA HORVAT

Mladost brez dela

V septembru je bilo na zavodih za zaposlovanje v Sloveniji prijavljenih 82 096 brezposelnih, od tega starih do 26 let 40 529 in iskalcev prve zaposlitve 20 076. Ker je veliko stečajev podjetij, se število brezposelnih hitreje povečuje zaradi teh delavcev kot pa zaradi prihoda mladih generacij in šol, skrb pa zbujajo, da se čakanje na prvo zaposlitev vedno bolj podaljšuje. Mladi morajo čakati na delo (pripravnštvo) od enega do treh let.

Tako torej v Sloveniji, podobna slika pa je tudi v Pomurju. Prijavljenih je 7 567 brezposelnih in od tega 3 561 mladih (47,1 odstotka), ki so stari do 26 let. Tudi v Pomurju je največ brezposelnih zaradi stečajev, čakanje na prvo delo za mlade pa je prav tako vedno daljše.

čali višjo in 9 z visoko izobrazbo. (Prvo zaposlitev po 26. letu starosti išče v Pomurju 363 oseb s četrtro izobrazbeno stopnjo, 353 pa s peto). K izobraženem, ki so brez dela, pa moramo pristeti še 141 brezposelnih z višjo izobrazbo, ki so ostali brez dela zaradi stečaja podjetja, in 52 z visoko.

V Sloveniji brezposelnost narašča iz meseca v mesec v takšnim deležem, kot ga pozna razviti svet za vse leto. Strokovnjaki napovedujejo, da bo brezposelnosti še več in se bo morda ustavila pri številki 130 ali 150 tisoč.

In kakšna je njihova izobrazba? Kar 53,8 odstotka mladih ima izobrazbo od četrte do sedme zahtevnostne stopnje. Poklicno izobrazbo ali četrto zahtevnostno stopnjo ima 32,3 odstotka brezposelnih mladih (1 051), s srednjo izobrazbo jih je 19,3 odstotka (686), z višjo 1,9 odstotka (42) in visoko 0,3 odstotka (5 oseb). Vznemirljivo je tudi, da se povečuje število mladih, ki ostajajo brez dela po končani višji in visoki šoli. Kajti med iskalci prve zaposlitve, po 26. letu starosti, je kar 15 brezposelnih, ki so kon-

ZAPOSILITEV ZA MLADE —
VSTOP V ODRASLOST

Brezposelni doživljajo probleme in osebne stiske, pa vendar so med njimi posebna skupina, to so mladi brezposelni.

Za mlade pomeni prva zaposlitev pomemben mejnik, saj je začetek njihove ekonomske samostojnosti, osamosvajanja in vstop v samostojnost. Dokler pa sami ne delajo in ne prejemajo plače, tako dolgo so odvisni od staršev, velikokrat tudi v njihovo breme. Na slabšem so tudi v primerjavi s tistimi brezposelnimi,

ko so že imeli delo, saj le-ti prejemajo denarno nadomestilo ali pomoč, medtem ko mladi, ki še niso delali, nimajo nobene pravice do socialne varnosti. Zdravstveno so zavarovani le kot občani. Daljša začetna nezaposlenost mladih pomeni zato udarec za človeka v njegovi samopodobi in samostojnosti ter pomembnosti (potrebnosti) toliko bolj zaradi socialne odvisnosti. Mladi so s tem, ko ne dobijo zaposlitve, postignjeni na rob, nazaj v »mladost«, ki pa zanje ni več pojem upanja in sanj o življenju.

DRŽAVNO PODANA ROKA
POMOČI

Država je sprejela določene ukrepe, s katerimi bi mladim pomagala do zaposlitve. Prav gotovo je to sofinanciranje njihovega pripravnštva prek zavodov za zaposlovanje. V Pomurju so do oktobra pomagali 385 mladim, da so lahko opravili pripravnštvo. Toda le osemdeset od teh je tudi dobilo zaposlitev za nedoločen čas, vsi ostali pa so se vrnili na seznam brezposelnih na zavodu. Da le ne bi sedeli doma, so

jim pripravili tudi tečaje knjižgovodstva, tujih jezikov in računalništva. Čeprav jim jih plačuje zavod, pa jih nekateri mladi nočejo obiskovati. So pa tudi drugi ukrepi vladne aktivne politike zaposlovanja, ki pa so, vsaj za mlade, ki nimajo ne začetnih izkušenj ne denarja za samozaposlitev, neučinkoviti. Država zanje res poroši nemalo denarja (od plačila tečajev do pripravnštva in potem denarnih nadomestil), vendar pa vse brez pravega učinka za zaposlitev za nedoločen čas.

Tudi denar, ki je namenjen raznim projektom, kot je tisoč novih delovnih mest, ali za samozaposlitve, največkrat izkoristijo delavci po stečaju podjetja, saj že imajo določene izkušnje, poznanstva in tudi začetni denar.

Mladost, sveže znanje in ideje danes za mlado generacijo niso prednost za pridobitev delovnega mesta. Dela ne morejo dobiti, saj ni dinamičnega trga delovne sile, prav tako je vsak dan manj delovnih mest.

MAJDA HORVAT

Od lanskega decembra do oktobra se je število mladih brezposelnih povečalo za 54 odstotkov ali 6 odstotkov na mesec. Če so pred leti mlade usmerjali v tehniške poklice, češ da je v njih prihodnost, pa ugotavljajo, da so sedaj prav ti brez zaposlitve. Na pripravnštvo čakajo: diplomirani veterinar, diplomirani geolog, diplomirani inženir strojništva, dipl. inž. tehnologije, dipl. inž. gradbeništva, dipl. inž. za analize in plan, profesor jezika in književnosti, profesor družbenih predmetov, diplomirani režiser.

Tuje pokojnine naših upokojencev v Beogradu

»Odločitev, sprejeta na plebiscitu, da naj postane Republika Slovenija samostojna in neodvisna država, in uresničitev statusa Republike Slovenije kot samostojne in neodvisne države NE MORE BITI RAZLOG, da naši državljani, ki že prejemajo v skladu s sklenjenimi Konvencijami o socialnem varstvu pokojnine oziroma sorazmerne dele pokojnin, teh dajatev ne bi več dobivali. Prav tako se bodo še naprej reševali že vloženi zahtevki za odgovarjajoče dajatve in tudi že pričakovane pravice, ki se nanašajo na obdobje zavarovanja v drugi državi pogodbenici po njeni zakonodaji.«

Prav to besedilo ste lahko že prebrali sredi lanskega decembra na straneh našega časopisa. Pred plebiscitom smo namreč vprašanje prejemanja pokojnin iz tujine zaradi osamosvajanja postavili mednarodnemu komiteju za delo v Ljubljano in dobili tak odgovor. Toda tudi tokrat lahko ugotovimo, da je eno zapisati na papir, resničnost pa je lahko potem povsem drugačna. Ne trdimo, da upokojenci, ki prejemajo pokojnine iz tujine, le-teh ne bodo dobili, je pa res, da jih nekateri niso dobili že dva meseca.

Prizadeti so predvsem tisti upokojenci, katerim pokojnin po konvencijah niso nakazovali na

Toda pokojnine so denar, in ker so pretrgani denarni tokovi med Slovenijo in Beogradom, tudi denarja za pokojnine v Slovenijo ni. Tu pa postane vprašanje pokojnin že širše vprašanje (ne-rešenega) finančnega sodelovanja. Ta problem pa rešujeta finančno ministrstvo ter slovenska narodna banka, ampak kot širši problem in ne le kot problem pokojnin.

Vendar je za naše upokojence v sedanjih razmerah težko pričakovati ugoden razplet. Prav zato se lahko kmalu zgodi, da bo pošta pošiljatelj moral vrniti nakaznice in s tem verjetno banka Jugoslavije tudi denar. Manj ugodni izid za upokojence bi bil,

Neuradno smo izvedeli, da je ustrezeni organ v Franciji že razpravljal o problemu neizročanja pokojnin njihovim zavarovancem pri nas. Pogovarjali so se menda tudi o drugačni poti pošiljanja denarja. Tako je upanje, da bodo upokojenci, ki prejemajo tuje pokojnine prek mednarodnih nakaznic, kmalu dobili svoj denar.

izbrano banko, ampak prek mednarodnih poštinskih nakazil v Beograd. S samostojno, ne pa tudi mednarodno priznano Slovenijo, zaradi meje Slovenije z ostalo Jugoslavijo ter pretrganjem finančnih in drugih vezi je marsikateri upokojenec ostal brez pokojnine. Predvsem so to »francoski« upokojenci.

POKOJNINE V TREZORJIH
NARODNE BANKE
JUGOSLAVIJE

Tuje države niso ustavile pošiljanja pokojnin, kljub dogajanju v Jugoslaviji, in čeprav se je Slovenija osamosvojila. Tudi načina niso spremenile, saj nakazila še vedno prihajajo v Beograd. To vedo povedati na slovenski pošti, saj so za slovenske upokojence, ki dobivajo tujo pokojnino, dobili nakaznice, ne pa tudi denarja. Denar je še vedno v trezorjih Narodne banke Jugoslavije. Sami so se že pogovarjali z jugoslovansko pošto, da bi dobili tudi denar za pokojnine, vendar doslej niso ničesar, razen tega, da je menda tudi jugoslovanska pošta posredovala pri banki.

če banka denar zadrži, kar pa je po mednarodnih normah nedopustno.

KAKO S POKOJNINAMI V
NASLEDNJIH MESECIH?

Če upokojenci, tudi naši, ki so delali v Franciji, ne morejo računati na to, da bodo kmalu dobili pokojnino za nazaj, so v negotovosti, kako bo s pokojninami v prihodnje. Sami si zato iščejo odgovor na to vprašanje, iščejo prevajalce v francoščino, ki pošiljajo dopise na naslov pokojninskega zavoda v Franciji. Nekateri so s tem uspeli in že dobili odgovor, da jim bodo pokojnino nakazali na drugačen način in ne več prek mednarodnih nakazil, večina pa je dobila odgovor z vsebino: dokler Slovenija ni uradno priznana država, tudi načina pošiljanja pokojnin ne bodo spreminjali.

Jugoslavija je torej za nekatere tuje države še vedno pravna država, ki je podpisala mednarodne konvencije. Na čigav naslov prihaja denar v državo, sicer ni stvar konvencije, se je pa izkazalo, da so bile pri tem prejšnje republike Jugoslavije dokaj nepre-

vidne, da je ves čas denar najprej šel v Beograd.

PIŠEJO UPOKOJENCI, ALI
TUDI ODGOVORNI V
MINISTRSTVIH?

Upokojenci si poskušajo pomagati, kot vedo in znajo, neka-

ministrativni mlini počasi mellejo. Vendar tudi naši, predvsem zaradi medsebojnega dokazovanja, kdo je za problem bolj ali manj odgovoren. Sicer pa smo dobili občutek, da je problem neprejetih pokojnin sploh droben problem v primerjavi z drugim

Na enoti Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Murski Soboti vsi prizadeti lahko dvignejo obrazec, ki je napisan v slovenskem in francoskem jeziku. Izpolnjenega lahko sami pošljejo na naslov zavarovalnega zavoda v Franciji. Z njim bodo sporočili, da ne prejemajo pokojnine po mednarodni nakaznici prek Beograda ter naslov svoje banke oziroma bančni račun, na katerega naj v prihodnje nakazujejo pokojnino.

teri bolj, drugi manj uspešno, eni pišejo, drugi samo čakajo in upajo, da jih bodo spet poklicali na pošto po denar.

Menda pa so v tujino pisali tudi z odgovornih ministrstev v Ljubljani. Kar nekaj se jih je lotilo tega problema, ali zagotovo vsaj dve, za delo in mednarodno sodelovanje. V razgovorih z odgovornimi iz Ljubljane so nam le-ti zatrdili, da so se problema lotili resno, da čakajo na objubljen rešitev problema s strani tujine, vendar ne morejo povedati ali obljubiti, kdaj.

Izvedeli smo tudi, da tuji ad-

in da so se ga zato tudi temu primerno, predvsem pa pozno lotili. Nanj, po pisanju iz lanskega decembra odgovorni, niti niso računali. Toda za upokojenca, ki živi od tuje pokojnine, je problem neprejemanja pokojnine, problem preživetja. Zanj je odgovorna tudi država, kar da Slovenija je. Če nima toliko, da bi sama založila denar za pokojnine, bi pri reševanju morala biti hitrejša. Tudi občinski poslanci ali vodilni možje bi v Ljubljani lahko kdaj povprašali, kako gre reševanje problema tujih pokojnin.

MAJDA HORVAT

Prepoved uporabe
rentgena

Po rednem strokovnem pregledu je sanitarni inšpektor iz Ljubljane prepovedal uporabo rentgenskega aparata za preiskovanje trebušne votline in organov. Soboška bolnišnica je dobila 28. oktobra uradno prepoved ali odločbo o prenehanju uporabe tega aparata. Toda problem je v tem, da je ta rentgen edini te vrste v Pomurju in da so ga uporabljali tako za bolnike v bolnišnici kot tudi bolnike iz ambulant.

Kot so nam povedali na upravi bolnišnice, odločba o prepovedi uporabe ni zaradi sevanja, saj je to v mejah dovoljenega, ampak zaradi iztrošenosti in starosti. Kupili so ga 1974. in zadnje čase se je dosti kvaril.

Če bi prenehali delati z njim, bi to pomenilo, da bi vsi bolniki, ki morajo opraviti to preiskavo, morali iti v Maribor ali kam drugam, kjer pa je verjetno spet čakalna doba.

Ker bolnišnica denarja za nakup novega rentgenskega aparata nima, stal bi od 750 do milijon in pol mark, ker so minimalno amortizacijo, ki so jo imeli, morali zaradi velikih denarnih težav porabiti v druge namene, upa, da jim bodo le podaljšali dovoljenje za uporabo rentgena.

Zaprosili so za ponovno merjenje sevanja, kjer so izmerili, da je v mejah dopustnega, zato so prve dni novembra v Ljubljano poslali prošnjo, da jim dovolijo uporabo aparata vsaj za šest mesecev. Iz Ljubljane odgovora še niso dobili.

mh

Barka iz Jezusovih časov

Pred petimi leti sta ljubiteljska arheologa na obali Galilejskega jezera opazila v pesku oblike, ki so spominjale na večji ribiški čoln ali barko. Ko so se na mesto odpravili poklicni arheologi, se je izkazalo, da gre za pomembno najdbo. Letos so akcijo izkopavanja pospešili in skupina izraelskih arheologov je v dveh tednih opravila delo, ki sicer zahteva mesece. Iz peska so dvignili ostanke ribiške barke, ki je plula po valovih Galilejskega jezera v času, ko je po tistih krajih hodil Jezus in učil svoj nauk.

Skoraj 8 metrov dolgo in nekaj več kot 2 metra široko barko so prepeljali na restavriranje v muzej Yigal Alon. Obnove je namreč krepko potrebna, saj je les precej uničen. Narejena je iz kosov cedrovega in hrastovega lesa, značilno pa je, da je nekako skrpana skupaj, kar kaže, da je bil njen lastnik ali reven ali pa je lesa že takrat primanjkovalo. Analiza starosti z radioaktivnim ogljikom je pokazala, da so barko stesali nekaj let pred našim štetjem, torej so z njo lovili ribe v času, o katerih sporoča Biblija. Na takšni barki naj bi Jezusovi apostoli doživeli vihar.

Sonde kažejo, da je na mestu, kjer so izkopali to barko, še nekaj razbitin. To odpira možnost, da so arheologi našli na ostanke Migdalske bitke iz leta 67 n. št., ko so Rimljani potopili čolne z judovskimi uporniki. V bitki naj bi umrli prav vsi od 6.700 mož. Po tem jo zgodovinarji primerjajo s pokolom na Masadi.

Raziskovalci bodo natančneje preiskali obalo in jezersko dno, saj mora biti tam še več razbitin.

Sredozemski delfini umirajo

»Najhitrejši, najokretnejši, najživahnejši med vsemi živalmi je delfin; je hitrejši od ptic, šine hitreje kot puščica,« je zapisal rimski naravoslovec Plinij starejši, ko je opazoval te morske sesalce v Sredozemskem morju v prvem stoletju našega štetja.

Danes to morje ni več naklonjeno delfinom.

Pred kratkim je morje na obale Španije, Francije in Italije naplavilo na stotine mrtvih delfinov, žrtev virusa. Množično umiranje teh nedolžnih živali povezujejo s hudim onesnaženjem morja. Veliko mrtvih delfinov je vse-

Rdeča kapica v Vuk-ovarju

Mala Rdečearmejska kapica je nosila babici, stari komisarki komis na vukovarsko bojišče.

Potem se je v zgodbo vmešal še volk, ki so mu pravili volksarmee in mu je strahotno dišal Vuk-ovar.

Rdečearmejska kapica je »prifurala« babici komis. Ko jo je zagledala, je bila babica, milo rečeno, na prvi pogled malo nenavadna.

Rdečearmejska kapica je rekla: »Babica ful čudno izgledaš. Zakaj imaš na rešilnih avtomobilih narisane tako velike rdeče križe?«

»Da jih laže zadenem s topovi in raketami,« je rekla babica-volk iz volksarmee.

»Babica, zakaj imaš tako velike napise PRESS na avtomobilih?«

»Zato, da jih lažje sfuckoffam z mojimi tanki in havbicami.«

Le kaj je tačas počel lovec Carrington? Do mile volje je streljal kozle, volka pa nikakor ni mogel najti, še manj zadeti.

NAUK: Ostanek zgodbe je itak znan, od naukov pa se ni še nihče ničesar naučil.

Borivoj Repe

Skokovita rast

Neverjetno, toda resnično — vrednost vzhodnonemške marke raste, no ja, samo kovancev, in to samo kovancev, ki so bili izdani ob raznih spominskih priložnostih. Raste pa skokovito. Leta 1988 je stal komplet 123 kovancev na Zahodu 3.000 mark, leta 1990 6.000, letos pa kar 38.000.

Največ so vredni kovanci, ki so bili izdani v majhnih nakladah, tako stane en »Luther« iz leta 1983 (naklada 45.000) 1.100 mark, največ pa je vreden zlatnik s podobo Klare Zetkin (naklada 90), za katerega je treba odšteti kar 30.000 do 50.000 mark. Za naveden drobiž je manj povpraševanja, največ še za 20 pfenigov, saj na Zahodu takega kovanca nikoli niso imeli, vzhodni pa je poleg tega še iz medenine.

Kljub astronomskim cenam pa je povpraševanje veliko, mnogi zahodni zbiralci hočejo na hitro iz-

popolniti svoje zbirke. Vsem se ne bo posrečilo, saj so bile vzhodnonemške naklade v primerjavi z zahodnimi res majhne.

Zahodne države kujejo kovance te vrste v količinah od 1,7 do 8 milijonov, na Vzhodu pa so jih kovali od 90 do največ 2 milijonov. Razlika je velika.

Evropa se stara

Medtem ko se človeštvo v revnih predelih sveta množi in je lačnih ust vsako sekundo več, je tam, kjer je doma obilje, obraten proces, rojeva se vedno manj otrok. Ker je zdravstveno varstvo dobro urejeno, ljudje v povprečju živijo precej dlje in tako se prebivalstvo v demografskem pogledu vse bolj stara. Takšne stvari pa prinašajo vrsto težav.

Države Evropske skupnosti se bodo morale kaj kmalu resno spoprijeti z vprašanjem, kaj narediti, da bo lahko čedalje manj dejavnega prebivalstva zagotavljalo varno prihodnost čedalje večjemu številu tistih, ki ne delajo.

Strokovnjaki mednarodne organizacije za delo so v najnovejši analizi izračunali, da se bo v dvanajstih državah Zahodne Evrope število prebivalcev, starejših od 65 let, do leta 2025 povečalo za 21 milijonov, hkrati pa se bo število prebivalcev, starih od 20 do 39 let, zmanjšalo za najmanj 15 milijonov.

Srečna babica

Mei Mei je najbrž najbolj znana panda v zgodovini živalskih vrtov. In ta prijazna medvedka, kot da bi ušla iz trgovine z otroškimi igračkami, bo zdaj zdaj v prvo stara mati. Zgodilo se je prvič, a najbrž ne zadnjič, kajti prijazna Mei Mei ima kar osem otrok.

MINI HUMORESKA

Državljan piše vladi

Ne vem, kako naj vas tituliram draga vlada, cenjena vlada, spoštovana vlada, pa saj je itak vseeno. Vsekakor cenjenemu naslovu sporočam eno samo misel: Lepo je, da tako skrbite za nas reveže. Pred osamosvojitvijo sem bil dinarski revež, sedaj sem tolarški revež. Priznam, da se počutim veliko bolje. Kar nekako poln sem samega sebe. Pa brez zamere, kakor se reče pri nas doma.

Borivoj Repe

Odkritje bazilike

Dolgo trajajoča suša v Italiji je pripomogla k odkritju bazilike, ki so jo znanstveniki zaman iskali že sto let. To cerkev so zgradili leta 336, v času papeža Markusa, v bližini Vie Appie, blizu Rima. V tistem času je vladal cesar Konstantin. S sedaj odkritimi preostanki cerkvenega zidovja se je petim velikim bazilikam, zgrajenim v Konstantinovih časih, pridružila še šesta, ki je bila doslej znana le iz rokopisov.

Neki italijanski kmet je opazil, da so se rastline na

njegovem polju izsušile v razločno razpoznavnem loku in papeška arheološka komisija, ki so jo poklicali, je odkrila pri svojih prvih raziskovanjih ostanke cerkvenih zidov.

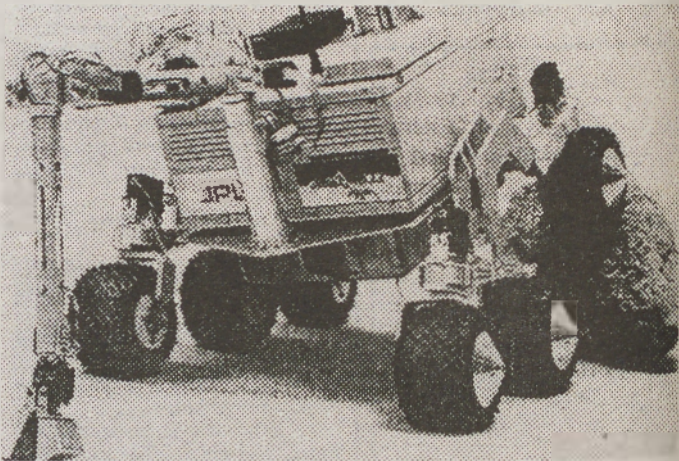
Ta bazilika se po svojem načinu gradnje ujema z ostalimi petimi zgradbami prvega krščanskega cesarja. Dolga je 66, široka 27 metrov, njene stene pa so debele skoraj en meter. Bazilika je v bližini katakomb zgrajena v krožni obliki. Ta način gradnje, pri katerem stranske cerkvene ladje potekajo okoli glavne la-

dje, je nastal v Italiji v drugem stoletju našega štetja in prvotno so take zgradbe služile tudi trgovanju in sodnim obravnavam, kasneje pa ne več.

Kot rečeno, so arheologi celo stoletje iskali to antično zgradbo, ki je bila v neposredni bližini katakomb svetega štefana in svetega Calixtusa, pa tudi nedaleč od mesta, kjer naj bi se, v skladu z legendo, Kristus prikazal Petru.

Dražba starih nalivnikov

Pred kratkim so v Ženevi razstavili več kot 350 starih nalivnih peres, ki jih nameravajo prodati na dražbi. Med njimi je tudi znamenita Parkerjeva »kača« (snake), ki ima oči iz dragega kamena. Tovrstna nalivna peresa so izdelovali med letoma 1900 in 1915. Doslej teh peres še niso prodajali na dražbi, njihova vrednost pa je velika, saj jih je na svetu samo 50. Njegova izključna cena je 20.000 dolarjev. Na dražbi sodeluje več kot sto zbirateljev, med njimi je največ Američanov. Skupna ocenjena vrednost vseh primerkov starih pisal je 204.000 dolarjev.

Raziskovalni center za planetarne raziskave, laboratorij za reaktivne pogone (J.P.L.) v Pasadeni v Kaliforniji je nedavno začel iskati cenejše možnosti za raziskovanje Marsa in njegove površine s pomočjo samohodnih vozil. Nedavno so v Dolini smrti preskusili mini samohodno vozilo, težko vsega 25 kilogramov. Med preizkusi je vozilce razsežnosti 61 x 49 x 40 cm opremljeno s šestimi kolesi, vodeno prek radijskih valov in opremljeno s TV-kamero in robotsko roko Rocky 3, uspešno opravilo vse preskuse.

Ta nova vrsta malih samohodnih vozil je bila možna zaradi napredka v miniaturizaciji. Izvedenci J.P.L. menijo, da so možna še celo mikrosamohodna vozilca, težka vsega 4,5 kilograma, ki naj bi bila ravno tako opremljena z miniaturno mehansko roko in s senzorji za testiranje tal in ozračja.

Ukročeni Jangce?

Na Kitajskem se pripravljajo na velikanski gradbeni podvig, ki se bo morda podobno kot sloviti Kitajski zid vpisal med največje gradbene podvige človeštva. Prav lahko pa se tudi zgodi, da se bo vpisal med zgrešene projekte.

Gre za zajezitev mogočne reke Jangce v slikovitem kanjonu Treh sotesk. Na tem mestu naj bi zgradili mogočen, 175 metrov visok jez za delovanje največje hidroelektrarne na svetu in preprečevanje katastrofalnih poplav, ki povzročajo ogromno škodo ob reki in jemljejo hud davek v človeških življenjih. Letos denimo je Jangce med poplavami vzel 2.300 življenj.

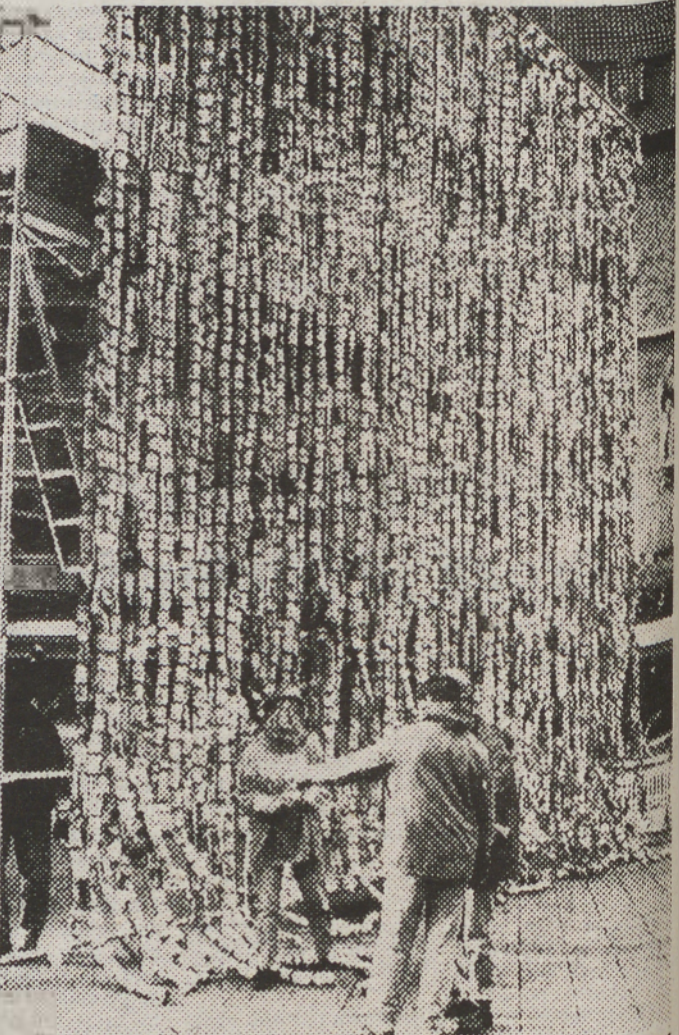
Načrti za ukročitev Jangceja segajo v dvajseta leta tega stoletja. O zajezitvi je sanjal Mao Zedong, bila je priljubljen projekt Deng Xiaopinga, a vse do zdaj je ostala le zamisel. Zdaj pa kaže, da je uresničevanje krenilo. Gradbeni dela so se kljub nasprotovanju dela javnosti in tudi tujine že začela. Spomladi prihodnjega leta bo ljudski kongres še formalno odločil o začetku uresničevanja 530 milijard tolarjev vrednega projekta.

Jez na Jangceju bo precej spremenil podobo osrednje

Kitajske. Pod vodovjem 1.084 kvadratnih kilometrov velikega umetnega jezera bodo izginile mnoge vasi in kra-

ji, iz domov se bo moralo seliti skoraj milijon ljudi. Jangce bo ploven 2.400 kilometrov visoko od izliva.

Zavesa iz pločevink

Solarji spodnjesaškega mesta Göttingen so zbrali 45.000 praznih pločevink, jih nanizali na vrvice in obesili pred mestno hišo. Zbiranje pločevink je del protestne akcije proti zastrupljanju okolja, ki ga povzroča na tone pločevink, ki jih vsak dan odvržejo v smeti, nato pa prepeljejo na krajevna smetišča.

Pred štiridesetimi leti smo v vrstah stali po bojni za mleko pa klij. Pred tisočadi letov bojnof smo v vrstah čakali na glij pa benzin, saj pa stojimo v vrstah za potrdilo, ka smo državljani Slovenije. Delokovoga sina sin, stari je cežo življenje živeli, pa je slovenske granice nikdar neje prestopilo, eče vojško je v postopni slujšo, pa na solski vlet se je zelo namo na sled, pa je mogo preusti potrdilo, ka je Slovenec - gda je slano panje klijavo. Ujše je pa to, ka se je od njegovoga sousida pojez pred kratkin naroudo v Sloveniji, cča je o Pilepa, mati pa o Pilepa, je pa avtomatično Slovenec. Drugji sousidori so pa ritari Slovenci, sin se je pa naroudo v Zagelb ratou, ka so materi tan na travnaji zopadki zgrabili, da si pa mogo te sin državljansvo klij pih. Zeleba pa najbole skel mja, ka de z državljani SFRJ saj ka je oz razpadlo. Brez brige, pa brez potrdila, pozdrav Dravci

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

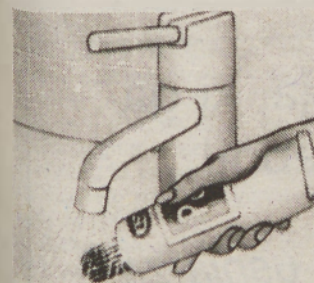
Šifra: MARINA

Kolcanje in glivice

Nekateri ljudje imajo hude težave s kroničnim kolcanjem, ki je lahko posledica glivičnega obolenja požiralnika. Te glivice ima lahko vsakdo, ne da bi mu povzročile težave. Primerno gojišče je lahko zobna proteza, v izjemnih primerih pa se lahko glivice razširijo tudi na požiralnik. Glivice se lahko zelo razmnožijo pri ljudeh s slabimi obrambnimi sposobnostmi telesa. Zdravniki ugotavljajo, da lahko glivice nastanejo v ustni in žrelni votlini tudi zaradi razpršilcev za astmatične bolnike, ker vsebujejo kortizon. Bolniki, ki jih muči kolcanje zaradi glivic pod zobno protezo, naj po vsakem obroku vzamejo protezo iz ust in si jih izplaknejo z ustno vodo. Zdravnik jim predpiše tudi posebno sredstvo za uničevanje glivic. Kadar je povzročitelj glivic kortizon v astmatskih sredstvih, dobijo bolniki zdravila, ki ne vsebujejo te snovi.

Odpiranje pokrovčkov

Pokrovčki na tubah z lepilom ali pokrovi na pločevinkah z barvo se včasih zalepijo, da jih nikakor ne moremo odpreti. Pomagamo si tako, da podhranimo pokrovček pod vročo vodo. Kako se lahko izognemo zalepljenim pokrovčkom? Preden tubo ali pločevinko uporabimo, zapremo, obrišemo in očistimo vse ostanke lepila oziroma laka.

Dekle, ki je postalo to dlan, odklikujeta marljivost in skrb za urejen in prijeten domači kotiček. Starši ti lahko zaupajo, ker je to tudi ključ za tvojo pridnost. Si vestna in ni reči, ki je ti ne bi premaknila in postavila na pravo mesto. Zgodi se, da mnoge končajo v košu. Tvoji zvezki so ogledalo urejene in prijazne učenke. Rada imaš lepe stvari. V nekem smislu si idealist, veruješ v človeka in njegovo poštenost. S sošolci si vljudna. Izžarevaš neko magično energijo, ki kar privlači. In človek te mora imeti rad. Hraniš vsak tolar in dobro veš, čemu je namenjen. Rada poklepetaš, ampak nisi opravičljiva v pravem pomenu besede. Znaš varovati skrivnosti. Sanjaš, da bi uspela. Tvoje sanje so realne in uresničljive.

Tvoja čutnost še ni prišla do izraza. Kmalu boš nekaterim fantom kar pošteno zavrtela pamet. Zadovoljna boš z vsem, kar boš dosegla.

Nasvet: Ni pristno, da napačno presojaš, še posebej ne, če te k temu silijo okoliščine ali drugi ljudje. Imaš skrito moč, s katero obvladuješ vse okoli sebe, zato ti ni treba biti preglasna in nasilna, če želiš kaj doseči.

Jopa za jesen

Jopa je osnovna garderoba slične ženske za prehodne jesenske dni, če ji dodamo krilo ali hlače iz enakega blaga, se poenoti v kostim, prav tako pa jo lahko kombiniramo s številnimi kosi druge garderobe, vključno s kavbojkami. Če hočete biti čisto letošnji, si na novem jopiču privoščite nekaj modnih poudarkov. Jopa naj bo nekoliko daljša. Zelo v modi je dvoredno zapenjanje. V modi so karirasti vzorci.

OMRZLINE

To so krajeno omejene poškodbe zaradi mraza. Nastajajo na najbolj izpostavljenih delih telesa: na nosu, uhljih ter prstih rok in nog. Pospešujeta jih tesno obušalo in vlaga. Omrzlih delov ne smemo drgniti s snegom. Na prostem se ogrejemo tako, da premikamo omrzel prste na nogah, čeprav jih ne čutimo. Roke si ogrejemo tako, da jih tiščimo v pazduhah. Tako nam pomaga tudi reševalec. Škodljivo je pitje alkohola, predvsem pa kajenje. V hiši se ne ogrevamo ob vroči peči, ampak omrzle dele potopimo v hladno vodo, ki ji postopoma dolivamo toplo, tako da dosežemo v kakšni uri telesno temperaturo. Stare omrzline so na pogled podobne opeklinam — prva pomoč je sterilen povoj in naporitev k zdravniku. Od splošnih ukrepov priporočajo pitje vročega čaja.

Kako zdraviti astmo?

Zaradi vnetij dihalnih poti se krvne žile razširjajo, mišična vlakna se krčijo, kopiči se gosta sluz. Zoženje dihalnih poti izhaja pretirana občutljivost na dražljaje zunanjega okolja, kot so cigaretni dim, spremembe temperature, megla, telesni napor ali snovi, ki sprožajo alergijo. Izguba sape, ki jo spremljata piskajoče dihanje in suh kašelj — to je astma. Zdravila za njeno lajšanje naj bi krepiła bronhije (da se ne bi ožile dihalne poti) in omejevala možnost vnetja. V desetletju se je poraba zdravil v Evropi povečala za petkrat, še posebej zdravil za razširjenje bronhijev. Dolgotrajno jemanje sredstev za razširjanje dihalnih poti pa lahko ima tudi slabe posledice. Zaprta dihanja in suh kašelj — to je astma. Zdravila za njeno lajšanje naj bi krepiła bronhije (da se ne bi ožile dihalne poti) in omejevala možnost vnetja. V desetletju se je poraba zdravil v Evropi povečala za petkrat, še posebej zdravil za razširjenje bronhijev. Dolgotrajno jemanje sredstev za razširjanje dihalnih poti pa lahko ima tudi slabe posledice. Zaprta dihanja in suh kašelj — to je astma. Zdravila za njeno lajšanje naj bi krepiła bronhije (da se ne bi ožile dihalne poti) in omejevala možnost vnetja. V desetletju se je poraba zdravil v Evropi povečala za petkrat, še posebej zdravil za razširjenje bronhijev.

Dieta

Kadar uživamo shujševalno dietno hrano, pogosto opazimo, da imamo neprijeten ustni zadah. To ni nič nenavadnega, kajti organizem se poskuša znebiti odpadnih snovi ne le skozi prebavni trakt, kar je običajno, ampak tudi prek kože in sluznice, torej tudi ustne sluznice. To je zdravo, organizem se čisti, je pa seveda neprijeten. Proti ustnemu zadahu med shujševalno dieto si lahko pomagamo z drobnimi zvijačami.

Zobe si umivamo pogosteje, in sicer zelo temeljito. Med obroki si tešimo ježo z metinim čajem. V žepu nosimo brinove jagode in jih grizljamo takrat, ko se nam zdi, da imamo slab ustni zadah.

Kuhajte z nami

Srnino stegno po lovsko (za 8 oseb)

V prejšnjih časih so bili ljubitelji divjačine vezani na čas lova. Zaradi sodobnih hladilnih naprav in načinov konzerviranja divjačino lahko kupimo ob vsakem letnem času. Potrebujemo: 1,60 kg stegna, 20 dag slanina, sol, poper, 14 dag maščobe, 25 dag jušne zelenjave (korenine korenčka, peteršilja, čebula), 6 brinovih jagod, vejico rožmarina, lovorov list, vejico šatraja, 2 stroka česna, 1 l kostne juhe ali vode, žličko moke, žličko kaper, 1 dcl kisle smetane, sok polovice limone, 1 dag (1 žlica) suhih gob, 1 žličko gorčice.

Dobro kvašenemu stegnu pazljivo odstranimo kožice in ga pretaknemo s slanino, solimo, malo popopravimo in opečemo na vroči maščobi. Nato dodamo jušno zelenjavo, strt česen ter vse začinimo razen kaper in gorčice ter dušimo do mehkega. Med dušenjem po potrebi prilivamo vodo. Meso preložimo v drugo posodo in pokrito hranimo nad soparo. Odvečno maščobo odlijemo, zelenjavo pomakamo in popražimo, dodamo še sesekljane kape in gorčico ter zalijemo s preostalo juho ali vodo. Ko vse dobro prevre, omako prelačimo, dodamo smetano, limonin sok ter poparjene in drobno sesekljane gobe. Prevremo. Meso narežemo na lepe rezine in ga naložimo na pogret krožnik. Meso lahko prelujemo z omako ali pa jo serviramo posebej. Zraven se priliježijo kruhovi cmoki.

ZA LJUBITELJE CVETJA

Modno cvetje za jesen in zimo

Nazaj k naravi — glasno pravi moda rož za jesensko-zimsko sezono. Rahlo zvezani šopki v kmečkem stilu so ravno tako zaželeni kot aranžmaji »Countrylook«. S tem so mišljeni šopki, v katerih so tudi klasje, listje in podobne rastline, močan poudarek je na barvi, trakovi in traki pa to dopolnjujejo; doseči je potrebno vidne razkošnosti. Enobarvni šopki niso več v modi, stranke hočejo zdaj barvno pestre šopke. Tako kot prej pa so zaželeni kratki, okroglo oblikovani šopki.

Floristi se uveljavljajo tudi na področju stanovanjske kulture, saj stanovanjske ambience pomagajo polepsati z zelenjem in cvetjem.

Z atraktivnimi materiali in spretno floristiko se lahko oblikujejo privlačna stanovanjska okolja. Kar se spomladi in poleti sveti v dišečih veselih barvah, se v decembru svetlika v različnih zlatih, srebrnih in rdečih tonih.

K cvetju spadajo tudi trakovi iz različnih bombažnih tkanin. Naravna je tudi košara iz različnih materialov, na primer koruzinja, vrbovine in bambusovih palic. Okolju na ljubo so dobrodošli

papirnati trakovi. In kaj dati v košare? Košare so naravno dopolnilo in privlačni pripomočki za aranžiranje. Površje pletenih šib ali vejic je podobno marsikateremu posušenemu zelišču, naravne barve košar pa imajo odtenke posušenih zelišč. Košare torej aranžiramo z zelišči in tako pričramo pravi bazar za naša

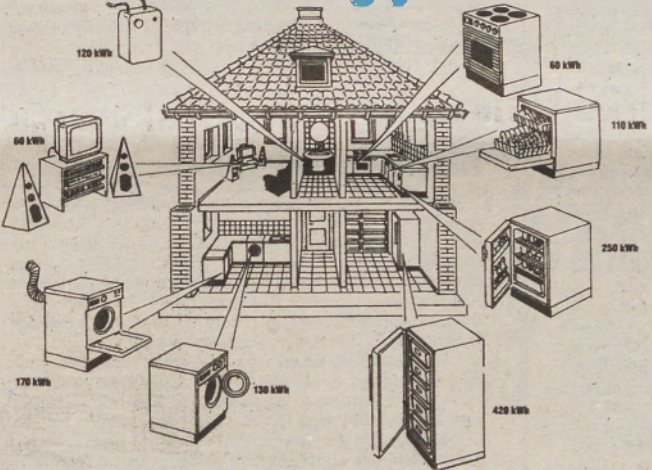
stanovanja. Med suhimi zelišči za aranžiranje košar pa si izberemo taka, ki ustrezajo po barvi, obliki in sestavi.

Da bi oživili uporabo zelišč iz 16. stoletja, ni le zgodovinsko zanimanje, nostalgija ali občutek povezanosti s preteklostjo, ampak svež duh sedanosti.

Olga Varga

Varčevanje z električno energijo

Vsako gospodinjstvo porabi povprečno 3000 kilovatnih ur električne energije na leto. Strokovnjaki so izračunali, da lahko s smiselnim in razumnim ravnanjem zmanjšamo porabo za polovico. Takšno varčevanje seveda vpliva na družinski proračun in varuje tudi okolje. Pri današnjih cenah električne energije pa se takšno varčevanje zelo splača. Na skici vidimo, kje in koliko energije lahko prihranimo v enem letu.

Zobek raste

Vsak dojenček se drugače odziva na rast prvih zobkov. Nekateri ne čutijo ničesar, drugim zaradi prekrvljenosti čeljusti živo pordijo lička, tretje pa to zelo boli. Kadar dojenček trpi zaradi rasti zob, tiho stoka, si vtika v usta prste in si lajša bolečine z žvečenjem vsega, kar mu pride pod roke. Za žvečenje je najprimernejši poseben obroček. Priporočljivi so zlasti z vodo napolnjeni obročki, ker otroku hladijo dlesni, cenejša in prav tako učinkovita pa je skorja kruha. Na otrokove dlesni dobrodejno vpliva tudi materin prst, mati mu lahko nežno masira dlesni. Kadar ima malček hude težave z zobki, se posvetujemo z zobozdravnikom.

SESTAVIL MARKO NAPAST	ZLORABA POLOZAJA PONEVERBA	REKA V ITALIJI PRITOK TIBERE	ZAREZA ZA DNO PRI SODU	OBROK DELEZ	OSERNI ZAJINEK	KEMICNA PRVINA REDKA KOVINA	MAVCAR
FRANCOSKI PISATELJ HENDRIK 1885-1967							
NEKDANJA ZVEZA DRŽAV							
ŠVICARSKI SLIKAR (JEAN- ETIENNE)							
ZENSKO IME					IRIDIJ DEL ANTICNIH ZGRADOB		
GLAVNI ŠTEVNIK			FRANCOSKI PISATELJ EUGENE VECNÍ ZID	OTOK CAROVNICE KIRKE ORANJE			
PODROČJE DELCOVANJA MINISTRA					REAUMUR KNJIŽNI FORMATI OSMERKE		
ZAHOD	POLTIK KERNKONEN VINOGRAD- NISKI NOZ						PRIPADNIK AZUSKEGA NARODA
NORDUSKO MOSKO IME				METRICH- POUDAREK ČEPINOV OKEL			
KOBALT			SL. OPERNA PEVKA NEMŠKI FIZIK				
STARO- GRŠKI UCITELJ RETORIKE							
MESTO NA MORAV- SKEM V CSFR							
MESTO V SZ MED RO- STOVOM IN BAKULJEM							

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodoravno: embargo, Leonard, Erjavec, Oka, ete, NU, knap, Orson, R. Adana, APA, Er, dobrava, uk, atek, Sorbona, Elbasan.

NA MURSKEM VALU

GLASUJEM ZA:

IZVAJALEC:

SKLADBA:

KUPON 41

Lestvica narodno zabavnih melodij:

1. ŠNOPČEK — Modra Kronika
2. KAMELA RAFAELA — Vinoteka
3. MUZIKA NAJ ZAIGRA — Ans. Vlada Sredenska
4. KUŽEKA ČUVAM — Štirje Kovači
5. BRHKE GORENJE — Alpski kvintet

Lestvico narodno zabavnih melodij lahko poslušate ob četrtkih na MURSKEM VALU (648 KHz ali 87,6 MHz), od 18. do 19. ure.

Nagrajenci:
LIDUA OSKO, Gornji Slaveči 112, 69263 Kuzma
NATALIJA GREBENAR, Dolenci 77/a, 69204 Šalovci
ALOJZ MIHOLIČ, Št. Kovača 63, 69224 Šalovci

Kako zaslužiti dodaten denar med svojim delovnim časom?

Sanje se vam bodo uresničile, če poznate gospo Regino Cipot. Gospa Regina Cipot je namreč naša nova ravnateljica. Da ne bo nesporazumov, naj zapisem, da je le vršilec dolžnosti ravnateljice na gimnaziji v Murski Soboti. Ker na gimnaziji vlada le gospa Cipotova, vam bo ona lepo priskrbela dodaten zaslužek na gimnaziji. Med srečnejši je dipl. psiholog Nace Gerič. Gospod Gerič je sicer zaposlen v PZC v Murski Soboti kot klinični psiholog, vendar se med svojim delovnim časom vozi na gimnazijo in tu za lepe denarce »poučuje« psihologijo. Toda tukaj se pojavijo težave. Verjetno bi bilo vse v redu, če bi nas gospod Gerič tudi česa naučil. Pa nas v teh preteklih treh mesecih ni še naučil ničesar. Prav nasprotno. Začel nam je soliti pamet, da je tisto, kar smo se naučili lansko leto, vse nepravilno. To nam je v vsega nekaj urah tudi želel dokazati. V nekaj urah pa zato, ker ga pri vseh sploh ni bilo.

Pa pojdemo lepo od začetka. V 3. letniku pedagoške usmeritve smo dobili kot nov učni predmet psihologijo. Poučevala nas je prof. Katica Mladenovič. S svojo odlično razlago, dopolnjeno s številnimi primeri iz dolgoletne prakse, nas je veliko naučila. Toda po 13 letih poučevanja psihologije je s prihodom gospe Regine Cipot na mesto v. d. ravnateljice postala naenkrat nesposobna za predavanje psihologije. Gospa Cipotova nam je celo povedala, da je vse, kar nas je prof. Mladenovičeva naučila, narobe. Le kako je potem mogoče, da tisti dijaki, ki gredo na fakultete in imajo sprejemne izpite iz psihologije, polagajo te izpite kol za šalo? Toda zaradi njene »nesposobnosti« smo dobili novega predavatelja, že prej omenjenega gospoda Naceta Geriča. Že prvo uro nam je dal jasno vedeti, da bo odslej vse drugače. Morali smo si priskrbeti knjigo za psihologijo in on je naslednjo uro začel predavati iz nje. V bistvu je več prebral, kot pa povedal s svojimi besedami. Bral je seveda iz knjige, iz katere smo mi razumeli bore malo. Tudi učnega načrta se ni držal, saj je začel predavati snov, katero smo že predelali. Predlagali smo mu, naj nam predava snov, katere je še ostala v učnem programu za predelati in mu povedali, da imamo psihologijo kot obvezni predmet pri maturi. Toda naslednjo uro je bilo vse enako. Ponovno smo mu vse razložili. Vendar se ni nič spremenilo. Ko je začel posameznike spraševati, je bilo vse, kar smo se spomnili od lani, narobe. Tudi ocena je bila temu primerna. Zaradi tega smo se odločili za bojkotiranje ure psihologije skupaj z drugimi dijaki 4. letnikov pedagoške usmeritve. Doseči smo hoteli le to, da bi dobili novega predavatelja psihologije, ali pa, da bi se skupno z gospodom Geričem in gospo Cipotovo pogovorili o težavah. Do tega pogovora žal ni prišlo, ker gospoda Geriča iz neznanih vzrokov ni bilo. Prišla pa je gospa Cipotova in nam dala jasno na znanje, da novega profesorja ne bomo dobili. Hkrati nam je zagrozila, da nas ne bo nihče več poučeval, če bomo nadaljevali s štrajkom. Zaradi tega smo se dijaki dogovorili, da bomo poskusili gospodu Geriču še enkrat vse lepo pojasniti. Toda njega naslednjo uro spet ni bilo. Ko se je čez en teden s 35-minutno zamudo pojavil pri uri psihologije, se je obnašal tako, kot da se ne bi ničesar zgodilo. »Predavati« nam je začel kot prvo uro, na koncu ure pa nam je povedal, da bomo naslednjo uro pisali pismo nalogo. Toda naslednji dve uri ga spet ni bilo. Ko je naslednji teden prišel, je želel, da bi pisali nalogo. Tega seveda nismo hoteli, zato smo jo prestavili na naslednjo uro psihologije. Ko nam je čez en teden prinesel naloge nazaj, na njih ni bilo ničesar popravljene, nobeno vprašanje ni bilo točkovano, ocena pa je bila napisana z navadnim svinčnikom na samem začetku naloge. Ocene, med katerimi je bila ena sama odlična, nekaj pravednih, druge pa trojke in dvojke, je vpisal v redovalnico. Naslednjo uro je še prišel, potem pa ga nismo več videli. Verjetno je imel kakšne važnejše opravke na svojem delovnem mestu. Mogoče pa so njegovi sodelavci postali malo nejevoljni zaradi njegovega manjkajanja z delovnega mesta in želi, da se vse to malo poleže.

Mi dijaki pa si predvsem želimo, da mu njegov predpostavljeni ne bi dovolil odhajanja z delovnega mesta in bi nam bila gospa Cipotova pristiljena poiskati novega predavatelja. Saj je vendar veliko ljudi brezposelnih. Mogoče pa bi med njimi lahko našla kakega profesorja psihologije brez službe. Veliko je možnosti, le gospa Cipotova ne bi smela biti preveč lena. Za informacijo naj napišem le še to, da jih večina na gimnaziji ve, da gospa Cipotova ni le lena, ampak je nesposobna za vršilca dolžnosti ravnateljice. M. M.

Prikrajšano šolstvo in učitelji

Vsakokrat, ko učitelji vzburiho duhove javnosti z napovedjo možnosti prekinitve dela, je v prvi vrsti vprašanje njihovih oz. naših OD in razmer za delo v šolah.

To, da so si šole med seboj šitom po Sloveniji različne, glede na to, kje so, koliko imajo učencev itd., je povsem razumljivo. Manj pa nam gre vsem skupaj v glavo, predvsem tistim, ki smo ob vsem naštetem prikrajšani, kako so lahko tako velike razlike tudi v višini osebnih dohodkov. Pa si pogledmo pojasnilo. V slepi ulici smo npr. v občini Gor. Radgona od takrat, ko so finančni pregled nad nami prevzeli organi občine, t.j. izvršni svet. Tako smo ostali prepuščeni njihovih odločitvam in možnostim, ki nam jih daje občina oz. njeno gospodarstvo. Le-to je v zadnjih letih v vidnem padcu in le s težko si lahko predstavljamo npr. v Avtoradgoni ali Elradu hiter porast v proizvodnji, prodaji oz. iskanju novih kupcev v Evropi. Žal je tako, da smo prosvetni delavci tisti, ki izgubljamo vlogo in pomen, ki smo ju imeli nekoč v družbi. Po drugi strani pa je boleče, če primerjam šole v naši ljubi Sloveniji. Veliko imamo kolegov, s katerimi smo skupaj študirali, in ko se naključno srečamo, najprej beseda nanese na OD (žal je pad življenje takšno). In kaj lahko ugotovimo? Živijo v drugih ekonomsko razvitejših in naprednejših okoljih in njihov OD je višji, kar je normalno. Mogoče imajo ob boljših plačah tudi boljše možnosti za delo kot drugi? Se lahko potem sploh vprašamo, pri kom večja motivacija za delo? Seveda pa mi delamo dalje, se trudimo, dosegamo dobre rezultate in občine nikakor ne spravljamo s svojim razvrednotenim delom na slab glas. Potem pa med odmori zopet začnemo razgovor na temo DEMOKRACIJA in tasje se nan: dvigujemo.

Ce sem že pri denarju (tolarih), naj omenim še naslednji žulj nas prosvetarjev iz radgonske občine. V juniju so bila nakazana izvršnemu svetu naše občine sredstva za 38-odstotno povišanje OD v šolstvu. Vsem smo preživljali napad na Gor. Radgono, otepalimo se zloglasnega Popova, pretrpeli veliko hudega in kd bi takrat pomislil še na denar, saj je vsakdo moral najprej čuvati svojo glavo. Pa se je vse bolj ali manj srečno končalo (kakor za koga) in ponovno smo se normalizirali. Seveda je prišlo po dolgem času na plan tudi tistih 38 % možnega povišanja. Denarja pa od nikoder, hudo je zato, ker so si sosedne prekmurske občine prišle glede tega s svojimi oblastmi na čisto, mi pa z našimi ne. Sedaj so se odločili, da nam oktrobski osebni dohodek zvišajo za 6,5 %, s čimer pa se mi ne strinjamo. Zastave so mnogo višje in tako smo se 1. 1. 1991 odločili, da pristojnim organom skupščine občine Gor. Radgona, odgovornim za izvajanje nalog v zvezi s šolstvom, v okviru sindikata za izobraževanje napovedno prekinitve dela, ki jo bomo izpeljali v torek, 19. 11. 1991. Na voljo

smo jim dali torej veliko časa za trezen razmislek glede našega finančnega stanja in možnosti za delo, od njih pa je odvisno; za kaj se bodo odločili.

Hudo mi je, da se moram kot prosvetni delavec, ki je odgovoren, da vzgaja mladi rod, odločiti tudi za to najkrutje obliko terjatve tistega, kar si zaslužimo, a drugače ne gre. Kljub temu pa sem optimist in upam, da se bodo stvari uredile na razumnejši način, kajti pri vsem tem ne smemo pozabiti na otroke, ki so naše največje bogastvo, kar tako pogosto radi ponavljamo, tukaj pa bodo morali igrati vlogo džokerjev. No, tudi na to nismo pozabili, hkrati pa želim, da bi se vlogo otrok pri vsem tem zavedali tudi tisti, katerim v potek napovedujemo prekinitve dela.

Bojan Macuh
Drobtinci 21
69253 Apače

Trivialna šola profesorja Smeja

Kolikor tolikor razvitemu umu se sedenje v Vašem razredu podeželske šole s skrajšanim učnim programom nujno upira. V razredu kjer šolnik neprestano s tujimi mislimi razbija po glavah učencev, pozablja pa, da v njegovi glavi odzvanja prazen odzven, je sedenje duhumorna izguba časa. Gospod profesor, med vlogo plemičnega nasprotnika in vlogo vaškega učitelja ste Vi sami izbrali slednjo.

Dobro, če ste me že nasilno privlekli v razred in me v maniri dobrega vaškega učitelja kot nagajivega učenca posadili v oslovko klop, me vsaj ne posiljujte z javno podelitvijo gospodinjsko pomočniškega izkaza VAŠE šole.

Zakaj pravzaprav pri celi stvari gre? Sploh ni res, da bi se izogibal polemike. Polemike ste se izognili kvečjemu Vi. Na kraju kjer so bile stvari izrečene in kjer je bil po definiciji edini kraj za polemično razpravo, ste z molkom odigrali filozofsko vlogo modreca. Vendar glej ga vraga! V prvi številki Vestnika me privlečete v Vaš razred trivialne šole — to je v svoj članek v katerem ste si nekatere stvari preprosto izmislili. Ker je šlo za etiketiranje, ne pa za polemiko v katero očitno niste pristali na kraju kjer sem stvari izrekel, sem napisal spis v katerem sem objavil moje izvajanje na zboru društva. In glej! Hudič ima mlade! Iz prve klopi me preselite v oslovko klop in KRC po prstih z mislimi modreca Marx-a.

Kaj za boga hočete učitelj in profesor Štefan Smej? Plačo učitelja dobivate v Vestniku, honorar profesorja vam izplačujejo na gimnaziji, stvari s ŠOLSKIMI MALICAMI pa so itak v politični domeni Vaše stranke zelenih. Predelovanje svetopisemskih in starogrških zgodb na prekmurski način ter druženje starogrških bogov in krščanskih svetnikov je eno, polemika drugo, obračunavanje z drugače mislečimi pa tretje. Če ste se že odločili za obračunavanje, ostanite pri tem, kajti vaša moraliziranje o tem kako naj izgleda polemika so povsem odveč.

P.S. Ceravno priporočilo o branju razumete kot argumentum ad hominem, bi vam vseeno koristilo. P.S.S. Resni ljudje so mi zaradi mizerne ravni vašega pisanja odsvetovali odgovarjanje. Pisanje ne jemljite kot nov gojitveni prispevek vaše samovšečnosti o katerem bi se znova razpisali. V najinem primeru gre preprosto za onesnaževanje časopisnega papirja. Žal sem v tem početju sodeloval tudi sam.

S. ŠVENDA

Obmurci v pričakovanju klica divjih gosi!

Ne vem točno, kaj je hotel med bralci Vestnika doseči novinar g. Š. Smej z zapisom: Obmurci pa od nikoder ne slišijo klica divjih gosi? Upam le, da so njegovi nameni bili konstruktivne narave. Kljub verjetnim dobrim namenom pa so se v sestavek pritihtapile (bodisi iz nepoznavanja resničnega stanja ali pa kot zavestno skonstruirane) neresnice in to v delu, ki obravnava Socialistično stranko Slovenije. Pogledimo jih po vrsti:

1. Informacija, da so šefi kmetijskih zadrug v glavnem vključeni v Socialistično stranko je popolnoma neresnična. Sporočamo, da (žal) med člani naše stranke zaenkrat ni nobenega izmed zgoraj omenjenih. Ne glede na mnenje g. novinarja o njih pa bodo pri nas vedno dobrodošli, saj kljub gorečim prizadevanjem nekaterih novodobnih glasnogovorcev ni mogoče izničiti vseh njihovih rezultatov, ki prav gotovo presegajo tudi nekatere napake in zmote.

2. Nekritični do sebe bi bili, če ne bi priznali, da smo tudi v naši stranki često nasledali velikim temam in zanemarjali življenjske in vsakdanje probleme ljudi. Hkrati pa je treba povedati, da se je naša stranka lotevala velikih tem predvsem zato, ker jo je v političnem prostoru v to silil demosa, na zgodovinske teme in dogajanja, programirani politični stroj. Ta namreč lažje prežveči vodeno meso brojlerjev, ki so našopani s političantskimi otrobi in vitamini nacionalne evforije, kot žilavo tkivo krute realnosti, s katero se srečuje vedno bolj ubožano gospodarstvo in na rob preživetja porinjeni slovenski državljani.

3. G. Smej, kot politični komentator in vodilni strankarski mož iz vladajoče koalicije, verjetno dobro pozna rezultate republiškega kmečkega lobija (žal nismo uspeli formirati pomurskega kmečkega lobija) in posledice le teh za naše obmursko kmetijstvo. Vsak naš kmet jih dnevno trdo čuti na svojih plečih. Zato bi bili veliki politični naivneži, če bi si v naši stranki prisvajali tiste zasluge ki pospešeno uničujejo še preživeli del našega kmetijstva.

Da zaključim. Spoštujem sleherni pristop novinarja kot avtonomne in kreativne osebnosti k obravnavi dogajanj v družbi in tudi v naši stranki, saj nas le različni pogledi lahko peljejo k dozorevanju našega političnega prostora in dvigu pluralne politične kulture. Pričakujem pa, da bodo članki tudi kritični na račun naše stranke, temeljili na dejstvih. Mislim, da nam bralcem Vestnika ni treba prodajati butalskih kobilih jajc, ker upam, da buče vsi dobro poznamo.

S spoštovanjem!

Geza FARKAŠ
Socialistična stranka Slovenije
Murska Sobotica

Panonijin cestar (drugič)

Leto dni bo, odkar sem v Vestniku napisal članek o Panonijinem cestarju, oziroma del resnice o našem pomurskem Titanicu (to je tista ladja, ki je potonila pred mnogimi leti).

Na žalost je enako usodo doživelo veliko pomurskih tovarn. Titanicovo bolezen so dobila premnoga »taborišča preživetja«, ki se danes le drugače imenujejo, tonejo pa še vedno. Le dihurji in podgane so se menjali, a z ladij ne marajo. Kot konji so, ki znajo vleči le navzdol.

V neodvisni Sloveniji pametni temu pravijo — Demosova demokracija, oziroma umiranje na bonske obroke. Prodaš stroje — dobiš otrobe in drugi odpad, ki ga potem po nizki ceni prodajaš po naši lepi, revni Karantaniji. Glavno, da zadovoljiš delavce, ki komaj čakajo prvega v mesecu. Ko bi vsaj otrobi in koruzne čoka imeli enako moč kot kilovatna ura električne energije!

Ne vprašajte me, kje je tistih petsto duš iz Panonije in še tisoč in nekaj nesrečnežev iz ostalih pomurskih tovarn, ki so ostali na cesti! Ti pridno dobivajo na borzi dela po štiri ali manj tisočakov, pardon — tolarijev (cesar se jih usmili!), samo da ne motijo ljubelega miru medvedom na soboški občinski upravi. Dobro je znano, da zimsko spanje takim ne škoduje...

Mnogi »cestarji« so pustili te svoje izkaznice za ustrezen žig kar sorodnikom, medtem ko pridno služijo marke in šilinge onstran meja. Glavno je, da država da vsaj za kruh in mleko, ko pa te je že tako vse življenje vlekla za nos.

Ko sem zadnjič srečal na »borzi« stare Panonijine mučenike, smo se podali kar v Prekmurski hram, da se v miru pogovorimo, kako dobro nam gre. In verjemite, vsi smo bili v novih »ancugih«, pravi »auslenderji«, kot se pri nas temu reče. Še nove golfe sem videl pri nekaterih. Hvala bogu, sem pomislil, Slovenija ima še vedno en sasek več kot navadna krava...

Pa mi pravi Joža (tisti, ki je nekoč kotle »glaacal« v Panoniji), da mu gre super in da pri nekem avstrijskem kmetu vodi kar celo gospodarstvo. Ob petkih vozi njegovo hčerko na »grbanje« v gozd, poleg tega pa še doma na Gorickem vse »folga«. Le da je žena srečna, ko prinese petnajst tisoč šilingov in kup posranin gat...

Pišta sicer molči, po šestem špircarju pa le prizna, da smo Slovenci postali bogatejši za dušo (Nemki je namreč »gor napravilo«). Pravi, da ni kriv, ko pa njen Hans še vedno misli, da ga je prekmurski štrk prinesel na svet!

Rakičanski Francek je edini tiho, niti po desetem pi-

vu se mu jezik ne razveže. Gleda v rdeč prt in molči kot španski bik, obrača kozarec v levo in desno kot zaljubljen hula, končno pa jezero spravi iz sebe:

»Posojila sem vzel, milijarde in milijarde, delal kot vol, krmil bike, molzel krave... In kaj imam zdaj? Od šestnajstih bikov v moji štali jih bom moral dvajset odati v mesnico, meni pa ostane debeli k... Pri moji duši, da se obesim, bo vsaj žena za pogrebne stroške od zavarovalnice kaj dobila...«

Ko me naposled vprašajo, kaj pravzaprav počnem, jim pojasnim:

»Dečki, odkar sem odšel iz Ulice Lole Ribarja, tja še stopil nisem! Sedaj malam svetnikom »kece«, se pravi, na novo in staro slikam in popravljam tisto, kar mi je komunizem brnil celih 25 let. Včasih imam še srečo, da obedujem v družbi samega škofa ali soboških občinskih glav...«

Pa me vpraša Joža Avstrijec: »Kako se pa držiš, ko molite?« Pa se zlažem: »Ko se križam, mislim, kako bom žrl, da mi ne bo treba delati...«

Po teh besedah je Franckovo pivo začelo delovati, da se je zakrohotal kot konj na sejmišču. Natararju je pladenj zdrsnil iz rok in zadnja runda pijače je šla tako na Zvezdin račun. Kmalu nas je obiskal šef lokala, ki mu je bilo bolj za mir kot za profit. Vljudno nas je poprosil, da dvignemo pijane rit in menjamo gostilno...

Preden smo se ločili, smo si obljubili, da se vendarle najdemo čez dva, tri mesece nekje ob Muri, da se ne bo spet slišalo v deveto vas.

Recite, a ni lepo biti v naši domovini mlad? In »cestar« naše sorte?

TINC

POLJOOPSKRBA MARIBOR

vam v svojih prodajalnah v **Murski Soboti**
in Mariboru

PONUJA PO UGODNIH NOVOLETHNIH CENAH:

- motokultivatorje GOLDONI 140, dizel, in SENIOR ACME, benzin, s priključki
- kombajne za krompir
- sortirnike krompirja
- dvoredne izkopalnike krompirja
- visokotlačne preše

NOVO! NOVO! NOVO!
V naši prodajalni v Murski Soboti

kosilnice BCS za devizno in dinarsko plačilo

- Obiščite nas in se prepričajte o naši ponudbi!

Del življenja, ki ga nosite s seboj!

Vse iz usnja za vaše najdražje.

Toko line

Trgovina Toko line v Črenšovcih (tel.: 70-030) in v hotelu AJDA v Moravskih Toplicah (tel.: 48-210, interna 2050).

AVTOSERVIS
JANEZ ŠKAFAR
BRATONCI 145 b — 69231 BELTINCI
TELEFON: 069/42283

RENAULT

- Kompletne servisne storitve za RENAULTVA vozila v garancijski dobi in po preteku le-te.
- Popravljamo pa tudi naslednje tipe vozil: VOLKSWAGEN, GOLF, OPEL, ZASTAVA...
- Opravimo vam še montažo gum, uravnovečanje koles, meritve hladilne tekočine in kakovosti zavorne tekočine.
- Posredniška prodaja RENAULTOVH VOZIL, ki si jih boste lahko ogledali v novem prodajnem salonu
- Strankam smo pripravljeni ustreči tudi zunaj delovnega časa, tudi ob sobotah. Delovni čas od 7.00 do 15.00

HUDA PROMETNA NESREČA NA CANKOVI ŠE NAPREJ BURI DUHOVE

Osumljeni (še) ni kriv

Kazenski postopek še ni končan, zato mora odškodninski zahtevek počakati — Je »osumljeni« avto vozil kdo drug?

Čeprav so na pomurskem območju pogoste prometne nesreče, ki žal terjajo življenja ljudi, ni doslej v javnosti še nobena odjeknila tako kot nesreča, ki se je zgodila 6. junija na Cankovi, ko je nekdo do smrti povozil 77-letnega Roma Ignaca Baranja iz Domajnece. O nesreči je poročal tudi naš časopis, in to kar dvakrat.

Z drugo informacijo smo popravili prvo in navedli uradno informacijo uprave za notranje zadeve Murska Sobota: »Voznik H. K. iz Serdice je po povzročenih prometnih nesrečah sicer ostal na spremenjenem kraju prometne nezgode, vendar delavcem milice ni povedal, da je on povzročitelj prometne nezgode. Delavci milice so zaradi tega šele 7. junija 1991 v popoldanskem času na podlagi zbranih obvestil opravili pregled vozila H. K. in na podvozu našli materialne sledove, ki

vozilo H. K. povezujejo s prometno nezgodo.«

Organi notranjih zadev teh ugotovitev niso spremenili in so zoper osumljenega podali kazensko ovadbo, vendar »pripravljalni« postopek še ni končan in zato še ni bilo (kazenske) sodne obravnave. Pač pa je bil v četrtek pripravljani narok pred civilnim sodiščem na enoti v Murski Soboti. Vdova pokojnega Ignaca Baranje Ernestina Baranja je namreč vložila odškodninski zahtevek. Sodišče pa še ni moglo odločiti, kajti ni še končan kazenski postopek, ampak je šele v »fazi preiskave«. Šele ko bo (in če bo) ugotovljena krivda, potem bo lahko izveden celoten postopek za odškodnino. Nikogar namreč ni mogoče obsoditi za plačilo odškodnine, dokler kazenska sodba ni pravomočna.

O prometni nesreči na Cankovi in zahtevkih Baranjeve vdove se je pred kratkim na veliko razpisal časopis Nova doba. Tam H. K. trdi, da sploh ni povozil Ignaca Baranje, ampak: »Bil sem prvi, ki je prišel na kraj nesreče in bil tudi tisti, ki je o nesreči obvestil milico. Jaz sem poklical reševalno vozilo. Naslednji dan pa je policija časopisom posredovala vest, da sem pobegnil s kraja nesreče ter se pozneje vrnil... Ponavljam, da je milica enostavno osumila mene, ker sem bil prvi na kraju nesreče. Zadeva je pred sodiščem. Prepričan sem, da se bo kmalu izkazala moja nedolžnost.«

Ernestina Baranja pravi drugače: »H. K. je pobegnil najprej zato, ker je moj mož Cigan. Drugič pa zato, ker se je ustrašil, ko je videl, da iz gostilne prihajajo ljudje. Vedel je, da bi jo skupil,

če bi ga moške takrat dobili. Tudi zdaj misli, da se bo izmuznil. Naj bo stokrat kapitalist in velik strankarski veljak: sram naj bo njega in stranko, ki ima takšne funkcije.«

V Domajncih osumljenemu H. K. celo očitajo: »Ne samo, da ga je povozil in pobegnil; na prvem križišču je avto obrnil in siromaka še enkrat povozil ter jo pobrisal proti Cankovi in po drugi cesti domov v Rogašovec. Doma je tisti velik avto z nemško registracijo zamenjal in se pripehnil nazaj z drugim, nepoškodovanim avtom.«

Odkod ljudem take informacije? Očividcev namreč ni bilo. Pokojni Ignac Baranja je sam šel iz gostišča Lovski dom proti svojemu domu. Ljudje, ki so zunaj lokala na poti domov še malo podebatirali, so (za)slušali ropotanje in tresk. Potem je bilo nekaj časa vse tiho, takoj zatem pa brnenje avtomobila, znova ropot. Tisti, ki so zavili na rogašovsko stran, so po nekaj desetih metrih zagledali nekaj temnega in naposled ugotovili, da se v smrtnem krču zvija Ignac Baranja.

Š. SOBOČAN

JE DENARNA VERIGA FAIR PLAY PREVARA ALI BIZNIS?

S 24 tisočaki šilingov na piramido?

POMURCI »MORAJO« BITI POVSOD ZRAVEN • POMOČ PRI GRADNJI PIRAMID • BODO IGRALCI TIHO KOT MIŠ?

Imate denar, pa ne veste, kako bi ga oplemenitili? Nekateri ga vlagajo v nepremičnine, drugi v premičnine, tretji v igre na srečo. Da, vlagajo ga, hazardirajo oziroma tvegajo, kajti če kje, potem je prav v igrah na srečo še najmanj verjetno, da bomo (sploh) kaj dobili. Ni namreč igre, kjer ne bi bil nihče oškodovan.

V igri fair play pa naj bi dobili vsi! Vsaj tako trdi Karl Pree, Nemec, ki je »izumil« to igro. Vsa modrost pa je v tem: vplačati je treba 23 700 (!) avstrijskih šilingov, kar je enako 3 400 nemškimi markam, najti moraš dve osebi, ki prav tako vplačata vsaka po 23 700 šilingov, vsak od dveh igralcev pa mora najti še naslednja dva, ki tudi morata vplačati vsak po 23 700 šilingov. Na ta način nastane piramida sedmih igralcev in prvi dobi 54 600 šilingov in s tem, ne da bi mu bilo treba migniti z mezincem, pride v sistem, ki ga potiska vse višje, in čez leto naj bi dobil naslednjih 54 000 šilingov.

Kako malo je potrebno in človek pride do denarja! Lepo bi

bilo, ko bi bilo tako. Že to je sumljivo, da nastane piramida, ko sedem igralcev vplača po 23 700 šilingov, kar skupaj zneso 165 900 šilingov. Vprašanje je tudi, ali bo nekdo, ki je voljan tvegati in vplača 23 700 šilingov, našel dva igralca. In če ju bo že kje staknil, obstoji pomislek, ali bosta tudi ona uspela pridobiti soigralca, da bi bila piramida sedmih igralcev sklenjena. Denar, ki ga daš, se ne povrne, če ne najdeš svojih dveh žrtev, razen da komu podariš enkrat ali večkrat po 23 700 šilingov, da bi potem dobil sam veliko manj. To pa je že skrajna naivnost.

Avtorji fair playa poudarjajo, da ne gre za igro, ampak za posel, biznis, sistem kreditiranja, zato naj bi v Nemčiji, Italiji, na Nizozemskem, Grčiji in Turčiji... sodelovalo v ferpleju že 400 000 ljudi. Igra se je razširila v Slovenijo in tudi že na Hrvaško. Ko smo malo potipali teren, smo presenečeni spoznali, da hodejo brez dela zaslužiti tudi mnogi Pomurci, ki se zaradi igranja sestajajo v bližnjih avstrijskih gostilnah, saj igra pri nas ni dovo-

ljena, kaže pa, da bo na Hrvaškem. Nekaj Pomurcev naj bi celo že dobilo več, kot so vložili, množica drugih pa še čaka na razplet. Zdi pa se, da zgolj čakanje ni dovolj, saj smo prebrali oglase, kjer neki Mariborčan »jamči«, da z aktivnim delom zaslužimo mesečno kar 160 500 šilingov. Pravi, da nič ne da, če nimamo dveh soigralcev. Tudi ni problem, če soigralca (s po 23 700 šilingi!) imamo, medtem ko sami nimamo cvenka. Kar pridružiti se je treba »naši veliki skupini, kjer uspešno rešujemo vse našte probleme. Ne kupujemo in ne prodajamo igralcev. S tovrstnim animiranjem želimo le vse posamezne potencialne kandidate za igro združiti, jih organizacijsko vključiti v našo veliko, složno organizirano, zelo uspešno in korektno skupino, kar dokazuje več kot 100 dosedanjih članov. Naša profesionalna organizacija in maksimalno angažiranje pri pridobivanju novih kandidatov omogoča našim članom hitro gradnjo piramid. Mi ne tarnamo o denarnih težavah! Zau-

pajte se nam, pa boste tudi vi eden (podčrtal S. S.) naših srečnih, zadovoljnih in finančno uspešnih članov. Pokličite po telefonu, številka...«

In smo poklicali. Le kdo pa ne bi bil rad finančno uspešen. Gospod, s katerim smo se pogovarjali v nedeljo popoldne, je pojasnil, da gospe ni doma, ker da je v Nemčiji, kjer bo delala izpit za organizatorja te igre. Kmalu naj bi takega človeka imeli tudi v Pomurju, »saj od nas nenehno kličejo, pridejo pa tudi osebno«, je pojasnil, pa še nas je povabil, naj ja ne odlašamo, sicer nas bodo prehiteli drugi. Prepričeval nas je, da nimamo ničesar izgubiti, le na vrh piramide se je treba prebiti. To pa pomeni: poleg nas je treba še šest soigralcev, vsak pa mora odšteti 23 700 šilingov. Dobili vsak, ki pride (če pride) na piramido.

Ferplej nas ni navdušil. Tudi nas niso prepričali glasovi, da so nekateri (tudi Pomurci) že dobili. Dobro namreč vemo, da se glas o dobitku ponavadi razširi, tisti, ki izgubi, pa je tiho kot miš. In takih je v vsaki igri največ.

Š. SOBOČAN

Kitajci ilegalno čez mejo

Policija je prišla v petek v Centibi sedem Kitajcev in Rafaela B. s Ptuja. Ta naj bi Kitajcem pomagal pri ilegalnem prehodu čez slovensko-madžarsko mejo. Imel pa naj bi še dva sodelavca: Džulata H. iz Gostivarja, ki začasno stanuje v Ljubljani, in Jožeta H., ki je doma v Dolgi vasi. Seveda so tujci, ki so zeleli čez Slovenijo (spet ilegalno) v zahodne države, vso pomoč izdatno poplačati. Prijetje je prekrizalo načrte vsem, saj so naši organi za notranje zadeve Kitajce vrnili na Madžarsko, naše državljane pa prijavili javnemu tožilstvu.

Hudo poškodovana avtomobilistka

Po magistralni cesti skozi Radence se je peljal z osebnim avtom Stanislav Mijatović iz Radence. Med vožnjo proti Petancem je »sekal« oster sicer pregledni ovinek, pri tem pa je spregledal nasproti vozeč osebni avto, s katerim se je peljala Zdenka Ribarić iz Borčeve. Vozili sta silovito trčili, Ribarićeva pa se je hudo poškodovala. Vsaj takšna je najnovejša zdravniška diagnoza. Prvotno je bila poškodba ocenjena kot lahka!

Požar na avtu

Predzadnji ponedeljek je bil nesrečen dan za Antona Rojka s Cankove. Med vožnjo iz Skakovca proti domu je prišlo na električni inštalaciji do kratkega stika in avto se je vnel. Žal voznik ni imel gasilnega aparata, zato je škoda za 80 000 tolarjev. Pa to sploh ni važno! Pomembneje je, da je voznik ostal nepoškodovan.

Ni upošteval prometnega znaka

V nedeljo, 1. decembra, ob 16.30 se je zgodila v Iljaševcih prometna nesreča, v kateri se je hudo poškodoval voznik kolesa z motorjem Feliks Vožlič s Šafarskega. Peljal se je po lokalni cesti iz Iljaševca proti Križevcem. V križišču z regionalno cesto ni upošteval prometnega znaka stop in je zapeljal pred osebni avto, s katerim se je po prednostni cesti pripeljal P. I. iz Gornje Radgone. Po trčenju je Vožlič padel in se hudo poškodoval.

Z osebnim avtom v tovornjak

V četrtek, 28. novembra, ob 11.35 se je peljal Jože Lang iz Gornjih Petrovec proti Mačkovecu. Na vrhu stanjevskega hriba je spregledal tovorni avto, ki je bil parkiran ob cesti, saj so z njega iztovarjali gramoz. Zaradi ne previdnosti se je Lang zaletel v tovornjak in se zelo hudo poškodoval. Škoda pa je nastala tudi na vozilih.

Ogenj v izložbi trgovine

Nekateri naši trgovci (pa ne samo oni) veliko tvegajo, ko pustijo čez noč prižgane luči. Najbolj nevarne so navadne električne žarnice, saj se nenehno grejejo. V Lendavi je 25. novembra začelo tleti v izložbenem oknu trgovine, katere lastnica je Jasmina Tot. Na žarnico, ki je osvetljevala izložbo, je padel pulover in začel tleti. Še sreča, da so ogenj opazili mimoidoči, razbili okno in ognjene žubljce pogasili. Za vsak primer pa so še pridrveli gasilce.

Otrok stekel čez cesto

Danica Kovač iz Lendave se je 28. novembra ob 14.25 peljala z osebnim avtom iz Genterovec proti Lendavi. V Mostju je začela prehitovati kmetijski traktor s priklopnikom, tedaj pa je nepričakovano izpred traktorja stekel čez cesto 10-letni otrok Z. D. iz Mostja. Osebni avto ga je, čeprav je voznica hitro reagirala in zavirala, podrl. Tele-sna poškodba je huda. Ta nesreča znova opozarja, da moramo biti previdni pri prehitovanju tudi takrat, ko ni vozila, ki bi nam peljalo naproti.

Na podlagi 7. člena Pravilnika o dodeljevanju posojil in sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Gornja Radgona (Ur. objave občin Pomurja št. 25/91) je Izvršni svet SO Gornja Radgona, sprejel

RAZPIS

za dodeljevanje posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Gornja Radgona v višini 720.000,00 SLT.

POSOJILCI SE DODELUJE ZA NASLEDNJE NAMENE:

1. zagotavljanje novih delovnih mest in samozaposlovanje,
2. nakup osnovnih sredstev, če se tako zagotavljajo nova delovna mesta,
3. urejanje poslovnih prostorov, v katerih se bo dodatno zaposlovalo,
4. zagotovitev oz. ohranitev obstoječih delovnih mest.

UPRAVIČENCI ZA PRIDOBITEV POSOJILA

Posojilo lahko pridobijo občani, ki samostojno opravljajo dejavnost na podlagi obrtnega dovoljenja, podjetja v zasebni lasti in občani, ki so pri pristojnem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oz. na sodišču priglasi- tev za vpis podjetja v sodni register in priložili vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oz. podjetja.

Za posojilo lahko zaprosijo stalni prebivalci občine oz. nosilci dejavnosti, ki imajo sedež obratovalnice ali podjetja v občini Gornja Radgona.

OSTALA DOLOČILA

Prošnje za dodelitev posojila se vložijo v roku 15 dni od dneva objave razpisa pri oddelku za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Gornja Radgona. K prošnji je potrebno predložiti investicijsko informacijo na predpisanem obrazcu. Obrazec dobijo prosilci v sprejemni pisarni občine G. Radgona.

Posojilo se dodeljuje brezobrestno za dobo enega leta s šestmesečnim moratorijem.

Sklep o dodelitvi posojila bodo prejeli prosilci v roku 8 dni po sprejemu v izvršnem svetu SO Gornja Radgona. Nepopolnih vlog komisija ne bo obravnavala.

VESTNIKOV avtomobil

RENAULT 5 Campus plus/5 V je avtomobil, ki čaka morda prav na vas?

POKROVITELJ: AGROSERVIS p.o.

MURSKA SOBOTA, Kroška 58, tel.: 21-630

Prodaja vozil RENAULT

Vestnik informira in nagraduje

Obkrožite številko predmeta, ki je po vašem mnenju na sliki, izrežite kupon in ga prilepljenega na dopisnico pošljite na naslov: Vestnik, 69000 Murska Sobota, Titova 29/1. Rešitev pričakujemo do petka, 13. decembra, ko bomo v uredništvu izžrebali nagrado, vredno okrog 10 000 tolarjev. V tem žrebanju enakopravno sodelujejo vsi bralci Vestnika (tisti, ki ga kupujete v kioskih, in tisti, ki ga imate naročenega). Čim več kuponov boste poslali, tem več bo možnosti za nagrado! V sklepnem žrebanju, ki bo na koncu serije žrebanj za manjše nagrade, pa bomo izžrebali osebni avto Renault 5 Campus, vendar bomo pri tem upoštevali le poslane kupone rednih naročnikov. Nove naročnike vabimo v veliko Vestnikovo družino!

Kaj je na sliki?

Kupon št. 2

1. Neznani leteči predmet
2. Model za pecivo
3. Okrasna kapa avt. kolesa

Pošilja _____ iz _____ ulica _____ št. _____ pošta _____

Direktorica in glavna urednica Vestnika Irma Benko podeljuje kristalno vazo najboljšemu športniku Pomurja za leto 1991 Marku Slaviču.

Kegljalka Marika Kardinar kot druga najboljša, športnica Pomurja za leto 1991 prejema nagrado iz rok predsednika Športne zveze Slovenije dr. Rajka Sugmana.

Predsednik NTK-ja Sobota Riko Kolmančič prejema kristalno vazo iz rok odgovornega urednika Vestnika Janka Votka za prvo mesto med pomurskimi športnimi kolektivi.

Foto: Nataša Juhnov

XXVIII. ANKETA VESTNIKA ZA IZBOR POMURSKIH ŠPORTNIKOV 1991

Gabika Bočkaj in Marko Slavič športnika leta

Uredništvo Vestnika je letos že 28. izvedlo anketo za izbor športnika, športnice in športnega kolektiva Pomurja za leto 1991. To zahtevno nalogo so tokrat opravili športni novinarji, športni delavci občinskih športnih zvez, predsedniki izvršnih svetov SO in predsedniki večjih športnih društev in klubov. Razglasitev najboljših je bila preteklo nedeljo v Beltincih med polčasom prvenstvene tekme SNL-a med Potrošnikom in Mariborom Branikom.

Za najboljšega športnika Pomurja v letu 1991 je bil izbran član KK Ljutomer Marko Slavič mlajši, evropski podprvak in državni rekorder na 1600 m s kilometričnim časom 1:15,0. Letos je kar 17-krat zmagal. Drugo mesto je zasedel atlet Mišan Balek, ki se je po 25 letih letos poslovil od aktivnega tekmovanja. Letos je dosegel več odličnih rezultatov v hitri hoji. Tretji pa je bil rokoborec Rade Bačič, trenutno najperspektivnejši tekmovalac v Pomurju.

Za najboljšo športnico Pomurja je bila izbrana karateistka Gabika Bočkaj, članica KK Murska Sobota, deveta na svetovnem prvenstvu v katah v Mehiki. Druga je bila kegljalka Marika Kardinar, ki je še vedno naša najboljša tekmovalka. Letos je celo izboljšala svoj svetovni rekord s 480 na 486 podrtih kegljev. Je članice svetovnih klubskih prvakinj Ema

iz Celja. Tretja pa je bila atletinja Marija Števanec, članica slovenske reprezentance, ki je letos dosegla nekaj odličnih uvrstitev.

Za najboljši športni kolektiv je bila izbrana Namiznoteniški klub Sobota, Murska Sobota, ki ima v svojih vrstah kar 6 kategoriziranih perspektivnih igralcev, kar je največ v Pomurju. Drugo mesto je pripadlo Brodarskemu društvu Mura iz Kroga, ki letos praznuje 40-letnico delovanja in se ponaša z nekaterimi odličnimi rezultati in organizacijskimi uspehi. Tretje mesto je osvojil Nogometni klub Potrošnik iz Beltincev, ki je letos dosegel svoje največje uspehe, saj se je prvič uvrstil v SNL.

Priznanja in nagrade so najboljšim razdelili predsednik Športne zveze Slovenije dr. Rajko Sugman, direktorica in glavna urednica Vestnika Irma Benko in odgovorni urednik Vestnika Janez Votek.

Športna napoved

KUPON

SLOVAN : POTROŠNIK

NAFTA : ŽIVILA NAKLO

MURA : SVOBODA

(Ime in priimek ter naslov)

Izrezani kupon je potrebno poslati na uredništvo Vestnika najpozneje do sobote, 7. decembra 1991, do 12. ure. Med pravičnimi napovedmi rezultata bomo izžrebali tri dobitnike lepih nagrad.

REZULTATI ANKETE

Športniki Pomurja

1. MARKO SLAVIČ (kasaški šport)	154
2. MILAN BALEK (atletika)	93
3. RADE BAČIČ (rokoborba)	88
4. MIRKO UNGER (namizni tenis)	76
5. FRANC PODLESEK (rokoborba)	71
6. HARY STERŽAJ (kegljanje)	65
7. BORIS RIHTARIČ (namizni tenis)	51
8. GEZA GRABAR (atletika)	50
9. SREČKO MEOLIC (rokomet)	50
10. JOŽE KOSI (nogomet)	47
11. ROBERT BENKOVIČ (namizni tenis)	46
12. MIRO MATJASEC (športni ribolov)	44
13. IZTOK HORVAT (kajakaštvo)	41
14. BORUT PRELOG (odbojka)	37
15. ŠTEFAN ČERNJAVIČ (nogomet)	24

Športnice Pomurja

1. GABIKA BOČKAJ (karate)	170
2. MARIKA KARDINAR (kegljanje)	122
3. MARIJA ŠTEVANEC (atletika)	115
4. TATJANA TERNAR (karate)	114
5. MARTINA MARIČ (šah)	104
6. JASNA DJORDJEVIČ (ritm. gimn.)	95
7. MANUELA PERGAR (atletika)	87
8. IRENA DROŽINA (košarka)	54
9. MIRJANA NAGY (badminton)	53
10. MATEJA ŽALIK (kajakaštvo)	50
11. DARJA FORJAN (odbojka)	49
12. VALENTINA ŠKAFAR (judo)	6

Športni kolektiv Pomurja

1. NAMIZNOTENIŠKI KLUB SOBOTA	123
2. BRODARSKO DRUŠTVO MURA KROG	113
3. NOGOMETNI KLUB POTROŠNIK BELTINCI	109
4. KONJENIŠKI KLUB LJUTOMER	107
5. ROKOMETNI KLUB POMURKA BAKOVCI	107
6. ODOJKARSKI KLUB EMONACOMMERCE LJUTOMER	70
7. NAMIZNOTENIŠKI KLUB RADGONA	63
8. AERO KLUB MURSKA SOBOTA	60
9. NOGOMETNI KLUB TURNIŠČE	53
10. NOGOMETNI KLUB MURA MURSKA SOBOTA	48
11. NOGOMETNI KLUB NAFTA LENDAVA	48
12. ŠPORTNO DRUŠTVO TIŠINA	42
13. HOKEJSKI KLUB LIPOVCI	34
14. JUDO PARTIZAN MURSKA SOBOTA	16
ODOJKARSKI KLUB VIGROS MURSKA SOBOTA	16

odsev mladosti

Na Madžarskem

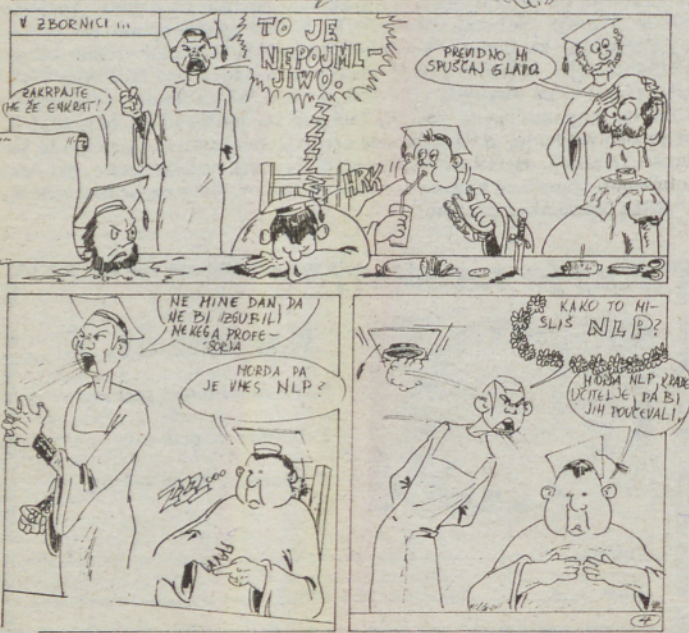
V petek smo šli na Madžarsko. Peljali smo se z avtobusom. Ko smo prišli tja, smo šli najprej v dijaški dom. Tam smo odložili stvari. Nato je prišla tovarišica. Peljala nas je v veliko dvorano. Prišli so otroci. Tovašica jim je razlagala o naši igrici. Nato smo nastopali. Igrali smo igrico Okroglo jajce. Deklica nam je prinesla rože in rekla, da nam jih podarja njihova šola. Tovašica Nada, naša mentorica, se je zahvalila. Nato smo večerjali. Prišli smo v dom in šli spat.

Naslednji dan smo šli nastopat v Števanovce, nato pa še v drugo vas. Potem smo šli v gostilno, kjer so nastopali odrasli iz Murske Sobotice. Tam smo dobili sendviče in imeli večerjo. Ko smo se najedli, smo se pogovarjali. Nato smo šli na avtobus in se odpeljali nazaj v Slovenijo.

Bilo je zelo lepo. Obisk na Madžarskem mi bo ostal vedno v spominu.

Danijela Kreft, 8.a,

OŠ IV., M. Sobota

Čari mojega mesta

Živim v enem od najlepših zdraviliških mest v Republiki Sloveniji. To so RADENCI. Tukaj živim že od rojstva, to je natanko deset let. Mislim, da nikjer ni tako lepega parka z mogočnimi smrekami in tako lepe narave. Vsak letni čas prinese v moje mesto svoj čar.

V ožjem zdraviliškem kompleksu so hotel Radin, Narodna restavracija in muzej Radenske. Sem prihajajo ljudje, željni zdravja, oddiha, miru in prijetnega podnebja, ki je značilno za RADENCE in okolico. Imamo termalni (zaprt) bazen z zdravilno vodo in odprt bazen z normalno vodo. Turistično društvo organizira vsako leto s sodelovanjem vseh krajanov festival cvetja. Takrat je moje mesto še posebno lepo, ker se vse koplje v pestrih barvah razstavljenega cvetja. Lani smo dobili priznanje kot najlepše urejen turistični kraj v Republiki Sloveniji, dobili pa smo tudi turistični nagelj.

V mojem mestu in okolici je zelo dosti vrečev naravne zdravilne mineralne vode, ki je dobila ime po mestu RADENCI in se imenuje TRI SRCA. Polnijo jo v polnilnicah v zasebku Boračeva. Od tu jo vozijo po vsem svetu. Menda ni države na svetu, ki ne bi poznala ali vedela za radensko-tri srca. V RADENCIH je razvit tudi gostinski turizem, zato imamo tudi šolski center gostinske usmeritve.

Želim si, da bi bilo moje mesto še naprej tako lepo, ter da bi se še naprej razvijalo, vendar ne na račun neokrnjene narave. Verjetno bomo to tudi dosegli, vendar moramo vsi krajanje Radencev po svojih zmogljivostih in močeh pomagati pri ohranjanju lepote naših RADENCEV. Če bi se morala kdaj odseliti iz mojega mesta, bi mi bilo zelo težko. Verjetno ne bi nikoli in nikjer našla tako lepega mesta, kot so RADENCI. Zato je moja skrita želja, da mi ne bo potrebno nikdar in nikoli zapustiti lepega rojstnega kraja.

Sabina Nepužlan, 4.a,

OŠ Ivana Nemca-Vojka, Radenci

Naše kuharske sposobnosti

Ura gospodinjstva. Nestrpnost smo pričakovali tovarišico, saj smo vedeli, da bomo danes pokazali svoje kuharske sposobnosti. »Že vnaprej vas opozarjam,« je začela tovarišica, »da se boste ravnali po navodilih in seveda na koncu vse lepo pospravili. Pa nobenih neumnosti,« nam je zabičala, a je ta zapoved šla kar mimo naših ušes.

Fantje so pripravljali ocvrt krompirček, deklice pa rižev narestek. Začeli smo z delom. Vneto smo lupili, mešali in se prijetno zabavali. Tovašica je spremljala potek dela in nas vmes večkrat okregala, saj smo si kar po domače oblizovali prste. Na začetku je šlo vse gladko, potem pa se je zataknilo. Tovašica je odšla k fantom, nam pa je v trenutku uspelo narediti napako. Kuhan riž smo usule v pekač in kar mimogrede pozabile na beljak. Ko je bil riž že skoraj pečen, nam je tovarišica povedala, da bi morale dodati tudi beljak. Medtem ko je bila ona pri nas, pa je šlo vse narobe pri fantih, saj so bili neučakani in so dali krompir v mrzlo olje. Zato se je cvrl kar 25 minut. Deklice smo svojo napako popravile. Dodale smo beljak in še rozine. Po učilnici je prijetno zadisalo. Pregovor pravi, da je lakota najboljša kuharica. In res. Naši prazni želodci so se začeli oglašati in z veseljem smo pojedli hrano, čeprav ni bila mojstrsko pripravljena. Pač še nismo zreli za kuharske mojstre.

In potem je sledilo pomivanje posode. Šele zdaj se je začel direndaj. Fantje so posodo le rahlo podrgnili in niti splaknili je niso. Zato smo nalogo prevzele deklice. Ponovno smo pomile posodo in jo pospravile, saj fantom ni za zaupati.

Vsi imamo radi take praktične vaje, saj smo ob njih sproščeni, se imenitno zabavamo in obenem učimo.

Renata Špilak, 8.a,

OŠ Turnišče

1. drugo razred

Letos obiskujem 2. v razred. Zelo rada hodim v šolo, saj sem v oddelku, kjer me tretjamo pred enicami. Naše delo se namreč ne omejuje z ocenami od ena do pet. Pa si ne mislite, da se zaradi tega ne učimo! Lučna sem v šoli, le jutranje vstajanje je zame in za večino učencev prava muka. In vredo od 7.15 uri se razredna ura! Zahajam pri vseh učiteljih, ki ob 9 uri z željo nas učence nikoli ne vprašajo.

Tada Anžič, 2. c,

OŠ J. Lankarja,

Ljutomer

Moje muce

Imamo jih pri babici. So zelo pridne, a lene. Zvečer vedno pridejo k meni in se ob meni vležejo. Stare so štiri mesece. Tehtajo približno 3 kg. Ko pospravljam ali rišem, mi venomer nagajajo. Z njimi se zelo rada igram. Ko kam grem, hočejo z menoj. Včasih, ko imam odprt predal pisalne mize, grejo vanj spat. Jedo različno hrano. Čeprav mi venomer nagajajo, jih imam zelo rada. Upam, da imajo rade tudi one mene.

SIMONA BOHAR, 4.a,

OŠ Daneta Šumenjaka, M. Sobota

Odgovora na 34. vprašanje seveda niste mogli najti v kakšnem leksikonu, ampak je bilo treba malo bolje razmisliti. Tako bi lahko ugotovili, da doseže največjo dolžino na naših poljih bučno steblo, ki mu eni pravijo »bilo«, drugi pa »tikvinje«. Dolžina tega plazečega stebela je od 10 do 15 metrov. Večina pa nas je odgovorila, da doseže največjo dolžino koruzinje oziroma fižol. Pri žrebanju smo upoštevali le pravilne odgovore, h katerim je bil priložen tudi naš kupon iz Vestnika. Nagrado si je tako zaslužil Aleksander Horvat iz Budincev. Čestitamo mu tudi v imenu knjigarne in papirnice Dobra knjiga, ki je pokrovitelj tega nagradnega kviza!

(KUPON)

36. vprašanje: Ali veste, kako se imenuje pokrajina na Madžarskem, kjer živijo pripadniki slovenske narodnosti in približno koliko jih je?

Odgovore bomo žrebali 12. decembra. Ne pozabite priložiti našega kupona!

Srečanje bolnikov

Preteklo soboto je bilo v prostorih DPPR v M. Soboti srečanje članov podružnice Društva bolnikov z multiplo sklerozo Pomurja, ki jih je v tem severovzhodnem delu Slovenije že skoraj 50. Na srečanje je prišla tudi dr. Tobijeva, ki za te bolnike skrbi v specialistični ambulanti soboške bolnišnice. Izmenjena so bila številna nova spoznanja in izkušnje. Ob tem pa je bila članom razdeljena tudi prva številka glasila Društva bolnikov z MS Pomurja. Glasilo je izšlo v 30 izvodih, gradivo zanj je zbral ter pripravil za objavo Milan Koren (na sliki: v sredini), ki bo najverjetneje prevzel še vlogo urednika, kajti po odmevu na prvo številko, naj bi ta izdaja ne bila zadnja. Podobno srečanje društva MS bo še letos decembra.

Besedilo in slika: Filip Matko

Učijo se šivati in krojiti

Delavska univerza Lendava je pripravila 40-urni tečaj šivanja in krojenja. Tečaj je namenjen predvsem ženskam. Razdeljen je na dva dela, polovico časa bodo namenili krojenju, drugo polovico pa šivanju. Tečajnice se bodo naučile šivati in krojiti krila in bluže. Ker je v Lendavi veliko nezaposlenih žensk in deklet, delavska univerza pričakuje dobro udeležbo. Tečaj se bo začel konec meseca. Vsi dosedanjí tovrstni tečaji so bili dobro obiskani in ni razloga, da ne bo tudi ta.

JD

Vicešampion krvodajalcev

Franca Fartku (desno) čestita Janko Horvat (levo).

Letos avgusta je časopis Vestnik poročal o prvem krvodajalcu v soboški občini, Jožetu Ošlaju iz Puconec, ki je stotič prostovoljno daroval kri. Kot vicešampion se je Jožetu Ošlaju minuli torek pridružil še 52-letni Franc Fartek iz Murse Sobotice. Tako je bilo poskrbljeno za priložnostno slovesnost, saj je predsednik komisije za krvodajalstvo pri občinski organizaciji Rdečega križa v M. Soboti, Janko Horvat, letos izročil posebno priznanje, plaketo ter priložnostno darilo že drugemu jubilaru. Seveda ni manjkal fotoaparati in vicešampiona Franca Fartka vam tokrat predstavljamo.

Tudi on je začel s krvodajalstvom pri vojakih, leta 1961, ko se je vojak za to dejanje dva dni prej odpustilo s službenja vojašnice. Toda krvodajalstvu se je Franc Fartek zapisal za vse življenje. Najprej je prostovoljno dajal kri enkrat ali dvakrat letno, zadnja leta pa se oglašja na oddelku za transfuziologijo Splošne bolnice v Rakičanu vsak tretji mesec.

Tako je bilo tudi pretekli torek, ko so bili mimo trije meseci od prejšnjega odvzema in zjutraj je prišel med prvimi. Na transfuzijskem oddelku so ga bili zelo veseli. Saj je Franc Fartek tudi po naravi vesel. Je sicer strojni ključavničar in 30 let zaposlen v Pomurskih mlekarnah (nekdanj Mlekopromet!) kot vodja kurilnice. V prostem času pa je najraje na čistem zraku. Tega je na pretek v njegovem vinogradu v Salovcih na Goričkem. Tja zahaja po svojem srečanju z Abrahamom, prej pa se je redno ukvarjal s športno rekreacijo: igranje nogometa, kegljanje in šahiranje.

Sam je prepričan, da bo nadaljeval s prostovoljnim dajanjem krvi, kajti meni, da tako vsaj z nečim koristi družbi. To mu seveda radi verjamemo in mu želimo še naprej krepkega zdravja, da bo še večkrat lahko daroval kri v humane namene.

Besedilo in fotografija: Filip Matko

Car pred Kučanom

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA

GLASUJEM ZA

12

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

Novembrsko glasovanje v anketi za izbor Pomurca meseca je pokazalo, da je tudi novembra najpopularnejša osebnost gledališki igralec Evgen Car. Dobil je 33 glasov. Na drugo mesto se je prerinil predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, za katerega je glasovalo 13 naših bralcev, medtem ko so humoristu Gezi Farkašu namenili 6 glasov.

SREČANJE S ŠTEFANOM KOJJAČEM

Obnavlja strojne dele z nanosom kovine, v prihodnosti pa tudi keramike. Aparat, kot ga ima, premorerna le še JNA in inštitut

Čeprav je Štefan Kofjač iz Murske Sobotice že nekaj let uradno v pokoj, se ne more in ne more ločiti od obratovalnice, ki je sicer prepisana na hčerko Marjeto. Star je 69 let, nedavno je prestal težko operacijo, pa kljub temu ne miruje. Povedal je sicer, da je že nekaj mesecev manj dela in da tako hudo, kot je zdaj, še ni bilo, a kaže, da se bo stanje le izboljšalo.

»Problem je v tem, ker poslužemo v glavnem z družbenimi podjetji, tudi s tistimi z območja Hrvaške. V naši obratovalnici opravljamo tako imenovano metalizacijo. To pomeni, da na razne strojne dele, ki so se izrabili, nanese s posebnimi pištolami kovinske ali keramične drobce. To je reparaturna metalizacija. Opravljamo pa tudi antikorozijsko, s čimer določene dele (predvsem zunanje) zaščitimo proti rjavenju.«

Štefan Kofjač je imel električni varilni aparat prvi v Murski Soboti. To je bilo 1951. leta. Tedaj je bil tudi soustanovitelj društva varilne tehnike Slovenije. Aparat je kupil pri izdelovalcu v Zagrebu. Dotlej pa so v delavnici posamezne kovinske dele kovili. S tem načinom spajanja se je spoprijel tudi na izpitu za mojstra, ko je moral narediti ogrodje za »redline« (pekače) zidanega kotnega štedilnika.

»Oče Franc je ključavničarsko delavnico ustanovil 1910. leta, jaz pa sem se tega poklica izučil pri njem. Vrsto let smo izdelovali razne štedilnike in peči za ogrevanje, med vojno, ko pa ni bilo mogoče kupiti okovja za okna in vrata, pa tudi to. Z lastnimi izdelki smo tako opremlili stavbno pohištvo soboške gimnazije in ekonomske šole.«

Ob obisku v obratovalnici Kofjač na Lendavski cesti v Murski Soboti smo postali pozorni na nenavadne pištole, seveda tiste, ki jih uporabljajo za nanašanje kovinskih, keramičnih in drugih oblog; potem na več stružnic, od katerih ena omogoča struženje do 5 metrov dolgih predmetov, a jo za zdaj uporabljajo v glavnem kot držalo za večje predmete, ko nanje nanašajo kovino ali keramiko. Potem so v delavnicah številni vrtni stroji in še bi lahko nizali. Štefan

Prvi varilec v Murski Soboti

nam je pokazal tudi napravo za nanašanje keramike s plazmo. Aparat je uvozil iz ZDA. Tako napravo imata v (nekdanji) Jugoslaviji le še JNA in inštitut

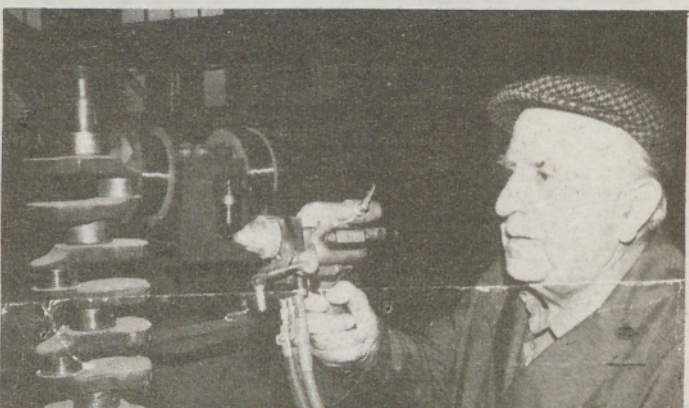
Nuklearni inštitut v Vinči. Pojasnil je, da tega aparata še ni dal v pogon, kajti sedanja električna napeljava v delavnici ne bi prenesla take obremenitve. Potrebo

no bo napeljati nov, močnejši vod, kar pa je izredno velika naložba in se vanjo v teh težkih časih ne upa spuštiti.

Metalizacija je zahteven tehnološki postopek, ki mu je lahko kos le strokovnjak. Štefan Kofjač se je s to tehnologijo najprej seznanil na Dunaju, kjer je bil na specializaciji zaradi pridobitve izkušenj za plamensko metaliziranje. Pozneje se je usposabljal v Pragi. Tam pa za postopek elektrometalizacije.

V obratovalnici Kofjač imajo ta čas zaposlena dva delavca. Letos niso razstavljali na celjskem sejmu obrti, v prejšnjih letih pa skoraj vsako. Tam so vselej postali pozorni na obnovljene strojne dele, žal pa smo se o dejavnosti tega dolgoletnega obrtnika uspeli pogovarjati šele sedaj. Bil je zaposlen kot le malokdo.

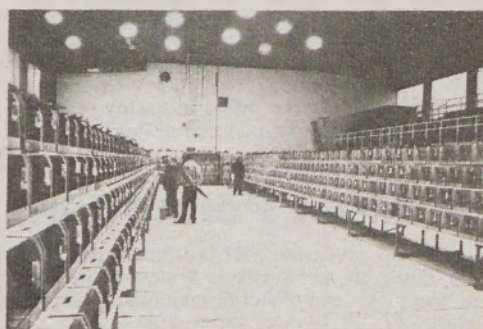
Š. SOBOČAN

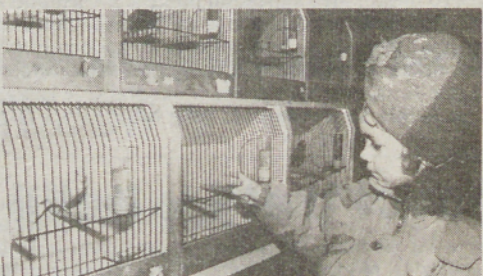
Izrabljena gred je zanič; ko pa nanjo nanesemo kovinske drobce in jo izstružimo, je kot nova. Na sliki Štefan Kofjač z eno od pištol za metalizacijo. Foto: J. Z.

Ob rekordu prednjačijo domačini

Devet mednarodnih sodnikov je imelo dva dni polne roke dela, da je ocenilo kar 1417 ptic iz 25 slovenskih društev iz sosednje Avstrije, medtem ko se tekmovalci iz Hrvaške in Madžarske niso odzvali. Tolikšno rekordno število se je namreč zbralo na prvem državnem prvenstvu Slovenije v telovadnici soboške gimnazije, ki sta ga ob pokroviteljstvu KZ Panonka organizirala republiška zveza društev za varstvo in vzgojo ptic in domače društvo. To tudi prednjači po nazivih šampionov v posameznih kategorijah. Ta laskavi naslov so si priborili: Štefan Černjavič za križance, Matjaž Grilec za eksote in Karel Gjergerk za postavne kanarčke.

KLETKA PRI KLETKI ALI PTIČ PRI PTIČU — Takšen je pogled na nepregledno množico razstavljenih ptic najrazličnejših vrst.

SREČA JE TUDI PTIČEK — Zlasti za najmlajše je bila tokratna razstava nekaj posebnega, saj so si lahko na enem mestu ogledali tako kanarčke kot papige, eksote in križance.

PTIČJA DRUŠČINA — Veliko obiskovalcev si je z zanimanjem ogledalo 1. državno prvenstvo ptic.

KAJ SE PA TOLIKO ČUDITE? — Ali res še nikoli niste videli tako velike papige? Če ne, potem si me pozornost ogledite!

Besedilo: M. JERŠE — Foto: N. JUHNOV, J. ZAUNEKER

Čigava je železniška postaja?

Lani smo praznovali 100-letnico železnice v Lendavi. Železniška postaja je imela v tem preteklem času najrazličnejši pomen in doživljala različne usode. Sprva je bila okno v svet našim krajem na začetku devetnajstega stoletja, povezovala jih je z notranjostjo Madžarske in proti Zagrebu. Po prvi svetovni vojni je postala zadnja obmejna postaja stare Jugoslavije, po drugi vojni pa je nekaj časa prenehala delovati, v petdesetih letih pa je po železnici spet stekel promet, tokrat v novi Jugoslaviji, ki je v teh dneh praktično prenehala obstajati. Tokrat je železniška postaja v samostojni Sloveniji, a praktično še vedno spada pod Hrvaško, upravno k železniško-tran-

sportnemu podjetju iz Varaždana. Prvič v zgodovini železniške postaje je ob njej tudi carina. Promet, posebno tovorni, poteka po železnici v sosednjo Hrvaško nemoteno, le da je nekaj zapletov okrog carinjenja blaga. Tega bi namreč morale delovne organizacije najprej voziti na carinjenje v M. Soboti, vendar smo zvedeli, da cariniki prihajajo tudi v Lendavo, kjer opravijo svoje delo. Na vsak način je lendavska železniška postaja v čudnem položaju. Če bi bil promet po železnici z Madžarsko obnovljen, bi imela seveda večji pomen, ker pa je ta projekt še negotov, bo ostala le na obrobju Slovenije. Kljub vsemu bo potrebno njen status čim prej urediti.

JD

Namesto starega nov servis

Te dni so začeli v Dolnjem Lakošu na bencinskem servisu odstranjevati vse naprave, da bi na istem mestu do maja prihodnjega leta zgradili novega, sodobnejšega in večjega, ki bo zadovoljeval potrebe kupcev in tranzitnega prometa, ki je čedalje večji. Bencinski servis je nekako med mejnima prehodoma v Dolgi Vasi in Petišovcih z Madžarsko oziroma Hrvaško. Porabniki z območja sedanjega bencinskega servisa bodo med gradnjo novega preusmerili v Beltince in Dubrovnik, bencinska črpalka v Lendavi pa naj bi zadovoljila potrebe lokalnega prometa. Odslej bo nedeljski dežurni servis v Lendavi. Direktor Petrolove enote v Murski Soboti Štefan Ciz nam je povedal, da bo naložba stala 16 milijonov tolarjev, sredstva pa so že zagotovljena, tako da je ob primernem vremenu mogoče pričakovati, da bodo nov servis zgradili v 120 dneh. Ob gradnji pa se spet postavlja vprašanje, ali je ta na pravem mestu in ali ne bi bilo bolje, da bi ga zgradili v Lendavi na prostoru med novo avtobusno postajo in delavnicami srednješolskega centra. Na tem prostoru, ki je že leta neizkoriščen in ki je dokaj velik, bi bilo zanj idealno mesto.

JD

(GL)OSA

Martin in Marko na čakanju

»Veš, česar se najbolj bojim?« me je ondan vprašal Martin.

»Najbrž bolezní,« sem mu odvrnil.

»Bolezní? Saj vidiš, da sem zdrav kot dren. Bojim se, da mi bodo našli delo in tako ne bom več na čakanju. Kaj mi manjka; dobim toliko kot tisti, ki hodijo na delo, povrh pa lahko normalno obdelam polja, vinograd, poskrbim za živino. Tedaj, ko pa je naši fabriki šlo dobro, sem moral vse to postoriti, preden sem šel v službo ali pa potem, ko sem se vrnil domov. Prekrito sem se nagaral.«

Tako moj znanec, ki bi lahko bil tudi vaš. Vse več jih je »na čakanju« — in — bogme — dobro se jim godi in se preveč ne pritožujejo. Tudi to, da gredo mesečno enkrat »štemplat«, ni nič hudega, saj se tedaj srečajo stari znanci, kako rečejo in tudi zvrnejo kak kozareček. Včasih so pili v tovarni, zdaj pa »morajo« v gostilni.

Martina sem poskušal prestrašiti. Rekel sem mu, da mu bodo našli delo prej, preden bosta potekli dve leti, kolikor naj bi bil na čakanju. Omenil sem mu tako imenovana javna dela, češ da tolarjev ja ne more kar tako prejemati, ne da bi delal.

»Misliš, da nas bodo »pritisnili?« Mene že ne bodo! Rajši vse pustim, saj lahko preživim od dela na kmetiji. Pogled cene prašičev, kako hitro se dvigajo; pa za mleko dobimo denar, najbrž tudi vsega vina ne bomo spili, ampak ga bomo nekaj prodali ... Tistih nekaj tisoč tolarjev bom že lahko pogrešal, saj jih tako in tako potrošim.«

Martina nisem prestrašil. On že ima priložnost za druge vire dohodkov za preživetje.

»Tistemu Marku zagrozi,« mi je naposled velel. »Vidiš ga, da se je povsem odvalil dela. Dokler je hodil v fabriko, se je vsaj bril, zdaj pa ne naredi niti tega. Čaka le tiste uboge tolarčke, hodi loviti ribe, a domov se vrača s praznim cekarjem, včasih pa ga pridejo iskat domači v bife. Če ga pokličeš na pomoč na kmetijo ali k zidarjem, da bi mešal malto, se izgovori da je »na čakanju« in da zato ne sme delati.«

Moj znanec Martin je očitno dober opazovalec. Je že tako, da ti stega, ki je delaven, ne spravi na kolena prekinitev izdelave v tovarni, saj potem bolj poprime na svojem imetju, se pridruži kakemu obrtniku ali pa postane obrtnik celo sam. Po drugi strani pa so ljudje, ki so zadovoljni, če se lahko dobimo denar, najbrž tudi vsega ne presegnejo se radi; če pa so na čakanju, potem pa sploh ne.

Martina sem se opravičil, ker sem ga skušal prestrašiti. Samokritično sem sam pri sebi priznal, da bi moral vse to reči Marku. Sklenil sem, da bom to storil, a še nisem, saj ga ne morem najti, ko pa ves dan lovi ribe. Človek je pač na čakanju, kar je — očitno — vzelo prelikto resno.

ŠTEFAN S.

GORNJA
RADGONA

Denar
Kocbekovim

Preteklo soboto so predstavniki malega nogometa iz Ruš izročili 8.000 SLT družini Terezije Kocbek, ki je utrpela škodo ob nedavni agresiji na Republiko Slovenijo. Denar so zbrali na koncertu, ki so ga priredili v ta namen. Pomoč bo prav gotovo dobro prišla družini Kocbek iz Jurkovičeve ulice v Gornji Radgoni, saj se v naslednjih dneh namerava vseliti v obnovljeno stanovanje.

F. KLEMENČIČ

DOBITKI
ZA PRVO ŽREBANJE

29. DECEMBRA 1991

1x

NISSAN MAXIMA

1x

NISSAN PATROL

1x

NISSAN PRIMERA

10x

NISSAN SUNNY

20x

NISSAN MICRA

1x

1 MILIJON TOLARJEV

1x

700.000 TOLARJEV

4x

50.000 DEM

IZPLAČLJIVO V DELNICAH
ROGAŠKE

DOBITKI
ZA KONČNO ŽREBANJE

1. 1. 1 9 9 2

GLAVNI DOBITEK

6 MILIJONOV TOLARJEV

IN
DENARNI DOBITKI
ZA ENO
IN
DVE
PRAVILNI
VRSTICI

CENA KARTICE:
100 TOLARJEV

SREČANJE S PEČARJEM ANTONOM ŽUMANOM
IZ NORŠINEC

Pečarstvo iz roda v rod

PEČARSKO-LONČARSKA OBRT ŽE OD 1876. LETA • POVPRAŠEVANJE PO KRUŠNIH
PEČEH • PREDVSEM ROČNO DELO

V mnogih kmečkih gospodinjstvih so iz »velike hiže« odtrgali dobre stare krušne peči, katerih ognjišče je bilo v kuhinjah, in tako pridobili prostor. »Le čemu nam bo peč, ko pa kruh kupujemo v trgovini,« so opravičevali to »modno« početje. Ščasoma pa so spoznali, da ga ni boljšega kruha, kot je tisti, ki pride iz domače peči. Kmečka gospodinjstva so znova dala sezidati peči za pekruha, vendar jih niso dala postaviti v sobi, ampak v kakem »zakotnem« prostoru. Večkrat (bog jim odpusti grehe!) v »svinjski kuhinji«. Seveda take peči niso obložene s pečnicami, kot so prave krušne peči, ki ne le da omogočajo kakovostno peko, ampak je za njimi prijetno posedeti, zlasti pozimi, ko tako prijetno de toplota, ki človeka greje po hrbtu.

Smo vas navdušili za krušno peč? Na podlagi tega, kar nam je povedal pečarski mojster Anton Žuman iz Noršinec pri Ljutomeru, sklepamo, da kako posebno priporočanje krušnih peči skoraj ni več potrebno, saj so v mnogih gospodinjstvih že zdavnaj spoznali zmoto in vedno več jih je, ki si dajo znova vgrajevati pravo (klasično) krušno peč. Torej tako, v kateri se speče kruh, okraši stanovanje, povrh pa še ogreva prostor.

»Pri nas sta lončarstvo in pečarstvo doma že od daljnjega 1876. leta. Tedaj je obrt začel pradedek Johan, nato je nadaljeval dedek Franc, od njega je obrt prevzel oče Anton, od 1970. leta pa sem uradni nosilec obrtnega dovoljenja jaz,« nam je povedal Anton Žuman. Brž je dodal, da bo dejavnost šla še naprej iz roda v rod, saj bo obrt ščasoma prevzel sin Robert.

V obratovalnici Antona Žumana izdelujejo zdaj predvsem pečnice (posamezne položene dele za peči) za krušne peči, potem za peči za ogrevanje prostorov, pa tudi za kamine.

Zlasti veliko je povpraševanje po pečnicah za krušne peči, ki jih na željo kupca sestavijo v pravo krušno peč. Ne da bi hoteli delati reklamo za Žumano-ve peči, ampak zgolj v informacijo bralcem navajamo ceno takih peči: okrog 18.000 tolarjev.

Na naše vprašanje, kdo danes kupuje peči, nam je mojster povedal, da vsi. Nekateri jih dajo postaviti v »kmečkih« sobah, drugi v dnevnih sobah, tretji v počitniških hišicah. Manjša krušna peč meri 120 krat 120 centimetrov, sestavljena pa je iz pečnic, ki merijo 65 krat 31 centimetrov.

Anton Žuman zaposluje v svoji pečarski delavnici poleg sina še tri delavce. Veliko je ročnega dela, saj pečnic ne »štancajo«, ampak pripravljeno gli-

no, obogateno s kremenčevim peskom, ročno vtirajo v modele. Tudi obe peči, kjer izdelke žgejo, sta klasični, saj v njih kurijo z drvmi. Za prvo žganje je potrebna temperatura do

PEČNICE — V pečarski delavnici Antona Žumana v Noršincih imajo neke vrste stalno razstavo vzorcev pečnic. Krušne peči delajo v glavnem po vnaprejšnjem naročilu. Ta pa prihajajo z vseh koncev severovzhodne Slovenije. Foto: Š. S.

800 stopinj Celzija, potem pa se izdelek par dni hladi, nakar nanesejo lošč, nato pa ga dokončno »opečejo« pri temperaturi 1000 stopinj Celzija.

Kaj pa lončarstvo? Odkar je obrt prevzel sogovornik Anton, so se preusmerili predvsem v pečarstvo. Po lončarstvu pa je bolj znan sorodnik z enakim priimkom iz Ljutomer. Neke vrste delitev dela? Zgolj naključje. S. SOBOČAN

M Mercator - Sloga

ob svojem 40. rojstnem dnevu podarja krajanom Gornje Radgone in okoličanom nov nakupovalni center

MARJANCA

samopostrežna trgovina:

- bogata ponudba živil
- poseben oddelek za kruh in pecivo
- sveže meso, delikatese
- sadje in zelenjava
- vinoteka
- gospodinjske potrebščine

okrepčevalnica Pri Marjanci:

- malice
- mini kosila
- pice
- jedi po naročilu
- kava, izbrane pijače
- in še in še...

Posebej priporočamo kavo, sadno kupo in pico Marjanca!

VSE DO KONCA LETA OB VSAKEM NAKUPU
10% POPUST!

- Pestra ponudba, prijazna postrežba, velik parkirni prostor — to je MARJANCA, nova poslovna enota Mercatorja-Sloge v Mladinski 2 v Gornji Radgoni.
- Delovni čas od 7. do 19. (samopostrežba), od 7. do 22. ure (okrepčevalnica).
- POSEBNOST: samopostrežna trgovina MARJANCA bo odprta tudi OB NEDELJAH od 7. do 12. ure.

Vabimo vas

v našo prenovljeno

in odslej samopostrežno

ŽELEZNINO

- gradbeni material • železnine • orodja • vodovodni in toplovodni material

Decembra lepe nagrade za kupce, ki bodo kupili v ŽELEZNINI blago v vrednosti nad 2.000 SLT. Žrebanje bo v začetku januarja in rezultati bodo objavljeni v Vestniku.

- Železnina je odprta od 7. do 18. in ob sobotah od 7. do 12. ure.

Tudi Jože je slekel
suknjo JLA

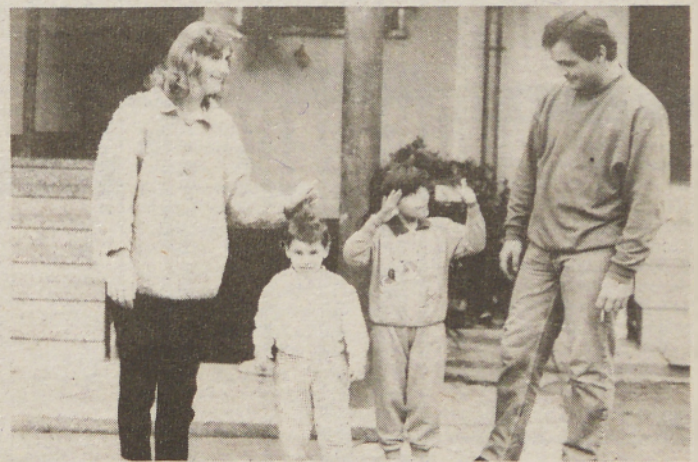
Največja želja Jožeta Copota iz Žepovcev je bila, postati pilot. Zaradi ene nekoliko zožene nosnice pa so ga zavrnili. Kljub vsemu pa je uspel dobiti takšno službo, da je bil lahko vsak dan v družbi z letali. Končal je namreč srednjo tehniško letalsko šolo v Rajlovcu, kar je zadoščevalo, da so ga namestili v servisno delavnico vojaškega letališča v Bihacu. Specializiral se je predvsem za električne instrumente v letalih. Tako je 10 let nosil tudi suktno Jugoslovanske ljudske armade. Medtem je postal stari vodnik in se pripravljaj, da bi napredoval v starega vodnika 1. razreda. To mu ne bi bilo težko doseči, saj so ga imeli za dobrega, vestnega in zelo sposobnega letalskega tehnika. Včasih je lahko tudi poletel s kakšnim transportnim letalom, ko so jih kam premeščali ali jih preskušali. Zdaj je to vse skupaj za njim, kajti tako kot velika večina slovenskih oficirjev se je tudi on odločil, da zapusti JLA.

— Slišal sem, da se vam je v Bihacu dobro godilo, da ste si tam ustvarili tudi družino, da so vam obljubili napredovanje, višjo plačo... Zdaj pa ste vsi skupaj pri vaših starših v Žepovcih. Kaj je vplivalo na to, da ste slekli vojaško suktno?

»Res je, da mi je bilo v službi dobro in da nisem imel nobenih problemov tudi v vojnih časih. Mislim, da bi kmalu napredoval. Iz dneva v dan pa sem se čutil vedno bolj krivega služiti v vojski, ki je napadla Slovenijo, zdaj pa napada, uničuje, civilne objekte in ubija ljudi na Hrvaškem. V resnici pa smo se usposabljali za to, da bomo branili naše narode pred napadom tujih sil, če bi bilo to potrebno. Zgodilo se je čisto drugače.«

— Vseeno pa ste kar precej časa ostali v tej vojski. Zapustili ste jo šele sredi septembra.

»Saj sem mislil oditi že davno prej, vendar se je govorilo, da bo letalstvo po vsej verjetnosti ostalo skupno, tudi če bo prišlo do preoblikovanja Jugoslavije. Zdi se mi, da je to omenjal tudi slovenski zunanji minist-

ter Dimitrij Rupel. Moji predstavniki pa so mi govorili, da bo to priložnost, da dobim službo v Sloveniji. Vse to me je begalo. Poleg tega je bilo zelo tvegano, najbrž življenjsko nevarno, kar tako zapustiti JLA. Tudi zaradi družine ni bilo lahko oditi. Imam 4- in 6-letno hčerko.«

— Ali vas je morda odvrčala od te namere tudi žena, ki je Bosan-ka?

»Ne, ona pri tem ni odločala, čeprav ji res ni bilo vseeno. Imeli smo primerno stanovanje, jaz pa sem dobro zaslužil, tako da njej sploh ni bilo treba hoditi v službo. V Slovenijo pa je tudi ona rada zahajala že prej. Ko me je spraševala, kakšne narodnosti naj bosta hčerki, sem predlagal, naj bosta slovenske, in tako ju je tudi brez pripomb prijavila.«

— Ali ste imeli kakšne posebne naloge pri vojaškem posredovanju v Sloveniji in na Hrvaškem? Ali ste vedeli, kam letijo letala, ki ste jih vzdrževali?

»Delal sem vse tako kot prej, včasih je bilo treba biti v službi noč in dan. Kam so bila namenjena letala, ki so vzletela z našega letališča, mi ni bilo znano. Mislim, da nad Slovenijo niso poletela. Med vojno na Hrvaškem pa vem, da se dve letali nista vrnila na naše letališče in slišal sem, da je en pilot padel, eden pa se je rešil. To je bilo do takrat, ko sem še delal na bihaškem letališču. Zdaj pa ne vem, kako je tam. Odšel sem celo prej, kot sem dobil odgovor na mojo vlogo, da želim izstopiti iz aktivne vojaške službe.«

— Kako vam je uspelo priti v Slovenijo preko območja, ki ga nadzorujejo tako imenovane martičeve sile?

»Peljal me je znanec s tovarnjakom, s sabo pa sem vzel starejšo hčerko. Od dokumentov sem imel pri sebi le voziško dovoljenje. Na srečo nismo naleteli na kontrolo. Če bi me dobili martičevci, pa bi se mi prav gotovo precej slabo pisalo. Žena in mlajša hčerka pa sta odšli na pot čez dva dni in tudi nista imeli problemov.«

— Kakšni so vaši načrti? Bi se želeli pridružiti slovenski vojski?

»Da, želim si, da bi dobil službo v slovenski vojski. O tem sem že povpraševal, pa mi je bilo rečeno, da zaenkrat ni potreb po takšnih kadrih, kot sem jaz, ker v Sloveniji še ni vojaškega letalstva. Zračni prostor pa je celo zaprt. Brez zaposlitve pa bo seveda težko. Zato sem se prijavil za carinika in upam, da me bodo vzeli. Sicer pa, če bom prisiljen, bom šel tudi za težaškega delavca v Avstrijo.«

JOŽE GRAČAR

Občinski odbor SDSS Murska Sobota

prireja

v sredo, 11. decembra 1991, ob 18. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota

JAVNO TRIBUNO

na temo:

KAJ HOČEMO SOCIALDEMOKRATI?

- Gost bo gospod MARKO SELAN. Vljudno vabljeni!
- Sledilo bo družabno srečanje.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUPŠČIN:
GORNJA RADGONA,
LENDAVA IN MURSKA
SOBOTA

Leto XXVII

Murska Sobota, dne 5. decembra 1991

Št.: 25.

Odgovorni urednik:
MARIJA MATJAŠEC

177. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine M. Sobota za leto 1991
178. Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen v občini Lendava
179. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o doodeljevanju posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Gornja Radgona.
180. Sklep o ustanovitvi, nalogah in sestavi Komisije za raziskavo po-vojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih ne-pravilnosti v občini M. Sobota

181. Sklep o ustanovitvi, nalogah in sestavi Komisije za kmetijstvo v ob-čini M. Sobota
182. Obvezna razlaga 15. člena Odloka o sprejetju prostorskih uredit-venih pogojev za mesto M. Sobota in okolico (Ur. objave pomur-skih občin št. 25/89)
183. Poročilo o izidu glasovanja na referendumu o uvedbi krajevnega samopriskevka za območje Krajevne skupnosti Razkrižje.

177

Na podlagi 3. in 4. člena Zakona o financiranju javne porabe (Ur. list RS, št. 48/90) in 4. člena Odloka o pristojnosti zborov skupščine Občine Murska Sobota (Uradne objave 490) je Skupščina občine Murska Sobota na sejah zbo-rov združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 26. 11. 1991 sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu Občine Murska Sobota za leto 1991

1. člen

V odloku o proračunu Občine Murska Sobota za leto 1991 se v 2. členu spremeni 1. odstavek in glasi:

Skupni prihodki občinskega proračuna za leto 1991 v višini 551.576.000,00

SLT se razporedijo za:

- tekoče obveznosti 425.948.300,00
- investicijske obveznosti 125.627.700,00

Drugi in tretji odstavek istega člena ostaneta nespremenjena.

2. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih ob-čin, uporablja pa se od 1. januarja 1991 naprej.

št.: 401-7/91-1
Murska Sobota,

Predsednik Skupščine občine:
Andrej GERENČER, dipl. oec., l. r.

REBALANS PLANA PRIHODKOV IN ODHODKOV PRORAČUNA OBČI-NE MURSKA SOBOTA ZA LETO 1991

Zap. št.	Besedilo	Rebalans
1	2	3
4		
PRIHODKI		
I. Izvirni prihodki občine		41.342.000,00
A. Davki, takse in denarne kazni		14.990.000,00
1. Davek od premoženja	80.000,00	
2. Davek na dediščine in darila	1.041.000,00	
3. Davek na dobitke od iger na srečo	812.000,00	
4. Poseben občinski davek od plačil za storitve	2.852.000,00	
5. Upravne takse	5.993.000,00	
6. Denarne kazni	3.228.000,00	
7. Komunalne takse	---	
8. Turistične takse	800.000,00	
8a. Sodne takse	184.000,00	
B. Prispevki		26.352.000,00
9. Prispevek za zdravstveno varstvo	19.644.000,00	
9a. Prihodki od prispevkov 90	6.708.000,00	
II. Prihodki deljeni med republiko in občino		321.946.000,00
10. Davek od dobička pravnih oseb	12.399.000,00	
11. Davek na izplačane osebné dohodke	12.750.000,00	
12. Dohodnina	252.379.000,00	
13. Davek na promet nepremičnin	349.000,00	
14. Posebni davek od prometa proizvodov	44.069.000,00	
III. Drugi prihodki proračuna		12.674.000,00
15a. Nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč	8.090.000,00	
15. Odškodnina za spremembo namembnosti	4.000.000,00	
16. Odškodnina za izkoriščanje rudnin	200.000,00	
17. Lastni prihodki upravnih organov	334.000,00	

18. Drugi prihodki	50.000,00	
IV. Dopolnilna sredstva republike		175.614.000,00
19. Dopolnilna sredstva rep. prorač.	173.555.000,00	
20. Odstoplj. promet. davek 90	2.059.000,00	
V. Krediti		---
21. Kredit banke		---
SKUPAJ PRIHODKI:		551.576.000,00

I 2 3 4

ODHODKI

C. Tekoči del		
I. Odhodki za delo organov		317.320.000,00
1. Delo državnih organov	79.953.000,00	
2. Delo izvajalskih organizacij na področju družbenih dejavnosti	237.367.000,00	
II. Transferi, dotacije, subvencije		82.234.100,00
3. Socialni transferi	39.106.100,00	
4. Dotacije družbenim dejavnostim	18.877.000,00	
5. Plačilo storitev na področju družbenih dejavnosti	22.251.000,00	
6. Subvencije in intervencije v gospodarstvu	2.000.000,00	
III. Drugi odhodki	26.394.200,00	
7. Sredstva za druge javne potrebe	24.307.200,00	
8. Sredstva rezerv	2.087.000,00	
SKUPAJ tekoči del		425.948.300,00
D. Investicijski del		
IV. Investicijski odhodki		121.627.700,00
1. Investicije v gospodarski infrastrukturi	86.768.700,00	
2. Investicije na področju družbenih dejavnosti	13.889.000,00	
3. Investicije v stanovanjski gradnji	14.720.000,00	
4. Vzdrževanje komunalnih objektov	6.250.000,00	
V. Sofinanciranje programa SSZ		4.000.000,00
1. Sofinanciranje sklada stavbnih zemljišč	4.000.000,00	
SKUPAJ investicijski del		125.627.700,00
SKUPAJ ODHODKI:		551.576.000,00

178

Na podlagi 3. in 10. člena Zakona o cenah (Ur. list RS, št. 1/91) in 1. člena Odloka o prenosu pristojnosti za določanje cen na izvršne svete skupščin in po-sebnih družbenopolitičnih skupnosti (Ur. list RS, št. 2/91) je Izvršni svet Skup-ščine občine Lendava na seji dne 21. 11. 1991 sprejel

ODREDBO

o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen

1. člen

V odredbi o določitvi najvišjih cen (Ur. objave pomurskih občin, št. 21/91) se spremeni 1. alineja 2. člena tako, da glasi:

— dnevno bivanje otrok v vrtcih v povprečju za 37,3 % ter znašajo EC me-sečno za otroke:

do 2 let starosti	7.604,00 SLT
od 2 do 3 let starosti	5.971,00 SLT
od 3 do 7 let starosti	4.201,00 SLT
od 3 do 7 let (6 ur)	2.732,50 SLT

2. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah po-murskih občin, uporablja pa se od 1. decembra 1991 dalje.

Številka: 382-1/91-3
Datum: 21/11-91

Izvršni svet SO Lendava
Predsednik
Alojz JEREČIČ, dipl. oec., l. r.

Na podlagi 270. člena Statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave občin Pomurja, št. 41/81, 7/86, 2/87 in 9/89) je Izvršni svet Skupščine občine Gornja Radgona na svoji seji, dne 14. 11. 1991 sprejel

PRAVILNIK

o spremembah in dopolnitvah pravilnika o dodeljevanju posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Gornja Radgona

I. člen

V pravilniku se spremeni 3. člen tako, da v celoti glasi:

»Posojilo lahko pridobijo občani, ki samostojno opravljajo dejavnost na podlagi obrtnega dovoljenja, podjetja v zasebni lasti in občani, ki so pri pristojnem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oziroma na sodišču priglasitev za vpis podjetja v sodni register in priložili vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja.

2. člen

V 5. členu se črta zadnji del stavka:

in zaposluje pretežno delovno silo iz občine Gornja Radgona.

3. člen

V 8. členu se spremeni točka b. in glasi:

»Potrdilo o vpisu obratovalnice v register obratovalnic oziroma izdano odločbo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti podjetja ali potrdilo, da je občan vložil zahtevek za izdajo obrtnega dovoljenja oz. registracijo podjetja.«

4. člen

V 9. členu se beseda »dinarski« nadomesti z besedo »SLT«.

5. člen

Prvi odstavek 12. člena se spremeni in glasi:

»Na predlog komisije za dodeljevanje posojil Izvršni svet Skupščine občine G. Radgona s sklepom odloči o dodelitvi posojila najkasneje v roku 40 dni od dneva objave razpisa.«

6. člen

V 13. členu se prva alineja dopolni in v celoti glasi:

— obveznost posojilojemalca, da bo posojilo porabil namensko in čas v katerem mora opraviti nove zaposlitve.

7. člen

Pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 313-6/91-11

Datum: 14. 11. 1991

PREDSEDNIK

Izvršnega sveta SO G. Radgona:
Anton TROPENAUER, ing. gr., l. r.

180

Na osnovi 181. člena Statuta občine M. Sobota (Uradne objave pomurskih občin, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) in 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine M. Sobota (Uradne objave pomurskih občin, št. 9/90) je Skupščina občine M. Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Druženopolitičnega zbora dne 26. novembra 1991 sprejela

SKLEP

o ustanovitvi, nalogah in sestavi Komisije za raziskavo poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti

I.

Ustanovi se Komisija za raziskavo poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti pri Skupščini občine M. Sobota (v nadaljevanju: komisija).

II.

Komisija ima predsednika, podpredsednika in 7 članov, ki se imenujejo izmed delegatov zborov občinske skupščine in drugih strokovnjakov.

Pri imenovanju članov komisije mora biti zagotovljena ustrezna zastopnost zborov in političnih strank.

Za proučitev posameznih vprašanj komisija lahko povabi k delu tudi strokovne institucije, državne organe in posameznike.

III.

Komisija ima nalogo, da zbere podatke:

- o številu žrtv in izginulih oseb na območju občine, med II. svetovno vojno in po njej;
- o relevantnih dejstvih v zvezi s poveljnimi poboji na območju občine in grobovih teh žrtv;
- o pravno dvomljivih procesih in njihovih posledicah;
- o drugih nepravilnostih.

IV.

Zbrane podatke, oziroma gradivo komisija posreduje republiški komisiji za raziskavo poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti.

V.

Strokovne in administrativno tehnične naloge za komisijo opravlja Sekretariat za občo upravo.

VI.

Ta sklep začne veljati takoj, ko ga sprejmejo zbori skupščine občine Murska Sobota.

Sklep se objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 021-21/90-1

Datum: 26. 11. 1991

Predsednik
skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

Na osnovi 181. člena Statuta občine M. Sobota (Uradne objave pomurskih občin, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) in 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine M. Sobota (Uradne objave pomurskih občin, št. 90/90 in 22/91) so zbori skupščine občine M. Sobota na seji združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in Druženopolitičnega zbora dne 26. novembra 1991 sprejeli

SKLEP

o ustanovitvi, nalogah in sestavi Komisije za kmetijstvo

I.

Ustavi se Komisija za kmetijstvo pri Skupščini občine M. Sobota (v nadaljevanju: komisija).

II.

Komisija ima predsednika, podpredsednika in 11 članov, ki se imenujejo izmed delegatov zborov občinske skupščine in drugih kmetijskih strokovnjakov.

III.

Komisija spremlja izvajanje kmetijske politike in izvrševanje republiških zakonov ter drugih predpisov, ki se nanašajo predvsem na:

- razvoj, organizacijo in strukturo kmetijske proizvodnje v občini;
- položaj družbenega in zasebnega sektorja v kmetijstvu v občini;
- položaj individualnega kmeta,
- davčni sistem in kreditno politiko na področju kmetijstva,
- rabo, izkoriščanje in varstvo kmetijskih zemljišč.

Komisija nadalje:

- daje pobude in predloge pristojnim republiškim organom za ureditev določenih vprašanj s tega področja,
- opozarja republiške organe na problematiko na tem področju,
- poroča skupščini o svojem delu in predlaga sprejem ukrepov na področju kmetijstva.

Za proučitev posameznih vprašanj lahko komisija povabi k delu strokovne in druge organizacije ter posameznike.

IV.

Strokovne in administrativno tehnične naloge za komisijo opravlja Sekretariat za kmetijstvo.

V.

Ta sklep začne veljati takoj, ko ga sprejmejo zbori skupščine občine Murska Sobota.

Sklep se objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 021-119/91-1

Datum: 26. 11. 1991

Predsednik
skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

182

Na podlagi 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Uradne objave pomurskih občin, št. 9/90) in 117. člena Poslovnika Skupščine občine M. Sobota je Skupščina občine M. Sobota na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in druženopolitičnega zbora dne 26. 11. 1991 sprejela

OBVEZNO RAZLAGO

15. člena Odloka o sprejetju prostorskih ureditvenih pogojev za mesto M. Sobota in okolico (Ur. objave pomurskih občin št. 25/89)

v naslednjem besedilu:

Določilo zadnjega odstavka 15. člena Odloka o sprejetju prostorskih ureditvenih pogojev za mesto Murska Sobota in okolico, ki se glasi: »Sprememba namembnosti za gostinske, trgovske ali hrupne obrtne dejavnosti v območju ni dopustna«, je potrebno tolmačiti tako, da med gostinske, trgovske ali hrupne obrtne dejavnosti, za katere na območju prostorskih enot PUP/D ni dopustna sprememba namembnosti, spada tudi slaščičarska dejavnost.

Številka: 352-6/91-1

V Murski Soboti, dne 26. 11. 1991

Predsednik
skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

183

Na podlagi 12. člena zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (Uradni list SRS št. 23/77, 18/88 in 8/90) volilna komisija Krajevne skupnosti Razkrižje objavlja

Poročilo

o izidu glasovanja na referendumu o uvedbi krajevnega samopriskpevka za območje krajevnih skupnosti Razkrižje

Na referendumu o uvedbi krajevnega samopriskpevka za območje Krajevne skupnosti Razkrižje, ki je bil izveden v nedeljo 17. 11. 1991, so bili doseženi naslednji glasovalni rezultati:

Od skupnega števila 1149 volilnih upravičencev je glasovalo 878 volilcev (ali 76,42 %), za uvedbo krajevnega samopriskpevka je glasovalo 540 volilcev (ali 47 %), proti je glasovalo 333 volilcev (ali 28,99 %), neveljavnih je bilo 5 glasovnic, glasovanja se ni udeležilo 271 volilcev (ali 23,59 %).

Volilna komisija Krajevne skupnosti Razkrižje ugotavlja, da je referendum izveden v skladu z zakonom in da je za uvedbo samopriskpevka glasovalo 47 % od skupnega števila volilnih upravičencev, tako da krajevni samopriskpek ni sprejet.

Štev.: 7-24/91

Datum: 17. 11. 1991

Predsednik volilne komisije
Krajevne skupnosti Razkrižje:
Andrej Ohman, l. r.

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TORČEK

SRĘDA

ČETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.00 Prebujajte se z nami! (Začel se je zadnji mesec v letu 91, morda vas je že zagrabil predpraznični mrzlica. Kakor vam drago, mi vam voščimo prijeten konec tedna!). 10.00 Spored RS

16.00 Jesensko popoldne (... je po koledarju še vedno jesensko in bo tako ostalo vse do nekdanjega dneva JLA. Poslušajte čestitke, dvakrat poročila in glasbeno oddajo 21.232). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

1. 14.45 Svet na zaslonu. 15.15 Sova, ponovitev nanizank. 16.50 Poročila. Slovenska kronika. 17.05 Tednik. 18.10 Tok tok, oddaja za mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.00 Forum. 20.20 Najdaljše sovraštvo, angl. serija. 21.15 Trgovina z mami, angl. nadaljevanje. 22.10 Dnevnik 3. 22.45 Sova: Pri Huxtablovih, amer. naniz. Brez obrambe, francoski film. Drazljivo, franc. erotični program.

Drugi program
14.30 Antwerpen: Tenis — Turnir za diamantni teniški lopar. 17.10 Euroritem. 17.30 Studio Maribor: Tele M. 19.00 Utrup. 19.30 Dnevnik HTV. 20.00 Koncert orkestra Slovenske filharmonije. 21.00 Mozart na turneji: Frankfurt.

HTV 1

7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Hemingway, amer. nadaljevanje. 9.00 Poročila. 9.05 Šolska tv. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 11.45 Mirovne pobude. 12.00 Poročila. 13.00 Poročila. 13.30 Tv-nanizanka. 14.00 Sporočila beguncem. 14.30 Poročila. 15.05 Ljubez in sovražstvo, kanadska nadaljevanje. 16.00 Poročila. 16.30 Kultura. 17.00 Poročila, reportaže. 18.00 Poročila. 18.10 Resnice in laži. 18.30 Letalska družba, angl. nadaljevanje. 19.30 Dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. 23.00 Dnevnik 2.

TV AVSTRIJA 1

12.15 Alahovi sinovi. 13.00 Čas v sliki. 13.55 Risanka. 14.50 Parkelj in Miklavž. 15.00 Otroški spored. 16.55 Zvenčič adventni koledar. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdravnik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Nerešeni akti XY. 21.35 Miklavž za vse primere, vesele zgodbe. 22.35 Z železnimi pestmi, vestern.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Sotrpini. 8.45 Naravno zdravilstvo. 8.55 Dallas, 50. del. 9.55 Televideo. 10.00 Za Rome. 15.30 Walt Disney vam predstavlja. 17.20 Traffic jam. 17.50 Svet denarja. 18.00 Okno. 19.30 Dnevnik. 20.00 Dallas, pon. 21.15 Panorama. 22.20 Po deseti. 22.50 Tiger, lev in panter, nemški film. 11. program: 6.00—9.00 Dobro jutro! 16.20 Prijeto popoldne! 16.30 Tudi ljudje so ljudje, nemški film. 17.15 Konec tedna. 17.30 Telefonska igra. 17.45 Za otroke. 18.15 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Kriminalka. 19.55 Z1-Z1—Labor. 20.20 Mislec. 20.55 Ekskluzivno. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.50 Film.

5.00 Prebujajte se z nami! (Pripravljamo se na božično-novoletni radijski mraton, vi nam pomagajte s svojimi predlogi. Zanimive so lahko tudi to-larske cene s tržnice. Dobro jutro!). 10.00 Spored RS

16.00 Jesensko popoldne (16.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi). 17.00 Poročila. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

8.55 Angleščina. 9.20 Rado-vedni Taček. 9.35 Pravljice iz mavrice. 10.05 Alf. 10.30 Zgodbe iz šolke. 11.45 Obrtniški pevski zbori. 12.15 Mozart na turneji. 13.15 Forum. 13.30 Dnevnik 1. 15.50 Maribor Music Show. 16.20 Sova. 17.00 Poročila. 17.05 Žabica in kit, kanadski film. 18.40 Klasični do-sežki v oblikovanju. 19.05 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.00 Utrup. 20.20 Zrebanje 3x3. 20.35 Tvariste. 21.35 Murphy Brown, amer. nanizanka. 22.00 Dnevnik 3. 22.35 Sova: V območju somraka, amer. naniz. Tisto je bilo takrat, to je zdaj, ameriški film.

Drugi program
9.55 Santa Caterina: SP v alpskem smučanju, supervel-slam (2), prenos. 15.00 Tenis — Turnir za diamantni teniški lopar, prenos. 17.45 Posnetek supervel-slam. 18.30 Priprave se na smučanje. 19.00 Garfield in prijatelji. 19.30 Dnevnik TV Sarajevo. 20.15 Filmske uspešnice: Poltergeist.

HTV 1

9.05 Šolska tv. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 12.00 Poročila. 13.00 Poročila. 14.00 Poročila. 14.15 Nočni vlak, ameriški film. 16.00 Poročila, reportaže. 17.05 Tv-drama. 18.00 Poročila. 18.10 Dokum. program. 19.30 dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. Zakaj se bojujemo. 23.00 Dnevnik 2. 23.50 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

15.30 Otroški spored. 16.00 Otroški wurliizer. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.55 Adventni koledar. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdravnik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sou Rudija Carrella. 21.55 Novo v kinu. 22.00 Zlata dekleta. 22.25 Moriska elita, film. 0.25 Čas v sliki. 0.30 Skrivnost črnih rokavic, film.

TV MADŽARSKA

6.45 Vaška TV. 7.30 Za otroke. 11.00 TV-magister. 13.00 Pa-norama. 14.00 Zelena žaba. 14.30 Prometna varnost. 15.00 Szechenyjev kviz. 16.05 Televideo. 16.15 Szecheny, tv film. 17.25 Domoznanstvo. 17.45 Proti 2000. 18.15 Za otroke. 18.45 Top model. 19.30 Dnevnik. 20.20 Kitajska četrt, amer. film. 22.30 Variete. 23.30 Rezerviran čas. 11. program: 6.00 Dobro jutro! 10.05 Prizma. 11.00 Risanka. 11.25 Košarka. 13.55 Prijeto popoldne! 14.05 Katts in pes. 14.30 Iskanje poti. 14.55 Čudovite živali. 15.10 Avtomagazin. 15.35 Notranji svet. 16.25 Za otroke. 18.10 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Bluegrass. 1. del. 20.55 80-le-tinik A. Bagya. 22.00 Dnevnik. 22.35 Žandar in seks, franc. film.

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas. 9.30 Srečanje na Murskem valu. 10.30 Glavna jed). 12.00 Spored v madžarščini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA 1

8.10 Živ zav. 9.10 Telovadka, franc. nadaljevanje. 9.35 Glas-ba skozi čas. 10.35 Garfield in prijatelji. 11.04 Ansambel Na-gelj. 11.35 Obzorja duha. 12.00 Charlie Chaplin: Kraj nesreče. 12.30 Dnevnik 1. 12.50 Oaza — življenje belega meniha. 13.25 Največji glasbeni klovn na sve-tu: Victor Borge. 14.40 Johann Sebastian Bach, nemška nado-ljevanje. 15.30 Sova. 17.00 Po-ročila. 17.05 Preprovedani pla-net, ameriški film. 18.45 Risan-ka. 19.20 Slovenski lot. 19.30 Dnevnik 2. 20.00 Zrcalo tedna. 20.20 Moj prijatelj Giono, franc. nanizanka. 21.15 Zdravo. 22.35 Dnevnik 3. 23.10 Sova: Razrednik, amer. nanizanka; v območju somraka.

Drugi program
14.00 Program HTV. 19.30 Dnevnik HTV. 20.00 Svet nara-ve. 21.00 Drugačne zvezde, po-topir. reportaža. 21.30 Praznik, francoski film (čb). 23.05 Yutel.

HTV 1

7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Kalni izvir, av-stral. nadaljevanje. 9.00 Poročila. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 12.05 Kmetijska oddaja. 13.00 Poročila, reportaže. 13.50 Poročila. 14.00 Igrani film. 16.00 Poročila. 16.20 Dokum. program. 17.00 Poročila. 18.00 Poročila. 18.10 National Geographic, amer. serija. 19.00 Hrvaška voj-na lirika. 19.30 Dnevnik 2. 20.15 Dirigenti in glasbeniki. 21.00 Politični magazin. 23.00 Dnevnik 2. 23.50 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

11.00 Vilma Degischer. 12.30 Orientacija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Katts in pes. 13.35 Dok-ter Dohltte, muzikl. 15.45 Otroški spored. 16.10 Po sledih Walta Disneya. 16.55 Adventni koledar. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 X-Large in X-Charts. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdrav-nik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Ljudska glasba, pre-nos. 21.15 Karolina, tv-film. 22.55 Mozartovo življenje, lju-bezen in bolesti.

TV MADŽARSKA

6.45 Za menedžerje. 7.30 Za otroke. 8.50 Nedeljski turnir. 11.10 Expo '96. 11.50 Dokler zvonijo. 12.00 Otroški festival. 12.40 Financial Times. 13.10 Nemški magazin. 13.40 Gala za otroke. 14.00 Pokrajine... 14.30 Rock. 15.00 Čarobna se-stica. 15.40 Za reformiste. 16.00 Walt Disney, pon. 18.00 Teden. 18.55 SP v nogometu 1994. 19.30 SP v Bel-Ami, 1. del. 20.15 Sci-fi magazin. 22.45 Bogoslužje Chanuka. 11. program: 7.00 Dobro jutro! 9.00 Profit. 9.20 Za otroke. 13.10 Pri-jeto popoldne! 13.20 Tretji ka-nal. 13.50 Usode. 14.50 Dvoran-ski kros. 15.50 Nevarna igra. 16.40 Rožmarin, madž. film (Gy. Kabos). 18.05 Delta. 18.35 Dober večer! 19.00 Familija DD. 19.35 Bluegrass. 2. del. 21.10 Pozzija. 22.30 Sport. 23.35 Mozart.

5.00 Prebujajte se z nami! (Godujete Valerije, zato vam že jutraj voščimo lep dan. Seveda tudi drugim, ki se boste že v po-stelji družili z nami!). 10.00 Spored RS

16.00 Jesensko popoldne (16.15 Sport. 17.00 Poročila. 18.00 To sem jaz). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

9.00 Lutkovna igrice. 9.20 Pe-denžep. 9.55 Utrup, Zrcalo ted-na, Mernik. 13.30 Dnevnik 1. 14.55 Obzorja duha. 15.15 So-va. 16.50 Poročila, Slovenska kronika. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček. 19.05 Risan-ka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Elektra, drama. 21.40 Osmi dan. 22.25 Dnevnik 3. 23.00 So-va: V območju somraka, amer. naniz.; Nedotakljivi, amer. na-niz. (čb).

Drugi program
17.00 Pripravimo se na smu-čanje. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Dnevnik TV Koper. 20.00 Tribute to... 20.30 Antropijsko načelo, angl. serija. 21.00 Sed-me steza, športna oddaja. 21.30 Omizje. Yutel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Kalni izvir, av-stral. nadaljevanje. 9.00 Poročila. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 11.45 Mirovne pobude. 12.00 Poročila. 13.00 Poročila. 13.30 Tv-nanizanka. 14.00 Spo-ročila beguncem. 14.30 Poročila. 15.05 Ambasadorin mož, franc. nadaljevanje. 16.00 Poročila. 16.30 Kultura. 17.00 Poročila. 18.00 Poročila. 18.20 Kristjani, angl. serija. 19.30 Dnevnik 1. 20.15 Hrvaška v sve-tu. 23.00 Dnevnik 2. 23.50 Poročila. 0.00 Tv-izbor.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Katts in pes. 9.30 Avstrija v sliki. 10.00 Šolska tv. 10.30 Naš žalosten dom, film. 12.00 Iz parlamenta. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Tednik. 14.15 Dediščina Guldenburgovih. 15.00 Otroški spored. 16.05 Noni in Mani. 16.55 Adventni koledar. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdravnik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport v ponedeljek. 21.25 Peter Strohm. 22.15 Novice iz film-skega sveta. 22.45 Senca na platnu, film. 1.20 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin. 8.30 Rezerviran čas. 15.00 Prenos zasedanja Parla-menta. 17.20 Naš ekran, v srbo-hrvaščini. 17.50 Katoliška kro-nika. 18.05 Svet denarja. 18.15 Za otroke. 19.30 Dnevnik. 20.20 Bel-Ami, 2. del. 21.50 Moj reden. 22.15 Ponujam. 23.00 Film o umobolnicah. 24.00 Dnevnik BBC-ja. 11. program: 6.00—9.00 Dobro jutro, infor-mativni magazin. 16.20 Prijeto popoldne! 16.30 Petrovo kralje-stvo, poljudnoznanstveni film. 17.30 Telefonska igra. 17.45 Za otroke. 18.10 Pop rock. 18.35 Dober večer! 19.05 Najbolji ve-sela baraka. 6. del. 20.00 Tele-sport. 21.00 Studio '91. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.45 Sončni dvorec, francoska serija.

5.00 Prebujajte se z nami! (Obeta se vam zanimivo jutro z informacijami iz Ljubljane, na-gradno glasbeno igr. malimi oglaš. glasbo in seveda prija-zno besedo voditeljice). 10.00 Spored RS

16.00 Jesensko popoldne (16.15 Mali oglaš. tel. 069/21 232 in 21 579. 17.00 Po-ročila. 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

9.00 Zgodbe iz šolke. 10.00 V četrtek ob 17.30. 11.00 Angle-ščina. 11.25 Sedma steza. 11.55 Osmi dan. 13.30 Dnevnik 1. 14.35 Angleščina. 15.00 Sova. 16.50 Poročila, Slovenska kro-nika. 17.05 Šolska tv. 18.10 Pra-vljice iz mavrice. 18.25 Alf. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Mala Gloria, amer. na-daljevanje. 21.10 Korak za ko-rakom. 22.05 Dnevnik 3. 22.50 Sova: Da, predsednik, angl. na-niz. V območju somraka, amer. naniz.; Glasba skozi čas.

Drugi program
17.10 Euroritem (17.30 Stu-dio 2 Koper. 19.00 Obrtniški pevski zbori. 19.30 Dnevnik TV Sarajevo. 20.00 Zarišče. 20.30 Umetniški večer: Franku Capri v pozdrav, amer. dokum. film; Spoznajte Johna Doeja, ameri-ški film (čb). 23.45 Yutel.

HTV 1

Šolska tv. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 12.00 Poročila. 13.00 Poročila. 13.30 Tv-nanizanka. 14.00 Sporočila beguncem. 14.30 Poročila. 15.05 Ambasadorin mož, franc. nadaljevanje. 16.00 Poročila. 16.30 Kultura. 17.00 Poročila. 18.00 Poročila. 18.20 Kristjani, angl. serija. 19.30 Dnevnik 1. 20.15 Hrvaška v sve-tu. 23.00 Dnevnik 2. 23.50 Poročila. 0.00 Tv-izbor.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Katts in pes. 9.30 Tuji jeziki. 10.30 Ka-rolina, tv film. 12.05 Sport v po-nedeljek. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Risanka. 14.00 Dediščina Guldenburgovih. 14.45 Zgodovinska steklarstva. 15.00 Otroški spored. 16.05 Noni in Mani. 16.55 Adventni koledar. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdravnik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sosedovi. 22.00 Zadnji delovni dan, film.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rezerviran čas. 9.00 Za upokojece. 16.35 Naš ekran, v nemščini. 17.05 Serijski film. 17.30 Koledar 1991. 18.05 Svet denarja. 18.15 Za otroke. 19.30 Dnevnik. 20.20 Montand de mon temps, dok. film. 21.20 Kulturna revija. 21.55 Nogomet: Benfica—Barcelona. 23.50 Dnevnik ZDF-a. 11. program: 6.00—9.00 Dobro jutro! 16.20 Prijeto popoldne! 16.30 Od pet do šest. 17.30 Telefon-ska igra. 17.45 Za otroke. 18.15 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Peta sila, ital. film. 20.35 Rock. 21.10 Prosta ura. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.45 Svet tridesetih let, 6., zad-nji del serije.

5.00 Prebujajte se z nami! (Poleg besed jutranjega spodbujanja, da se laže skobacate iz postelje, boste do desetih slišali kakšno vročo o tem ali onem iz pomurskega utripa). 10.00 Spored RS

16.00 Jesensko popoldne (16.15 Aktualna tema. 17.00 Po-ročila. 18.00 Poslušamo vas). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

9.00 Živ zav. 10.00 Elektra, drama. 11.35 Mala Gloria, amer. nadaljevanje. 12.25 Euroritem. 13.30 Dnevnik 1. 15.20 Sova. 16.50 Poročila. 17.05 Baj za obstanek. 17.30 Domače obr-ti. 17.50 Klub Klobuk. 19.00 Ri-sanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Nedosegljiva, nem-ški film. 21.40 Druga godba. 22.10 Dnevnik 3. 22.45 Sova: Alf, amer. naniz.; V območju somraka, amer. naniz.

Drugi program
18.10 Euroritem. 18.30 Slo-veni v zamejstvu. 19.00 Studio Maribor: Pogled in zadnji. 19.30 Dnevnik ORF. 20.00 Zarišče. 20.30 Športna sredi. 22.15 Svet poroč. 23.00 Yutel.

HTV 1

7.10 Sporočila beguncem. 7.25 Dobro jutro, Hrvaška. 8.00 Poročila. 8.05 Tv-nanizanka. 9.00 Poročila. 9.05 Šolska tv. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 12.00 Poročila. 13.00 Poročila. 13.30 Tv-nanizanka. 14.00 Sporočila beguncem. 14.30 Poročila. 15.05 Tv-nadaljevanje. 16.00 Poročila. 16.30 Kultura. 17.00 Poročila. 18.00 Poročila. 18.10 Dokum. program. 19.30 Dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. 23.00 Dnevnik 2. 23.50 Poročila. 0.00 Tv-izbor. 1.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Katts in pes. 9.30 Tuji jeziki. 10.30 Odi-sejeva pot, film. 12.10 Reporta-že iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 13.35 Risanka. 14.00 Dediščina Guldenburgovih. 14.45 Zgodovinska steklarstva. 15.00 Otroški spored. 16.05 Noni in Mani. 16.55 Adventni koledar. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.30 Zdravnik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Dekla iz Su-mave, film. 22.00 Veliki posel, film. 0.25 Bellamy.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Rezerviran čas. 9.00 Za upokojece. 16.35 Naš ekran, v nemščini. 17.05 Serijski film. 17.30 Koledar 1991. 18.05 Svet denarja. 18.15 Za otroke. 19.30 Dnevnik. 20.20 Montand de mon temps, dok. film. 21.20 Kulturna revija. 21.55 Nogomet: Benfica—Barcelona. 23.50 Dnevnik ZDF-a. 11. program: 6.00—9.00 Dobro jutro! 16.20 Prijeto popoldne! 16.30 Od pet do šest. 17.30 Telefon-ska igra. 17.45 Za otroke. 18.15 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Peta sila, ital. film. 20.35 Rock. 21.10 Prosta ura. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.45 Filmski klub TV 2: Sonce v mreži, slovaški film.

5.00 Prebujajte se z nami! (Milan Zrinski vas vabi v svojo družbo. Obljubljaj minute za mlade z mislimi iz šolskega zvezka, točno uro in veliko ser-visnih informacij. Poslušajte!). 10.00 Spored RS

16.00 Jesensko popoldne (16.15 Reportaža. 17.00 Poročila. 18.00 Zagrjamo in zapojmo po domače). 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

11.20 Zgodbe Stiga Trenterja, švedska naniz. 13.30 Dnevnik 1. 15.10 Slovenci v zamejstvu. 15.40 Sova. 16.50 Poročila. 17.05 Antropijsko načelo, angl. serija. 17.35 V četrtek ob 17.30. 18.40 Telovadka, franc. nado-ljevanje. 19.00 Risanka. 19.30 Dnevnik 2. 20.05 Evita Peron, amer. nadaljevanje. 21.00 Ted-nik. 22.00 Dnevnik 3. 22.45 So-va: Taksii, amer. naniz.; V ob-močju somraka, amer. naniz.

Drugi program
17.10 Euroritem. 17.30 Stu-dio Ljubljana. 19.30 Dnevnik RAI. 20.00 Zarišče. 20.30 Para-taksa, nizozem. serija. 20.55 Mali koncert. 22.05 Iz sloven-ske dramatike: Kongres, pred-stava SNG. 0.15 Yutel.

HTV 1

9.00 Poročila. 9.05 Šolska tv. 10.00 Poročila. 11.00 Poročila. 11.05 Spored za otroke. 12.00 Poročila. 13.00 Poročila. 13.30 Tv-nanizanka. 14.00 Sporočila beguncem. 14.30 Poročila. 15.05 Tv-nanizanka. 16.00 Poročila. 16.30 Znanost za svobo-do. 17.00 Poročila. 18.00 Poročila. 18.10 Dokum. program. 19.30 Dnevnik 1. 20.15 Politični magazin. 23.50 Poročila. 0.00 Tv-izbor. 1.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Katts in pes. 9.30 Dežela in ljudje. 10.00 Šolska tv. 10.30 Zadnji delovni dan, film. 12.00 Sadje. 12.15 Klub za starejše. 13.00 Čas v sliki. 13.35 Risanka. 14.00 Dediščina Guldenburgovih. 14.45 Opjeje gledališče. 15.00 Otroški spored. 15.05 Čudovito potova-nje v notranjost človeškega telesa. 16.05 Noni in Mani. 16.30 Melodije in napotki. 16.55 Ad-ventni koledar. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.30 Zdravnik Trapper John. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Dobrodošli v klub.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.30 Lajna. 9.00 Joga. 16.35 Naš ekran, v nemščini. 17.05 Serijski film. 17.30 Varstvo okolja. 18.05 Svet denarja. 18.15 Za otroke. 19.15 Videokli-pi. 19.30 Dnevnik. 20.20 Sosedje, TV-roman. 121. del. 21.25 Twin Peaks. 4. del ameri-ške serije. 22.20 Gergő, dok. film. 22.40 Za menedžerje. 23.30 Dnevnik BBC-ja. 11. pro-gram: 6.00—9.00 Dobro jutro! 16.25 Prijeto popoldne! 16.35 Narodopisni zakladi. 16.40 Iz-gubljeni in najdeni, nemški film. 17.30 Telefonska igra. 17.45 Za otroke. 18.15 Sport. 18.35 Dober večer! 19.05 Pri-mer za dva, kriminalka. 20.10 Narodnoglasbeni magazin. 20.35 Meje znanosti. 21.10 Apropos. 22.00 Dnevnik. 22.25 Pred koncem dneva. 22.50 Dru-žba hudodelcev, kriminalka.</

- Za vaše lepše praznične dni

butik Valentino

hotel AJDA, Moravske Toplice vabi na nakup:

- slovesnih in športnih ženskih, moških in otroških oblačil
- slovesnih bluz in srajc ...

— NIZKE CENE — MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČILA

SPLOŠNA OBRTNA ZADRUGA

prekmurka

UO SOZ PREKMURKA Murska Sobota razpisuje na podlagi 47. člena Statuta mesto

DIREKTORJA

Zahtevani pogoji:

- visoka ali višješolska izobrazba ekonomske, pravne ali tehniške smeri;
- da ima pet let delovnih izkušenj;
- da ima sposobnost organizirati in voditi poslovanje zadruga.

Rok prijave, pošljete jo v zaprti kuverti z oznako »za razpis«, je 8 dni po objavi. Prijavi je potrebno priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev.

kino

SPORED FILMOV V KINU
PARK M. Sobota od 6. 12. do 12. 12. 91

PETEK, 6. dec., ob 17. uri
amer. grozljivka TEMNI ANGEL

PETEK, 6. dec., ob 19. uri
nemški trdoerotični film VROČE NOČI JOZEFINE MUTZENBACHER

SOBOTA, 7. dec., ob 17. uri
amer. grozljivka TEMNI ANGEL

SOBOTA, 7. dec., ob 19. uri
amer. fantastični film ROBOCOP 2

NEDELJA, 8. dec., ob 15. uri
amer. fantastični film ROBOCOP 2

NEDELJA, 8. dec., ob 17. uri
amer. grozljivka TEMNI ANGEL

NEDELJA, 8. dec., ob 19. uri
nemški trdoer. film. VROČE NOČI JOZEFINE MUTZENBACHER

TOREK, 10. dec., ob 17. in 19. uri
amer. akcijski film OBRAČUN V PREDMESTJU

SREDA, 11. dec., ob 17. in 19. uri
amer. akcijski film OBRAČUN V PREDMESTJU

ČETRTEK, 12. dec., ob 17.00 in 19.30 amer. pustolovski film ROBIH HOOD — PRINC TATTOV (ROBIN HOOD — PRINCE OF THIEVES)

REŽIJA: Kevin Reynolds.
GLAVNE VLOGE: Kevin Costner, Morgan Freeman, Mry Elizabeth Mastrantonio ● NOVA FILMSKA USPEŠNICA.
FILM, KI JE TA HIP NAJBOLJ GLEDAN.

KAKO POSTATI PILOT MOTORNEGA LETALA? Informacije AEROKLUB MURSKA SOBOTA, tel.: 21-405.

MEDNARODNA FIRMA
išče sodelavce za predstavitev in zastopanje

v svetu visoko priznanega izdelka.

- Nadpovprečen zaslužek v tuji valuti.
- Telefon: (062) 37-902.

VELIKA NAGRADA
TURNIRJA
V ŠNOPSU

v soboto, 14. decembra, ob 14. uri v gostišču STOISER, v avstrijski Radgoni, tel.: 9943/3476/2819
NAGRADE:
1. NAGRADA: 20.000 ATS
2. NAGRADA: 10.000 ATS
3. NAGRADA: 6.000 ATS
4. NAGRADA: 4.000 ATS
in še 32 denarnih nagrad.

TAPETNIŠTVO
OBLAZINJENO
POHIŠTVO
KAVAŠ

POD LOGOM 20
68224 TURNIŠČE

- Izdelujem oblažinjeno pohištvo

- sedežne garniture
- kavče
- postelje
- ležišča

● Vse naštetu izdelujem tudi po meri.

OBNAVLJAM OBLAZINJENO POHIŠTVO, LOKALE IN OPRAVLJAM TAPETNIŠKA DELA.

Beitinci, Ravenska 27, tel.: 42-151

- bunde ● tunike ● volnene pajkavke ...

MOTORN VOZILA

OPEL KADETT, dizel, 1.6, letnik 1985, prodam. Alojz Senčar, Mladinska 23, Veržej, ☎ 87-144. M-295
LADO RIVO, letnik 1989, prodam. Jože Žekš, Vidonci 105 a, ☎ 53-188. M-298
GOLF, dizel, letnik 1985, prodam. ☎ (069) 51-102. M-302
LADO 1600, prvi lastnik, odlično ohranjeno, garažirano, zelo ugodno prodam. ☎ 41-397 ali 21-688 od 12. do 17. ure. M-303
AUDI 80, turbo, dizel, star 1 mesec, prodam. ☎ 70-550. M-306
OPEL MANTO, letnik 1973, registrirano do novembra 1992, prodam. ☎ 41-538. M-309
OPEL KADETT 1.4 S, kovinske barve, letnik 7/90, prodam. ☎ 55-025. M-310
GOLF, starejši letnik, prodam. Št. Kovača 9, M. Sobota. M-312
MAZDO 323 F GLX, staro 8 mesecev, ugodno prodam. ☎ 32-195. M-314
OSEBNI AVTO AUDI 80, dizel, prodam. ☎ (069) 75-074. M-321
ZASTAVO 128, letnik 1987, ali OLT-CIT, nov, prodam. ☎ 47-034. M-325
BMW 316, letnik 1988, prodam. Lipovci 38. M-326

Kam na kozarček in pico?
Na Hotizo v Osmico!

CITROEN GS, letnik 1979, dobro ohranjen, poceni prodam. Drago Tkalec, Kolodvorska 6, Veržej. M-335
ALFA ROMEO 33, 1.3 S, prevoženih 26.000 km, obnovljena, ugodno na prodaj. Danilo Kacijan, Cankova 19 b, ☎ 40-096. M-337
MOSKVIČ ALEKO, letnik 1989, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 24-775. M-338
126 P, letnik 1987, in kombinirani hladilnik ugodno prodam. Mažjan Čerpnjak, Lendavska 45 b, ☎ 25-309. M-339
ZASTAVO 750 S, letnik 1978, ugodno prodam. Sebeborci 101, ☎ 48-040. M-344
OPEL REKORD, letnik 1982, prodam. Brezovci 19. M-345
MOSKVIČ, letnik 1977, dobro ohranjen, prodam. Janko Farkaš, Iljaševci 8, Križevci pri Ljutomeru. IN-3411
JUGO 55, letnik 1985, prodam. Jaušovec, Kerenčeva 9, G. Radgona. M-3051
MAZDO 323 SEDAN, letnik 1990, prodam ali zamenjam za cenejši avto. ☎ 69-011. M-3058
GOLF JGL, letnik 1982, prodam. ☎ 69-113. M-3060
APN 6 S, star 3 mesece, in rdeče ter belo vino prodam. Franc Tušek, Jeruzalem 18. M-3408
ZASTAVO 101, letnik 1984, in RAU KOMBI prodam. Kučan, Naselje 14. divizije 17, M. Sobota. M-353
JUGO 45 AX, letnik 9/87, prodam. ☎ 31-256, popoldan. M-357
LADO SAMARO, letnik 1988, ugodno prodam. Horvat, Pečaroviči 35 b, ☎ 51-153. M-358
MERCEDES 200, bencin, letnik 1979, prodam. ☎ 24-652, od 15. do 17. ure. M-362
PASSAT CL 1.8, 6/91, prodam za 32.500 DEM. ☎ 87-631. M-365
JUGO 45 a, letnik 1987, prodam. Martin Kerec, Grad 54. M-367
RENAULT 18, letnik 1979, prodam za 3800 DEM. ☎ 24-188. M-368
LADO, letnik 1981, in računalnik COMMODORE 64 prodam. ☎ 31-168, po 15. uri. M-373
RENAULT 4, letnik 1985, obnovljen, prodam. ☎ 25-139, po 15.30. M-375
LADO SAMARO 1300, letnik 1988, prevoženih 27.000 km, prodam. ☎ 22-266. M-377
CITROEN BX 16 TRS, prodam ali zamenjam za R 4 ali R 5, AX, škodo z doplačilom. ☎ 24-661. M-379
NISAN SUNNY, letnik 1991, prodam. ☎ 26-476. M-380
MOTORN KOLO BT-50, letnik 1988, prodam. ☎ 25-354. M-382
FIAT 126 P, letnik 88, prodam. Ignac Sobočan, Ziberci 53, Apače. M-383
AMI 8, registriran do 30. 4. 1992, prodam. Cankova 44 a. M-MM
FORD ESCORT 1.4 JCL (katalizator), prevoženih 9.000 km, prodam. Karoli, Kocljeva 14 b, M. Sobota, ☎ 23-416. M-GK
RENAULT 11 GTL, letnik 1985, december, registriran do oktobra 1992, prodam. ☎ 75-080, int. 225, ali Genteroviči 13 a, Štefanec. LE-4390
ZASTAVO 101 — JUGO SKALA, letnik 1990, november, prevoženih 5.800 km, prodam. Bratovci 175, ☎ 41-692. M-PP
TOVORNO VOZILO VOLKSWAGEN CADDY, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ 76-540. M-4388
GOLF JGL, letnik 1981, prodam. Rankovci 1. M-384
OPEL KADETT LS, letnik 1969, motor generalno obnovljen, dobro ohranjen, prodam. ☎ 87-243. M-3414

KMETJSKA MEHANIZACIJA

TRAKTOR FERGUSON 35, krožne brane, traktorsko škroplilnico, 300 l, fotoaparati Practica s teleobjektivom in širokokotnim objektivom in priborom za makrofotografijo, prodam. ☎ 41-532. M-343
SILOS KOMBANJ VIHAR 40, SEČKAR ZMAJ, nakladalno prikolico Petingar, eno-osno prikolico s poviški, sejalnico Beker za koruzo in sladkorno peso ter kosilnico BCS, motor pokvarjen, prodam ali menjam za goveda. Hribar, Zg. Konjšče 9. M-355
TRAKTOR ZETOR 7211, star eno leto, 300 delovnih ur, prodam. Sodišinci 9. M-374
TRAKTOR TORPEDO DEUTZ 75 KS, 70 delovnih ur, prodam. ☎ 76-438. M-4391
TRAKTOR IMT 39, 365 delovnih ur, prodam. ☎ 82-259. M-3409
ZETOR 49-11 prodam. Jože Recek, Police 100, Gornja Radgona. M-3055
VERIGO za kombanski adapter ali obiralnik koruze prodam. ☎ 46-038. M-319
DVOOSNO PRIKOLICO Tehnostroj s poviški in tridelni okopalnik koruze prodam. Partizanska 30, Bakovci. M-336

ZIVALI

TELICO, brejo 8 mesecev, in kravo, kontrola A, prodam. Križevci 76 v Prekmurju. M-316
MALE PUJSKE prodam. Panonska 37, Rakičan. M-327
BREJO KOZO in dva kavča prodam. Vidonci 97. M-333
KRAVO po izbiri, kontrola A, prodam. Serdica 21, ☎ 57-154. M-350
SVINJO za zakol, 140 kg, domača krma, in trajnožarečo peč Gorenje prodam. Satahoviči 58 b. M-376

POSEST

GARAŽO za osebni avtomobil v mestu Murska Sobota kupimo. Naslov v upravi lista. M-PSD
NJIJI, 4884 m² in 5781 m², v Črenšovcih, prodam. ☎ (061) 221-248. M-MM
KMETIJSKO ZEMLJIŠČE, 95 arov, v Apačah, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (061) 310-818. M-3434
POČITNIŠKO HIŠICO z vinogradom ali brez njega, z vodo, elektriko in opremo, 50 m od glavne ceste Dobrovnik—Kobilje, dam v najem. ☎ (066) 32-858. M-PSP
DVE GRADBENI PARCELI, po 12 arov, primerni za obrtnika, vodovod, elektrika, telefon na parceli, prodam v Očeslavcih. Konrad Križan, Očeslavci, Sp. Ivanjci. M-289
STANOVAJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem na 9-arski parceli v Ivanjcih prodam. ☎ 21-202 ali 23-225. M-301
VINOGRAD, sadovnjak, hišo v Lendavskih Goricah 499 prodam. Cena 20.000 DEM. Cegljar, Kranjčeva 8, Lendava, popoldan. M-308
ZAZIDLJIVO PARCELO, 2500 m², v Gornji Radgoni, prodam. ☎ 61-816. M-315
OPREMLJEN GOSTINSKI LOKAL v Lendavskih Goricah, prodam. ☎ 75-074, zvečer. M-321
OPREMLJEN POSLOVNO-PRODAJNI PROSTOR, 45 m², v Lendavi, dam v najem. ☎ 75-074. M-321
GRADBENO PARCELO v Gederovcih ugodno prodam. Parcela je velika 10 arov, dokumentacija urejena, cena po dogovoru. Vse informacije dobite vsak dan po ☎ 26-790, po 16. uri. M-330
VINOGRAD NA BANFIJU, 450 trsov, četrti letnik, 400 trsov starejši letnik, ter škodo 100 S, starejši letnik, registrirano, prodam. ☎ 87-457. M-34066
STAREJŠO HIŠO v M. Soboti dam v najem. ☎ 22-495. M-381
VRTOVE v Murski Soboti dam v najem. Cvetkova 15, M. Sobota. M-371
DVE GRADBENI PARCELI, 10 arov, v novem naselju v Križevcih pri Ljutomeru prodam. ☎ 87-242. M-3415
OPREMLJENO GARSONJERO prodam. ☎ 22-238. M-351
GRADBENO PARCELO na Tišini prodam. Horvat, Tišina 28.
STARO HIŠO na 15-arski parceli v M. Soboti, prodam. ☎ 21-921. M-459
14-arsko PARCELO v Filovcih z mladim vinogradom, sadovnjakom in kletjo prodam. Mesarič, Zvezna 1, M. Sobota, ☎ 70-078. M-360
STANOVAJSKO HIŠO, primerno za trgovino ali obrt v Prešernovi ulici 1 v M. Soboti, prodam najboljšemu ponudniku. Informacije po ☎ (062) 24-994. M-366
ZEMLJO, 242 ha, k.o. Lipa—Gančani, prodam. Možnost plačila na obroke, informacije ☎ 32-666, po 15. uri. M-369

GOSPODINJE!

Ce vam zamrzovalna skrinja toči ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma
tel.: 55 071

Popravilo z garancijo na vašem domu

Razno

ELEKTRIČNO HARMONIKO, 120-basno, prodam. Vinko Kramar, Kapca 77 a, ☎ 76-329. M-288
MIKROVALOVNO PEČICO Gorenje, novo, rabljena štedilnika Iskra, kombinirani in Derbi na trdo gorivo, ter hrastova vrata, kompletna, ugodno prodam ali menjam za gradbeni material. ☎ 65-204. M-290
Preklic!
Preklicujem veljavnost vplačilnega listka za OD za mesec oktober v hranišno knjižico št. 27785-5, izdano pri HKS M. Sobota. Jože Gergorec, Pucovci 68. M-291
OBVEŠČAMO VSE IGRALCE FAIR PLAYA, da so se v novembru začela predavanja FAIR PLAY v Bad Radkersburgu v GH Stoiser, Bahnhofstr. 2, vsak petek ob 19. uri. Prisrčno dobrodošli. M-292
ŠTEDILNIK GORENJE MIV, trajnožarečo peč Magma 12 in peč Plamen, novo, vse na trda goriva, prodam. Rakičan, Panonska 7. M-294
KUHINJSKI ŠTEDILNIK, Derbi, in trajnožarečo peč Plamen prodam. Gomilica 50. M-297
Preklic!
Preklicujem veljavnost diplome št. 427, izdane v SSGT Radenci, dne 25. 8. 1988.

Aleksander Breznik, Simoničev breg 4, G. Radgona. M-3050
STROJ za brizganje plastike, 55 gram, prodam. Ogled v četrek od 12. do 14. ure in v nedeljo — Mihael Razlag, Črenševci 46 (gostilna Soča), Gornja Radgona. M-3052
RABLJENO PEČ za centralno ogrevanje, 35 kalorij, TAM Stadler z borletjem, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 62-948, dopoldan. M-3054
OTROŠKE AVTOSEDEŽE prodam. ☎ 69-122. M-4058
KUPIM SLAMO. ☎ 82-441. M-3412
PEČ KUPERBUS in LITOZELEZNO PEČ, kamnin, ugodno prodam. Orešnik, M. Sobota, Naselje Borisa Kraigherja 17, ☎ 23-642. M-304
GRADBENI LES prodam. ☎ 24-021. M-307
SVINJSKO MAST prodam. ☎ 24-553. M-311
SKOBELENI STROJ prodam. Jože Slavič, Turnišče, Rožna 5. M-313
TURŠKI BILJARD na gobico prodam. Zavec, Renkoviči 143. M-317
MEŠANA DRVA, 5 m³, prodam. Panovci 9, p. Križevci v Prekmurju. M-318
TRAJNOŽAREČO PEČ DERBI FORJANIČ, prodam. Arh. Novaka 19. M-322
VIDEO PHILIPS, z garancijo, 200 l vina, belega, ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1984, ugodno prodam. Jože Mekš, St. Rozmana 9, M. Sobota, ogled po 15. uri. M-323
KOMPRESOR, dvocilindrični, ugodno prodam. Bela Horvat, Moščanci 50, ali Agrotehnika, M. Sobota. M-328
STRUŽNICO za les, za Mio standard, prodam. Brezovci 20. M-329
MLADINSKO SOBO MARLES in dvosed ugodno prodam. ☎ 22-554. M-331
KOMBINIRANI tabljeni štedilnik ugodno prodam. ☎ 24-166. M-332
GUME 750 x 16 za dvoosno prikolico in puhalniki za seno prodam. ☎ 43-028. M-336
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, kavč garnituro, mizo, pomivalno kontro, 80, s kuhinjskimi elementi, dobro ohranjeno, ugodno prodam. ☎ 23-875. M-340
COMMODORE 64 z dodatno opremo ugodno prodam. ☎ 21-838. M-343
PRIKOLICO MLÁZ, 4,5 tone, staro eno leto, prodam. ☎ 51-313. M-347
NOVO!
EURO GAME, ZELO MAJHNA VLOGA — velik dobiček, tedenska izplačila. Dobimo se v soboto ob 18. v bifeju KEKA, Kidričeva 25, M. Sobota.

TURISTIČNA AGENCIJA
Klas

PRIPELJE SVET DO VAS

69000 Murska Sobota, Kudričeva 10, telefon (069) 22-649, 22-606, telefax (069) 22-718

DOŽIVITE NAJLEPŠE SILVESTROVANJE V SVOJEM ŽIVLJENJU!

- 3-dnevni izlet s silvestrovanjem v hotelu Planika v Ajdovščini z ogledom prazničnih Benetk na starega leta dan.
CENA: 180 DEM po osebi
- Noči nepozabnega vročega madžarskega temperamenta ob Biatnem jezeru. 4-dnevni paket s silvestrovanjem.
CENA: 266 DEM po osebi
- Prvo silvestrovanje v samostojni Sloveniji in njenih biserih — Bled, Portorož, Koper
- Sveta noč med tisočletnimi dunajskimi zvonomi v cerkvi sv. Štefana.
CENA: 550 SLT po osebi
Otroci imajo popust!

Informacije in rezervacije: AGENCIJA KLAS na avtobusnih postajah v Murski Soboti (069) 22-649
Lendavi (069) 75-002
Ljutomeru (069) 82-578
Gornji Radgoni (069) 61-098

JUGOTANIN
SEVNICA JUGOSLAVIJA

JUGOTANIN

kemična industrija, p.o. sevnica

ODKUPUJEMO

LES PRAVEGA KOSTANJA

Les odkupujemo prek:

- območnih gozdnih gospodarstev
- območnih kmetijskih zadrug

Vse informacije dobite pri komercialni službi po telefonu: št. (0608) 81-349 oziroma na naslovu:

JUGOTANIN, Hermanova 1, 68290 SEVNICA.

Plačamo dobro in ceno jamčimo!

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota

Irina Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Renata Bakan-Ficko, Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Štefan Smej, Štefan Sobočan, Endre Gonter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (tržnje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročniški rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za IV. trimesečje 1991 je 350,00 SLT, za podjetja 700,00 SLT, za naročnike v tujini 70 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni računi pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.
Tisk: GZP Mariborski tisk, Maribor. Vestnik je oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

GLOBINSKI SESALNIK, sobno trimsko kolo in veteran MZ 125, letnik 1959, ugodno naprodaj. ☎ 26-426. M-349

BARVNI TV, star 4 leta, prodam. ☎ 53-160. M-356

BUČNICE kupim po 120 SLT/kg. ☎ (062) 816-940. M-361

VRATNA KRILA, hrast, in starejšo lepenko, prodam. ☎ 24-188. M-368

ELEKTRONSKE BOBNE, komplet, z činelami, ugodno prodam. Jože Ozmeč, Melinci 26. M-370

KOTEL ZA ŽGANJEKUHO prodam. ☎ 43-125. M-372

KOMBINIRANI ŠTEDILNIK, dva plin, dva elektrika, ugodno prodam. ☎ 69-192, po 15. uri. M-378

Preključ! Preključujem veljavnost zaključnega spravevala osnovne šole Safarsko, izdancga leta 1961/62 na ime Terezija Mlinarič. Gibina 24. M-3410

STANOVANJSKO PRAVICO za enoinpolosobno stanovanje prodam za 27.000 DEM. Ponudbe pod UGODNO. M-362

VARILNE APARATE, tovarniško nove, prodam po zelo ugodni ceni. Milan Dervarič, Kajuhova 27, M. Sobota, ☎ 22-657. M-269

BARVNI TV GORENJE z osmimi kanali prodam. ☎ 81-585, Cven 4. M-3413

Zaposlitve

SAMOSTOJNO FRIZERKO občasno zaposlim. ☎ 24-652. M-362

storitve

V VARSTVO SPREJMEM OTROKA. ☎ 26-287, od 16. do 18. ure. M-346

BREZ NEPOTREBNIH POTI in z minimalnimi stroški vam uredimo vse potrebno za ustanovitev zasebnega podjetja, zunanjetrogovinsko registracijo, kupoprodajne in druge pogodbe. AC-TA, d.o.o., ☎ 22-915. M-PF NOVO!

ISČEMO sodelavce za novo računalniško vodeno igro Euro Game. Vsak igravec plača za vključitev 2000 ATS in dobi 4 linije. Pri teh 4 linijah se doseže največji dobiček 475600 ATS. Izplačila vsak teden. Informacije: 25-183, popoldan. M-PP

Popravek

Pri objavi prostih delovnih mest soboške KOMUNALE je prišlo pri vodji obratovanja vodovodnih naprav do tiskarske napake. pod 1.: — VII. oz. VI. stopnja strokovne izobrazbe se nam je zapisalo smer elektronika, pravilno pa je ELEKTROTEHNIKA.

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Franc Bertalanič

iz Murskih Petrovcov

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga poznali, darovali vence, cvetje in za sv. maše, nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujemo: vsi njegovi

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal.*

V 84. letu starosti je prenehalo biti srce našega dragega moža, očeta, dedka, pradedka in brata

Janeza Zrinskega

iz Moščanec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih prišli na pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku za prelep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala in Marti Horvat za poslovične besede.

Še enkrat — hvala vsem, ki ste nam v prvih dneh žalosti kakorkoli pomagali.

Žalujemo: žena Karolina, hčerki Jolanka in Irena ter sin Štefan z družinami, vnukinja Mira z družino, brat Ludvik z družino in drugo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustila ljuba hčerka in sestra

Valerija Vida

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, krstnim otrokom, prijateljem in znancem, ki so drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, v najtežjih trenutkih naše žalosti stali ob strani, sočustvovali z nami, ji darovali vence in cvetje.

Posebna hvala g. kaplanu Janezu Férencu za pogrebni obred, predstavniku Nafta za poslovične besede ter za pevski zbor in pevskega zboru iz Čentiba za odpete žalostinke.

Hvala osebju zdravstvenega doma Lendava, posebno sestri Nataši za nesebično pomoč med njeno boleznijo.

Čentiba, 19. novembra 1991

Žalujemo: oče Geza, mati Margit in brat Geza z družino

V SPOMIN

8. decembra minevata dve žalostni leti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, deda in brat

Geza Rajh

gostilničar v pokoju

Zahvaljujemo se vsem, ki se ga spominjate in na njegov prerani grob prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsem iskrena hvala!

Vsi njegovi

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
v naših srcih boš ostal.*

11. novembra nas je v 81. letu starosti boleče in brez slovesa za vedno zapustil naš dragi oče, brat, tast, dedek in pradedek

Štefan Volf

iz Vidonec 33

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala Zdravstvenemu domu Grad, dr. Čuriču, g. župniku, pevcem za odpete žalostinke in predstavnic KS Grad.

Žalujemo: sin Jože z ženo, vnukinji Suzana in Andreja, sin Štefan z družino iz Nemčije, vnukinja Marjana, vnuk Vlado z družinami, brat Janez in sestra Marija z družinami ter drugo sorodstvo

V 49. letu starosti nas je zapustil dragi mož, sin in brat

Alojz Černi

iz Martjanec
delavec podjetja Komunala

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in botrini, ki ste dragega Alojzeka pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, za svete maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala kolektivu podjetja Komunala, sindikatu podjetja Komunala, Muri Murska Sobota, 119. brigadi in sindikatu Mure, gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku podjetja Komunala gospodu Stropniku.

Vsem še enkrat — lepa hvala!

Žena Marija, mama ter bratje Franc, Štefan, Jože, Anton, Ignac, Ivan in sestra Marija z družinami

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi upanja, trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Z bolečino v srcu sporočamo, da smo se 20. 11. 1991 v ožjem družinskem krogu poslovili od našega dragega moža očeta, dedka in tasta, katerega srce je prenehalo biti 18. novembra 1991 v 68. letu starosti

Štefana Cipota

kleparskega mojstra
v pokoju
iz Temlinove 9 a v Murski Soboti

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in šopke ter nam izrekli ustno ali pisno sožalje.

Iskrena hvala g. Balazicu za pogrebni obred. Lepa hvala tudi čebelarskemu društvu, obrtni zbornici ter dr. Zorčevi in dr. Neratu za skrb med zdravljenjem.

Žalujemo: žena Marjeta, hčerka Marjeta, sin Milan in hčerka Blanka z družinami

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustila naša draga teta in sestra

Vilma Srejš

iz Kukeča

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, darovali vence in šopke ter nam izrekli sožalje.

Iskrena hvala g. patru Stanku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Hvala tudi zdravniškemu osebju, ki ji je pomagalo med njeno boleznijo in za obiske na domu.

Žalujemo vsi njeni

*Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

Vilma Škerlak-Majka

roj. Breskoč iz Lucove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, darovali vence, cvetje in v druge namene, nam pa izrekli sožalje.

Hvala tudi duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, posebno pa godbi na pihala iz Murske Sobotice.

Žalujemo vsi, ki smo te imeli radi

*Zakaj si morala nam umreti,
ko pa s teboj je bilo tako lepo živeti,
odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

V SPOMIN

30. novembra minevata dve leti žalosti, odkar nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in botra

Ida Knap

iz Dolnjih Slaveč

Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate, obiskujete njen prerani grob in ji s spoštovanjem v spomin nanjo prižigate sveče.

ŽALUJOČI: vsi, ki smo jo imeli radi

*Smrt se izlila je v blede obličje,
pogled je zaplaval v neznani pokej,
ni več trpljenja ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj.
(S. Gregorčič)*

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je zapustila naša sestra in teta

Ida Car

iz Poznanovec 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter za sv. maše, izrekli sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Poznanovci, 26. 11. 1991

ŽALUJOČI VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in sestra

Veronika Terplan

roj. Olaj
iz Murske Sobotice

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, izrekli sožalje, darovali vence in za svete maše. Naša zahvala velja tudi kolektivom Mure — moška oblačila, Mlinopeke, Blagovnice — oddelek usnjene galanterije.

Posebna hvala govornici Eriki Hertl, g. župniku in pevcem za odpete žalostinke.

Murska Sobota, 20. 11. 1991

Žalujemo vsi njeni

RES JE, kapitalizem se je vrnil, pasje riti so čedalje bolj polne. Dekadentni postkomunistični pasji gospodarji v čedalje večjem številu vodijo svoje bedne mestne pse iztrebljat v so-boški park.

RES JE TUDI, da so v nekem bloku na ulici Štefana Kovača novokomponirane gospe zadnjič tekmoval, katera je večja gospa. Potem, ko se je neko pasje bitje olajšalo na stopnišču bloka, so štiri dni hodile mimo pasje zadeve, ne da bi jo katera počistila.

NI RES, da je mag. Tone Praček, svetovalec Zavoda za šolstvo R Slovenije hodil zadnjič z dijaki, ki so demonstrirali proti maturi po soboških ulicah in skupaj z njimi vzklikal: »Nočemo mature!« Svetovalec je namreč maturo že opravil.

RES JE, dijaki, ki so demonstrirali proti maturi, so nosili transparent, na katerem je pisalo: *Matura je kruh, hočemo lakoto.* RES JE TUDI, da Prezidijski ta napis razglašajo za najbolj bedasti, kar so jih kdaj nosili naokrog.

Prezidijski prosi učitelje, ki imajo opraviti s temi dijaki, da jim v imenu krvi in zemlje ne dovolijo, da bi prišli do mature.

NI RES, da je znak na registrskih tablicah s soboškega področja (ploveča štorčja nad žitnim klasom) nastal po naročilu soboškega župana Andreja Gerencerja. Gerencerja bi namesto štorčje predlagal narisati goloba pismošoš.

Slavko Švenda še ni postal svojega predloga za znak. Prezidijski domneva, da bo predlagal podoben poginjenega bika.

RES JE, Murine modne kreatorke so bile v nedavno predvajani televizijski oddaji Studia Ljubljana kakor preplašene golobice. Nad risalnimi polami so samozavestnejše.

Prezidijski še ne more potrditi govorice, da namerava prijatelj Slovencev, nizozemski zunanji minister Hans van den Broek, kupiti nekdanjo vilo avstrijskega kneza kave Meinfal v Črnicah pri Apačah.

Prezidijski ve, zakaj je sodnik na nogometni tekmi med hrvaškimi nogometašicami in slovenskimi športnimi novinarji preteklo nedeljo v Beltincih po vsakem prekršku nad nogometašicami najprej dolgo buljil v tiste dele moškega športnega dresa, ki ob približanju ženski nabreknejo. Hotel je videti, če gre za »faul« ali za »šlatanje«.

BESEDA NI KONJ

V grajski kapelici pri Gradu na Goričkem je bila minulo soboto po dolgih letih spet maša. Pred več kot 200 zbranimi verniki je maševal domači župnik. Zbrani denar so namenili za obnovo gradu, vsekakor pa je šlo za dobronamerno potezo, saj je prav na ta dan 30. novembra vsako leto tudi Andrejev sejem. Letos sta samevali le dve stojnici, tako da so kupci odšli domov s polnimi denarnicami. Moto sobotnega dopoldneva je bil: Gradovom vrniti življenje. Bo prihodnje leto tudi...?

foto: N. Juhnov

Za umor moža 15 mesecev zapora

Na enoti temeljnega sodišča v Lendavi je petčlanski senat, potem ko je bilo podano mnenje strokovnega izvedenca, izrekel obtoženi Mariji Pucko iz Kamovec kazni 15 MESECEV zapora. Kot smo že poročali, je obtožena 20. marca letošnjega leta na svojem domu s sekuro ubila moža Štefana. Zaradi nevropsihiatrovskega mnenja o obtoženi je tožilec spremenil obtožnico: Očitil ji je le kaznivo dejanje umora v bistveno zmanjšanim prištevnem stanju. Sodba še ni pravomočna.

Te dni se je v 96-stanovanjski blok na Tratah v Gornji Radgoni vselilo 26 stanovalcev. Gradbeno podjetje iz Ljutomerja je dogradilo največji stanovanjski objekt v Gornji Radgoni. Od 26 so jih prodali 24, največ jih je odkupila občina za socialno ogrožene družine. Dve stanovanji pa še čakata na kupca.

Tekst in foto: L. Kramberger

Bodo počakali z izdajo novih registrskih tablic? Izdajati naj bi jih začeli po 1. januarju 1992. Nekateri očitajo znaku za murskosoboško registrsko območje, da ni primeren. Več o tem v prihodnji številki.

ŠKROPILNICA!

● Vestnik informira in nagraduje! ● Na Mikloševem senji v M. Soboti PRVO VESTNIKOVO ŽREBANJE! ● Srečnej prejme motorno škropilnico SUPRA 50, vredno 13.800 SLT. ● Žrebanje bo ob 13. uri pred kioskom Agrotehnike.

Manjšina naj bo dejanski del skupnosti

Počasi se, kot kaže, vendarle bliža sprejem nove ustave Republike Slovenije. Osrednja vsebina, ki je povezana z življenjem in razvojem pripadnikov narodnosti, je zapisana v »famoznem« 64. členu. Madžari v Pomurju niso povsem zadovoljni z njim, ker se jim ne zdi prav, da imajo zagotovljeno le pravico do narodnostnega šolstva, ne pa tudi materialne pogoje. Bega jih tudi, kako bodo uresničevali svoje interese v prihodnji lokalni samoupravi, ko bo več občin. Kakšna bo sta v tem primeru vloga in položaj madžarskih samoupravnih skupnosti?

Kako gleda na njihov položaj predsednik ustavne komisije in obenem tudi predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar. Da bi si izmenjali poglede in se mu tudi nekoliko »potožili«, so ga tork povabili na krajski obisk med pripadnike madžarske narodnosti v občini Murska Sobota, nato pa še na pogovor v Lendavo. Tam je najprej omenil, da je drugič v svojem življenju v Lendavi in da je bil prvič na Goričkem, kjer živijo pripadniki madžarske narodnosti. Glede njihovega položaja je poudaril, da je v našem skupnem interesu ne le, da madžarsko manjšino zaščitimo, ampak da jo priznamo in jo omogočimo, da postane dejanski del te skupnosti.

»Ustvarili smo svojo državo in ta država je tudi vaša, če hočete v njej živeti. Imeti morate popolnoma enake pravice. To je govorno s pravne strani, z dejanske strani pa je treba narediti še več. Ne gre samo za to, da vam dajemo po ustavi enake pravice in posebno zaščito, ampak mora stvarna politika pokazati dejansko voljo, pripravljenost in resnično zavzetost, da ostanete na svoji zemlji to, kar ste.« (O vsebini tega pogovora, problemih in prizadevanjih madžarske manjšine v Pomurju bomo še pisali.)

JOŽE GRAJ

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

TEČAJNA LISTA ŠT. 10 Z DNE 3. 12. 1991

Država	Valuta	Enota	Za devize			Za efektivno	
			nakupni	srednji	prodajni	nakup	prodaja
Avstralija	a. dolar	1	43,5183	43,6492	43,7801	43,60	—
Avstrija	šiling	100	490,6435	492,1198	493,5962	590,00	610,00
Belgija	frank/C	100	167,6808	168,1854	168,6900	167,80	—
Kanada	dolar	1	49,0194	49,1669	49,3145	49,10	—
Danska	krona	100	888,4840	891,1574	893,8309	890,10	—
Finska	marka	100	1276,5158	1280,3568	1284,1979	1280,00	—
Francija	frank	100	1010,9204	1013,9622	1017,0041	1020,00	—
Nemčija	marka	100	3453,7764	3464,1689	3474,5614	4180,00	4300,00
Grčija	drahma	100	—	30,3808	30,4719	—	—
Irska	funt	1	—	92,2855	92,5623	—	—
Italija	lira	100	4,5780	4,5918	4,6055	4,80	—
Japonska	jen	100	42,7578	42,8864	43,0151	—	—
Kuvajt	kv. dinar	1	—	—	—	—	—
Nizozemska	gulden	100	3064,3631	3073,5839	3082,8046	3070,00	—
Norveška	krona	100	877,0885	879,7257	882,3649	880,00	—
Portugalska	escudo	100	38,8204	38,9373	39,0541	—	—
Švedska	kronae	100	943,0536	945,8913	948,7290	950,00	—
Švica	frank	100	3900,6951	3912,4324	3924,1697	4720,00	4860,00
V. Britanija	funt	1	98,7089	99,0059	99,3030	99,00	—
ZDA	dolar	1	55,5436	55,7108	55,8779	67,30	69,20
Jugoslavija	dinar	100	—	80,0000	—	90,00	100,00
	ECU	1	70,2736	70,4851	70,6966	—	—
Španija	pezeta	100	54,1552	54,3182	54,4811	—	—

- Tečajni za devize so iz TL št. 37 Banke Slovenije in veljajo od 3. 12. 1991 od 0,00 ure dalje.
- Tečaje za efektivno oblikuje LB Pomurska banka d.d., in veljajo od 4. 12. 1991 od 0,00 ure dalje do spremembe.
- Občani lahko opravljajo prodajo tuje efektivne v vseh menjalnicah. V vseh enotah LB Pomurske banke d.d., M. Sobota lahko poleg prodaje opravljajo občani tudi nakup tujega denarja.
- Valute, ki nimajo kupnega oz. prodajnega tečaja za efektivno se ne kupujejo oz. prodajajo.

V nujnih primerih smo vam na voljo tudi ob nedeljah! Naša banka v MORAVSKIH TOPLICAH posluje ob nedeljah od 9. do 11. ure.

VABLJENI NA MIKLOŠOVO SENJE V MURSKO SOBOTO!

Organizator: Turistično društvo Murska Sobota
VESTNIK vas vabi na javno žrebanje prve nagrade

VELIKE VESTNIKOVE NAGRADNE IGRE

MURSKI VAL: vodi pester celodnevni radijski program, ki bo slišen na sejmu in po vsej pokrajini...

NE POZABITE: Murski val je najboljša slovenska radijska postaja tega leta! Prvi radijski sejemski živžav!

DROGA Z VESTNIKOM: TOPLI NAPITKI PO NAJUGODNEJŠI CENI!